

Praktični vodnik o presoji dokazov in oceni tveganj

Praktični vodnik o presoji dokazov in oceni tveganj

Januar 2024

Evropski azilni podporni urad (EASO) se je 19. januarja 2022 preimenoval v Agencijo Evropske unije za azil (EUAA). Vsa sklicevanja na urad EASO ter njegovo gradivo in organe je treba torej razumeti kot sklicevanja na agencijo EUAA.

Rokopis je bil dokončan septembra 2023.

Druga izdaja (temeljito revidirana in posodobljena)

Niti Agencija Evropske unije za azil (EUAA) niti osebe, ki delujejo v njenem imenu, niso odgovorne za uporabo podatkov iz te publikacije.

Luxembourg: Urad za publikacije Evropske unije, 2026

Print	ISBN 978-92-9403-523-3	doi: 10.2847/268622	BZ-05-22-041-SL-C
PDF	ISBN 978-92-9403-496-0	doi: 10.2847/843457	BZ-05-22-041-SL-N

© Agencija Evropske unije za azil (EUAA), 2026

Fotografija na naslovnici eskay lim © stock.adobe.com

Reprodukcija je dovoljena z navedbo vira. Za uporabo ali reprodukcijo elementov, ki niso last agencije EUAA, je morda treba za dovoljenje zaprositi neposredno imetnike pravic.

O vodniku

Zakaj je ta vodnik nastal? *Praktični vodnik agencije EUAA o presoji dokazov in oceni tveganj* je zasnovan kot dokument s smernicami, ki naj bi uradne osebe, ki vodijo postopke v EU in zunaj nje, spremljal pri njihovem vsakodnevnem delu. Pripravljen je bil v skladu z upoštevnimi pravnimi zahtevami, obenem pa predlaga praktičen pristop. Vključuje praktični kontrolni seznam in diagram poteka, ki uradnim osebam, ki vodijo postopke, pomagata pri njihovih obrazložitvah. Vključuje tudi dodatna pojasnila o uporabljenih konceptih in interaktivne povezave, ki omogočajo odpiranje različnih razdelkov v digitalni različici vodnika. Izpolnjuje potrebo po prenosu skupnih standardov v skupni pristop k njihovemu izvajanju. Prav tako izpolnjuje splošni cilj skupnega evropskega azilnega sistema, da se podobni primeri obravnavajo podobno.

Kako je ta vodnik nastal? Vodnik so pripravili strokovnjaki iz vse EU, k njegovemu nastanku pa so pomembno prispevali še Evropska komisija, visoki komisar Združenih narodov za begunce ter Evropski svet za begunce in izgnance⁽¹⁾. Njegovo pripravo je omogočila in usklajevala agencija EUAA. Preden je bil vodnik dokončan, je bilo v zvezi z njim v okviru mreže EUAA za azilne postopke opravljeno posvetovanje z vsemi državami članicami EU in pridruženimi državami. Zahvaljujemo se naslednjim članom delovne skupine, ki so pripravili osnutek tega vodnika: Sander Kalwij, Pavlina Kolokonte, Jochen Thiel, Dorien Wijnendaele in Line Zahl Kvakland.

Kaj je v tej posodobitvi spremenjeno? Ta vodnik je posodobitev starejšega praktičnega vodnika o presoji dokazov⁽²⁾. Prinaša podrobnejše smernice glede treh korakov postopkov presoje dokazov in ocene tveganj, pri čemer so podrobno opisani zlasti ugotavljanje in ubeseditev materialnih dejstev v koraku 1, dejavniki izkrivljanja v koraku 2 ter ocena tveganj v koraku 3. Poleg tega je praktični pristop vodnika podkrepljen z diagramom poteka procesa presoje in ocene, konkretnimi primeri, ki ponazarjajo najpomembnejše koncepte, ter preglednicami z dodatnimi smernicami in nasveti. Dodane so hiperpovezave, da lahko uporabnik nemoteno odpira različne vsebine in orodja ter hitro in preprosto pride do iskanih informacij.

Kdo naj uporablja ta vodnik? Vodnik je prvotno namenjen uradnim osebam, ki vodijo azilne postopke, osebam, ki vodijo razgovore, ter odločevalcem in oblikovalcem politik v nacionalnih organih za presojo. Poleg tega je to orodje koristno za uradnike za kakovost in pravne svetovalce ter vse druge osebe, ki delajo ali sodelujejo na področju mednarodne zaščite v okviru EU.

Kako uporabljati ta vodnik? Vodnik je bil zasnovan tako, da uporabniku omogoča, da v skladu s svojimi potrebami dostopa do njegovih vsebin. Vključuje interaktiven in podroben diagram poteka trikorake metode presoje dokazov in ocene tveganj ter interaktiven kontrolni seznam korakov, ki jih je treba upoštevati. Osrednji, opisni del vodnika vsebuje s primeri ponazorjena pojasnila o uporabljeni metodi in konceptih.

⁽¹⁾ Upoštevajte, da končna različica vodnika ne odraža nujno stališč visokega komisarja Združenih narodov za begunce.

⁽²⁾ Ta vodnik je posodobljena različica, ki nadomešča *Praktični vodnik urada EASO: Presoja dokazov*, marec 2015.

Kako se ta vodnik navezuje na nacionalno zakonodajo in prakso? To je mehko orodje za zbliževanje. Ni pravno zavezujoče in odraža skupno dogovorjene standarde, kot jih je 22. decembra 2023 sprejel upravni odbor agencije EUAA.

Kako se ta vodnik navezuje na druga orodja agencije EUAA? Te smernice je treba uporabljati v povezavi s praktičnimi vodniki agencije EUAA o osebnem razgovoru ⁽³⁾, uporabi informacij o izvorni državi ⁽⁴⁾ in pogojih za mednarodno zaščito ⁽⁵⁾. Dopolnjuje modul usposabljanja o presoji dokazov. Vsa praktična orodja agencije EUAA so javno dostopna na spletnem mestu: <https://euaa.europa.eu/practical-tools-and-guides>.

Pravna analiza agencije EUAA o presoji dokazov in oceni verodostojnosti bralcu prinaša dodatne informacije o sodni praksi ⁽⁶⁾.

Izjava o omejitvi odgovornosti

Vodnik je bil pripravljen brez poseganja v načelo, da lahko le Sodišče Evropske unije poda veljavno razlago prava Unije.

⁽³⁾ EASO, [Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor](#), december 2014.

⁽⁴⁾ EASO, [Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državi izvora pri obravnavanju prošelj za azil](#), december 2020.

⁽⁵⁾ EASO, [Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito](#), april 2018.

⁽⁶⁾ EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), druga izdaja, 2023. To je publikacija, namenjena pravosodnim organom. Publikacije agencije EUAA, namenjene pravosodnim organom, zajemajo pravne analize in podrobne smernice za izvajalce usposabljanja sodnikov za vsako obravnavano temo.

Vsebina

Seznam kratic in okrajšav	7
Presoja dokazov in ocena tveganj: 3 koraki dinamičnega procesa	8
Ponazoritveni primeri, uporabljeni v tem vodniku.....	9
Ključni elementi presoje dokazov	12
Izzivi pri presoji dokazov v azilnih postopkih.....	12
Trikoračni pristop	13
Pravni standardi	15
Vodilna načela	16
1. Korak 1. Zbiranje informacij.....	19
1.1. Zbiranje dokazov.....	19
1.1.1. Uporaba dolžnosti sodelovanja (dokazno breme)	20
1.1.2. Zbiranje posameznih dokazov, ki so upoštevni za prošnjo	28
1.2. Ugotavljanje in ubeseditev materialnih dejstev	39
1.2.1. Ugotavljanje materialnih dejstev.....	40
1.2.2. Ubeseditev jasnih, celovitih, dejanskih materialnih dejstev	48
1.2.3. Vsako materialno dejstvo mora biti ubesedeno okrog natančno opredeljenih dejstev, dogodkov ali položajev.....	50
1.3. Povezovanje upoštevnihi dokazov z materialnimi dejstvi	52
2. Korak 2. Ocena verodostojnosti.....	54
2.1. Presoja dokumentarnih in drugih dokazil	55
2.1.1. Merila za presojo	55
2.1.2. Potrditev pristnosti dokumentov.....	57
2.1.3. Določanje „teže“ ugotovitev o verodostojnosti, povezanih s posameznim dokazom	59
2.1.4. Konkretni vrste dokumentov.....	62
2.2. Ocena izjav prosilca glede na kazalnike verodostojnosti	66
2.2.1. Uporaba kazalnikov notranje verodostojnosti.....	67
2.2.2. Uporaba kazalnikov zunanje verodostojnosti	69
2.2.3. Uporaba kazalnika verjetnosti	72
2.3. Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj ..	72
2.3.1. Dejavniki, povezani s prosilcem	73
2.3.2. Dejavniki, povezani z uradno osebo, ki vodi postopek	85
2.3.3. Dejavniki, povezani z okoliščinami razgovora.....	88

2.4. Odločitev o sprejetju ali zavrnitvi materialnega dejstva	92
2.4.1. Tehtanje ugotovitev o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z materialnim dejstvom	92
2.4.2. Ugotavljanje materialnih dejstev	94
3. Korak 3. Ocena tveganj	100
3.1. Uvod	100
3.2. Opredelitev tveganj	101
3.3. Ocena tveganj	104
3.3.1. Standard verjetnosti za utemeljen strah in utemeljeno tveganje (dokazni standard)	104
3.3.2. Kazalniki tveganja	106
3.4. Ugotovitev tveganja	116
Priloga 1. Diagram poteka ocenjevanja verodostojnosti	118
Priloga 2. Praktičen primer tehtanja kazalnikov verodostojnosti	120
Kontrolni seznam	124

Seznam kratic in okrajšav

Kratika ali okrajšava	Opredelitev
direktiva o azilnih postopkih (prenovitev)	Direktiva 2013/32/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (prenovitev)
direktiva o pogojih za azil (prenovitev)	Direktiva 2011/95/EU Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (prenovitev)
države članice	države članice EU
dublinska uredba III	Uredba (EU) št. 604/2013 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vloži državljan tretje države ali oseba brez državljanstva (prenovitev)
ESČP	Evropsko sodišče za človekove pravice
EU	Evropska unija
EUAA	Agencija Evropske unije za azil
Konvencija o statusu beguncev	Konvencija o statusu beguncev iz leta 1951 in njen Protokol iz leta 1967 (v azilni zakonodaji EU in na SEU se zanj uporablja izraz „Ženevska konvencija“)
LGBTIQ	lezbijke, geji, biseksualne, transspolne, interpolne in queer osebe
NVO	nevladne organizacije
SEU	Sodišče Evropske unije
SOGIESC	spolna usmerjenost, spolna identiteta, spolni izraz in spolne značilnosti
UNHCR	visoki komisar Združenih narodov za begunce

Presoja dokazov in ocena tveganj: 3 koraki dinamičnega procesa

Preteklost in sedanost

Korak 1**Zbiranje informacij****Zberite dokaze.****Uporabite dolžnost sodelovanja.**

- Prosilčeva dolžnost, da utemelji:
 - kar najbolj se je potrudil priskrbeti dokaze, s katerimi razpolaga,
 - podal je razlago o morebitni odsotnosti ustreznih dokazil.
- Dolžnost uradne osebe, ki vodi postopek, da preveri:
 - zagotovite ustrezno podporo osebam, ki potrebujejo posebna procesna jamstva,
 - obvestite prosilca o njegovih dolžnostih,
 - omogočite prosilcu, da predstavi vsa upoštevana dejstva in dokaze;
 - pozovite prosilca, naj pojasni nejasnosti,
 - obravnavajte očitne negativne ugotovitve o verodostojnosti,
 - pridobite ustrezne informacije o izvorni državi in druge dokaze.
- Upošteвайте posebna pravila o utemeljitvi:
zaščita, možnost notranje zaščite, izključitev, preteklo preganjanje ali resna škoda (neposredno groženje z njima), varna izvorna država.
- **Zberite posamezne dokaze:**
 - ustne in pisne izjave,
 - dokumentarna dokazila,
 - informacije o izvorni državi,
 - druge vrste dokazov.

Ugotovite materialna dejstva:

- povežite dejstva in okoliščine z merili za upravičenost,
- upošteвайте prosilčeve osebne okoliščine,
- ubesedite jasna, celovita, dejanska materialna dejstva.

Povežite upoštevene dokaze z materialnimi dejstvi.**Korak 2****Ocena verodostojnosti**

Opravite presojo dokumentarnih in drugih dokazil **ob uporabi meril za presojo:**

upoštevnost, zanesljivost (obstoje, vsebina, narava, avtor, oblika).

Ocenite izjave ob uporabi kazalnikov verodostojnosti:

- zadostnost podrobnosti in specifičnost,
- doslednost in skladnost,
- skladnost z informacijami o izvorni državi,
- skladnost z dokumentarnimi in drugimi dokazili,
- verjetnost;

... in z upoštevanjem dejavnikov, ki lahko povzročijo izkrivljanja:

- dejavniki, povezani s prosilcem (spomin, travma, starost, izobrazba, kultura itd.),
- dejavniki, povezani z uradno osebo, ki vodi postopek (delovna obremenitev, stres, pristranskost itd.),
- dejavniki, povezani z okoliščinami razgovora.

Pretehtajte ugotovitve o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z materialnim dejstvom:

hkrati preučite vse pozitivne in negativne ugotovitve o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z enim materialnim dejstvom, glede na upoštevene kazalnike verodostojnosti in pretehtajte vse ugotovitve v medsebojnem razmerju.

Odločite, ali je materialno dejstvo sprejeto ali zavrnjeno:

z uporabo metodologije presoje dokazov in ob upoštevanju načela razlage dvoma v korist prosilca. Materialnega dejstva ne zavrnite, če so izpolnjeni kumulativni pogoji iz člena 4(5) direktive o pogojih za azil (prenovitev).

Prihodnost

Korak 3**Ocena tveganj**

Na podlagi vseh sprejetih materialnih dejstev in ustreznih informacij o izvorni državi:

opredelite tveganja; ocenite tveganja v primeru vrnitve:

- uporabite pravi dokazni standard (razumna stopnja verjetnosti),
- upoštevajte vse kazalnike tveganja;

ugotovite tveganja.

Pravna analiza

Na podlagi ugotovitev iz **presoje dokazov in ocene tveganj** nadaljujte s **pravno analizo**, da bi **preučili pogoje za upravičenost do mednarodne zaščite.**

Ponazoritveni primeri, uporabljeni v tem vodniku

Da bi bolje ponazorili, kako se izvajata presoja dokazov in ocena tveganj, so v naslednjih poglavjih tega praktičnega vodnika uporabljeni različni primeri, ki temeljijo na treh konkretnih zadevah. Upoštevajte, da se na podlagi teh primerov, ki so predstavljeni le zaradi pojasnitve, ne bi smele izpeljevati nobene splošne ugotovitve.

(a) Primer mladega moškega iz države A

Prosilec iz države A je navedel naslednje.

Prosilec je mlad moški iz države A. Nima osebnih dokumentov. Star je 18 let in je s starši, eno starejšo sestro in dvema mlajšima bratoma vse življenje živel v vasi X. Vsi pripadajo klanu Y. Vsi člani njegove družine so kmetje. Dve leti je obiskoval osnovno šolo, nato pa je do odhoda delal pri družini kot kmet. Njegova družina je imela nekoč v lasti majhen kos zemlje, vendar jim je po nasilnem sporu zaradi nesoglasja glede dedovanja zemljo vzel njegov stric. Člani njegove družine so nato začeli delati kot najeti kmetijski delavci na tujih zemljiščih.

Pred dvema letoma je njegov oče začel prejemati zahteve pripadnikov teroristične skupine, ki deluje v državi, da se prosilec in njegov mlajši brat pridružita tej organizaciji. Čeprav nikoli niso bili deležni resnih groženj, so zahteve postajale vse bolj resne, zato so se bali, da se bodo pripadniki teroristične skupine prej ali slej nasilno odzvali, če jih bodo še naprej zavračali. Prosilec ve, da so pripadniki v njegovi in sosednjih vaseh osamili druge fante in mlade moške, da bi jih prisilno rekrutirali. Zato se je družina odločila, da bo zapustila državo, in organizirala svoj odhod. Prosilec je dejal, da njegova družina ni mogla zaprositi za zaščito, saj ve, da policija ali vojska ne bi mogli storiti ničesar proti tej teroristični organizaciji.

Prosilec in njegov mlajši brat sta potovala po kopnem iz prestolnice države A do države L, iz katere sta nameravala odpotovati v Evropo. V državi L sta bila skupaj z drugimi migranti približno dva meseca zaprta v skladišču, ki so ga vodili trgovci z ljudmi, nekega dne pa so nanje začeli streljati oboroženi moški. Ubitih je bilo več kot 30 ljudi. Po tem dogodku sta z bratom uspela pobegniti, nato pa sta se v obalnem mestu skupaj z več kot 100 ljudmi vkrcala na prenatrpan gumijasti čoln ter se odpravila na pot. Njuno potovanje je bilo kratko, obalna straža iz države L pa je po približno štirih urah na morju prestregla gumijasti čoln. Vsi potniki so bili prepeljani v center za pridržanje v državi L, kjer so bili štiri mesece pridržani v groznih in nehigienskih razmerah ter prenatrpanih prostorih. Povedal je, da so ju pazniki pogosto pretepali, jima odrekli hrano ter včasih ponoči obiskali njiju in druge fante. Povedal je tudi, da so ga pazniki z gumijasto cevjo udarjali po stopalih, ko je skušal pobegniti. Od takrat sta hoja in tek pogosto boleča. Njun drugi poskus pobega je bil uspešen in tokrat jima je uspelo priti v Evropo.

Domov se ne želi vrniti, ker se bo moral pridružiti teroristični organizaciji ali ker bo deležen posledic, ker je zavrnil pridružitve skupini. Omeni tudi, da je njegovo življenje ogroženo zaradi državljanske vojne, ki divja v državi A. Doda, da se je v njegovi regiji in vasi po njegovem odhodu stanje še poslabšalo, saj je zdaj veliko žrtev med civilisti.

Med osebnim razgovorom je predložil psihosocialno oceno, ki jo je pripravila skupina psihologov in socialnih delavcev, ter potrdilo ortopeda, h kateremu so ga napotili uradniki za sprejem.

(b) Primer aktivistke iz države B

Prosilka iz države B je navedla naslednje.

Prosilka prihaja iz države B. Je odvetnica in družbena voditeljica, ki se zavzema za človekove pravice ter dokumentira, preiskuje in kritizira zlorabe oblasti in kršitve človekovih pravic. Je članica več organizacij za človekove pravice, vključno z nevladno organizacijo (NVO), imenovano Y, ki v državi B spodbuja in zagovarja človekove pravice, zlasti ekonomske, socialne in kulturne pravice.

Januarja 2022, ko ni bila v mestu, so posebne enote brez naloga vdrle v njeno hišo in ubile enega od njenih bratrancev, ki je bil tisti dan v hiši. Med drugo nezakonito racijo marca 2023 so z več sorodniki grdo ravnali, sorodnice pa so slekli. Nekaj mesecev pozneje, junija 2023, sta bila med še eno racijo brez naloga pridržana njena nečaka. Ob vsaki od teh priložnosti so posebne enote jasno pokazale, da so bili ti dogodki namenjeni temu, da prosilka dojame, da mora opustiti svoje dejavnosti. Po teh incidentih je njena družina sporočila, da ne želi imeti nobenih stikov z njo, saj jo njene dejavnosti ogrožajo.

Pred nekaj meseci se je udeležila protesta na lokalni bencinski črpalki, da bi podprla zdravstvene delavce in osebe, ki se zdravijo z dializo, pri njihovi zahtevi za prednostno oskrbo z gorivom. Ker se oblasti niso odzvale, se je odločila, da bo demonstracije posnela s pametnim telefonom. Ko so jo zagledali, so varnostni organi zahtevali njen telefon, vendar jih je zavrnila, zato so jo prijeli in pridržali za dva tedna. Med pridržanjem so jo pretepali, višji uradnik pa jo je večkrat obdolžil, da „delo za NVO, ki deluje v nasprotju z interesi države B“. Prosilka je bila obtožena „upiranja prijateljstva“ in „javnega spodbujanja k nasilju“, nato pa so ji dovolili oditi. Njeno sojenje pred vojaškim sodiščem naj bi se začelo v naslednjih nekaj mesecih.

Ko se je pred kratkim usedla v avtomobil in začela voziti, je ugotovila, da je nekdo izklopil zavore. Na srečo ji je uspelo zapeljati na polje, kjer se je avtomobil ustavil, in jo je skupila samo z nekaj modricami. Nekaj dni pozneje je prejela anonimno pismo, v katerem je pisalo, da naslednjič ne bo imela take sreče. Po teh incidentih se je odločila, da bo pobegnila iz države. Prispela je v Evropo in zaprosila za mednarodno zaščito.

Ob registraciji je predložila svojo osebno izkaznico, potni list, odvetniško izkaznico, člansko izkaznico nevladne NVO Y, obtožnico in anonimno pismo z grožnjami.

(c) Primer mlade ženske iz države C

Prosilka je navedla naslednje.

Prosilka je 19-letnica iz države C. Živela je v majhnem mestu s svojima mlajšima sestrama, starima 15 oziroma 12 let, osemletnim bratom in starši. Šolo je obiskovala 10 let. Pred dvema letoma je s pomočjo staršev zapustila izvorno državo, da bi našla boljše življenje v Evropi.

Med potovanjem v Evropo je spoznala fanta iz države D, s katerim je imela otroka, ki se je rodil po njunem prihodu v državo azila. Otrok je zdaj star šest mesecev. Partner jo je teden dni po rojstvu otroka zapustil in od takrat ga ni več videla. Njegov telefon je izklopljen in ne ve, kje bi ga lahko iskala, zato je ostala sama z otrokom.

Potem ko je zapustila državo C, so njeni starši, ki so ji bili vedno blizu in ji zagotavljali podporo, umrli v avtomobilski nesreči. Čeprav jo je strah in jo skrbi, da mora sama skrbeti za otroka, se v domovino ne more vrniti z otrokom in brez moža. V državi, iz katere prihaja, matere samohranilke niso sprejete. Žalijo jih in stigmatizirajo, poleg tega pa je skoraj nemogoče najti koga, ki bi ji bil pripravljen ponuditi službo ali stanovanje. Vrnitev domov prav tako ni mogoča. Njena družina v preteklosti ni imela veliko stikov z njenim stricem, odkar pa so umrli njeni starši, za prosilquine sorojence skrbita on in njegova žena. Njen stric je pomembna oseba v mestu, od koder prosilka prihaja. Rekel bi, da je osramotila družino, in od nje bi zahteval, da se poroči z nekom, ki ga sploh ne pozna. Če bi imela srečo in bi ji uspelo pobegniti, bi živela na ulici, sama z otrokom.

Prosilka je predložila svoj potni list in otrokov rojstni list ter fotografijo avtomobila na smetišču.

Ključni elementi presoje dokazov

Presoja dokazov je metoda ugotavljanja upoštevnih dejstev (materialnih dejstev) v zvezi s posamezno prošnjo za mednarodno zaščito ⁽⁷⁾ s postopkom preverjanja prosilčevih izjav in drugih razpoložljivih dokazov.

„Dokazi“ so širok pojem, ki zajema prosilčeve izjave, dokumentacijo ali drugo gradivo, ki podpira, potrjuje ali zavrača upoštevno dejstvo ⁽⁸⁾.

„Ocena tveganj“ je po drugi strani dejanska in v prihodnost usmerjena ocena verjetnosti (opravljena na podlagi vseh sprejetih materialnih dejstev in razpoložljivih informacij), da bi bil prosilec ob vrnitvi deležen dogodka, ki bi lahko pomenil preganjanje ali resno škodo.

Izzivi pri presoji dokazov v azilnih postopkih

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Presoja dokazov v azilnih postopkih se zaradi neobstoja rednih sredstev za pridobitev objektivno preverljivih dokazov razlikuje od večine drugih upravnih ali pravnih postopkov. Zaradi posebnega položaja prosilca za mednarodno zaščito, ki mu je domovina odrekla zaščito, in zaradi razmer, v katerih je pobegnil, prosilec morda ni mogel zbrati dokazov in jih ob zapustitvi domovine vzeti s seboj. Prav tako po prihodu v državo azila morda ne more pridobiti dokazov. Že samo zbiranje dokazov lahko prosilce ali njihove družinske člane izpostavi (nadaljnji) nevarnosti.

Poleg tega je prav element, ki bi ga moral prosilec dokazati, tj. preganjanje ali resna škoda, pogosto posledica dejanj, katerih storilci si prizadevajo, da ne bi pustili nobenih dokazov zanje. V teh okoliščinah je razumljivo, da od prosilcev ni mogoče pričakovati, da bodo predložili dokaze v enakem obsegu kot osebe v drugih civilnih, kazenskih ali upravnih postopkih. Zato je v azilnih postopkih mogoče pričakovati omejena dokumentarna in druga dokazila. V številnih primerih so edini dokazi, ki jih predloži prosilec, njegove lastne izjave, ki bodo zato pogosto imele ključno vlogo pri obravnavi prošnje za mednarodno zaščito ⁽⁹⁾.

S podobnimi izzivi pri zbiranju dokazov se srečujejo tudi organi. Organe za presojo zavezujejo obveznosti glede zaupnosti, da zaščitijo varnost prosilca za mednarodno zaščito in njegovih družinskih članov. Taka obveznost jim praviloma preprečuje, da bi stopili v stik s primarnimi viri, ki bi lahko ogrozili prosilca ali njegove družinske člane (npr. z organi izvirne države). Poseben izziv pri presoji dokazov v prošnjah za azil je, da subjekti preganjanja pogosto namerno skrivajo ali napačno prikazujejo dejstva, ki jih morate preveriti. Poleg tega je verjetno, da so se dejstva zgodila v regijah, do katerih mednarodni organi, mediji ali mednarodne

⁽⁷⁾ V okviru tega praktičnega vodnika je izraz „prošnja za mednarodno zaščito“ včasih okrajšan kot „prošnja“.

⁽⁸⁾ EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), druga izdaja, 2023.

⁽⁹⁾ UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the status of refugees](#) (Priročnik o postopkih in merilih za določitev statusa begunca in smernicah o mednarodni zaščiti v skladu s Konvencijo o statusu beguncev iz leta 1951 in njenim Protokolom iz leta 1967), februar 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4.

organizacije in/ali organizacije civilne družbe nimajo dostopa, zaradi česar so informacije o teh regijah omejene ali jih sploh ni.

Glede na navedeno je jasno, da se od prosilcev ne pričakuje, da bodo svojo prošnjo dokazali do stopnje „gotovosti“ ali „onstran razumnega dvoma“ (glej [2.4 „Odločitev o sprejetju ali zavrnitvi materialnega dejstva“](#)). Zaradi tega se lahko znajdete v negotovem položaju. Kljub temu obstaja sklop meril, ki vam lahko pomagajo pri ugotavljanju verodostojnosti različnih vidikov prošnje. V tem vodniku je glavna pozornost namenjena tem merilom in načinu njihove uporabe. Čeprav v okviru tega morda ne boste mogli vedno „ugotoviti resnice“ kot take, boste v postopku obravnave uporabili več meril, ki vam bodo omogočila, da odgovorite na vprašanje, ali je mogoče nekatera dejstva, predstavljena v prošnji, razumno sprejeti kot verodostojna.

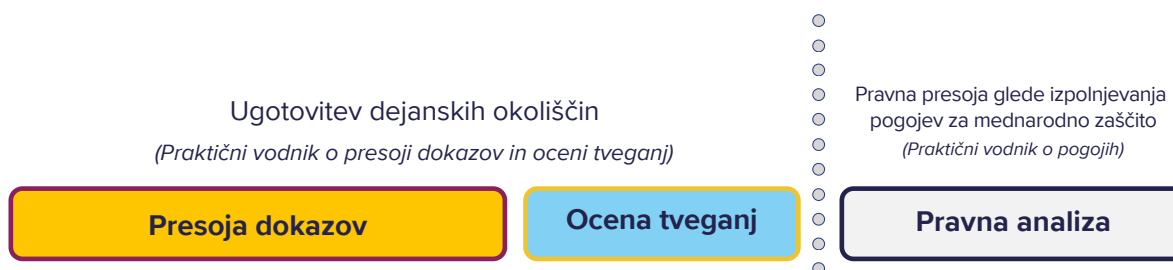
Trikoračni pristop

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Glede na izzive in omejitve tako pri vas kot tudi pri prosilcu je pomembno, da pri presoji dokazov in oceni tveganj uporabljate strukturiran pristop. To vam bo pomagalo, da se boste izognili napakam pri obrazložitvi ali prenačlenjenemu sklepanju ali temu, da bi bili pristranski zaradi subjektivnih vtisov.

Postopek obravnave je sestavljen iz dveh delov: presoje dokazov in ocene tveganj (ugotavljanja upoštevni dejstev) ter pravne analize (uporabe prava na podlagi ugotovljenih dejstev) ⁽¹⁰⁾. Po ugotovitvi dejanskih okoliščin se bo obravnava osredotočila na to, ali so izpolnjeni vsebinski pogoji iz Direktive 2011/95/EU (direktiva o pogojih za azil (prenovitev) ⁽¹¹⁾) za priznanje mednarodne zaščite.

Slika 1. Faze postopka obravnave

Ta praktični vodnik se osredotoča na prvi del, tj. presojo dokazov in oceno tveganj, ter predlaga strukturiran trikoračni pristop za njeno izvedbo ⁽¹²⁾.

⁽¹⁰⁾ Sodišče Evropske unije (SEU), sodba z dne 22. novembra 2012, [M. M./Minister for Justice, Equality and Law Reform \(Ireland\)](#) (C-277/11, EU:C:2012:744). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽¹¹⁾ [Direktiva 2011/95/EU](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 13. decembra 2011 o standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da so upravičeni do mednarodne zaščite, glede enotnega statusa beguncev ali oseb, upravičenih do subsidiarne zaščite, in glede vsebine te zaščite (prenovitev) (UL L 337, 20.12.2011).

⁽¹²⁾ Za več informacij o pravni presoji glej EASO, [Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito](#), april 2018.

Pomembnost strukturiranega pristopa

Metodologija presoje dokazov in ocene tveganj se uporablja v celotnem postopku obravnavanja prošnje za azil. Strukturiran pristop vam bo pomagal uspešneje opraviti delo in zmanjšati tveganje za napako, poleg tega pa vam bo olajšal sprejemanje premišljenih, utemeljenih in doslednih odločitev. Namen strukturiranega pristopa je zagotoviti objektivno obravnavo dokazov in tveganj brez ugibanj ter izboljšati pravične in dosledne odločitve, poleg tega pa poskrbeti, da se podobni primeri obravnavajo podobno.

V **koraku 1** se zberejo dokazi in ugotovijo materialna dejstva v zvezi s prošnjo. Nato se zbrani dokazi povežejo s posameznim materialnim dejstvom. Glej razdelek [Korak 1. „Zbiranje informacij“](#).

V **koraku 2** se verodostojnost prosilčevih izjav in drugih dokazov, povezanih s posameznim materialnim dejstvom v zvezi s prošnjo, ocenjuje s posebnimi merili, na podlagi tega pa se odloči, katera materialna dejstva se sprejmejo in katera zavrnejo. Glej razdelek [Korak 2. „Ocena verodostojnosti“](#).

V **koraku 3** se sprejeta materialna dejstva preučijo na način, usmerjen v prihodnost, da se oceni tveganje, ki bi mu bil prosilec izpostavljen v primeru vrnitve. Ta ocena tveganj je dejanska ocena. Vprašanje, ali prosilec na podlagi sprejetih materialnih dejstev in ugotovljenih tveganj izpolnjuje pogoje za upravičenost do mednarodne zaščite, je predmet pravne analize, ki je del nadaljnje faze obravnave prošnje. Glej razdelek [Korak 3. „Ocena tveganj“](#).

Slika 2. Faze postopka obravnave

Pravni standardi

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Področje presoje dokazov in ocene tveganj je z mednarodnim pravom urejeno le v omejenem obsegu. Ženevska konvencija iz leta 1951⁽¹³⁾ nima nobenih posebnih določb glede presoje dokazov in ocene tveganj. Vendar je visoki komisar Združenih narodov za begunce (UNHCR) pripravil nekaj usmeritev v zvezi s to temo, in sicer priročnik in smernice⁽¹⁴⁾ ter pojasnilo⁽¹⁵⁾.

Na tem področju je direktiva o pogojih za azil (prenovitev) prvi pravno zavezujoči instrument EU, v katerem so določena merila, ki jih mora prosilec izpolnjevati, da se mu prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito. Direktiva o pogojih za azil (prenovitev) se večinoma sklicuje na mednarodne in evropske instrumente ter sodno prakso na področju beguncev in človekovih pravic⁽¹⁶⁾.

Člen 4 direktive o pogojih za azil (prenovitev) ureja obravnavo dejstev in okoliščin v zvezi s prošnjo za mednarodno zaščito:

- V členu 4(1) je obravnavana [dolžnost prosilca in organa, da sodelujeta](#) pri zbiranju in obravnavi upoštevanih dejstev v zvezi s prošnjo.
- V členu 4(2) so navedeni [vsi ustrezni elementi](#) prošnje, ki jih je treba utemeljiti in obravnavati.
- V členu 4(3) je določena [individualna narava obravnave](#), navedenih pa je tudi več elementov, ki jih je treba upoštevati.
- V členu 4(4) je določeno, da sta [preteklo preganjanje ali resna škoda](#) in neposredno grozjenje s preganjanjem ali resno škodo resen znak prosilčevega utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenega tveganja, da utrpri resno škodo, razen če obstajajo tehtni razlogi za drugačno prepričanje.
- V členu 4(5) so opredeljene okoliščine, v katerih ni mogoče zavrniti [materialnih dejstev, ki niso podprta](#) z dokumentarnimi ali drugimi dokazili.

Te določbe so temelj presoje dokazov in ocene tveganj ter bodo podrobneje analizirane v nadaljevanju.

⁽¹³⁾ Generalna skupščina ZN, [Konvencija o statusu beguncev](#), Ženeva, 28. julij 1951, Združeni narodi, Zbirka pogodb Združenih narodov, zv. 189, str. 137, in [Protokol o statusu beguncev](#), 31. januar 1967, Združeni narodi, Zbirka pogodb Združenih narodov, zv. 606, str. 267 (v azilni zakonodaji EU in na SEU se zanj uporablja izraz „Ženevska konvencija“).

⁽¹⁴⁾ UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the status of refugees](#) (Priročnik o postopkih in merilih za določitev statusa begunca in smernicah o mednarodni zaščiti v skladu s Konvencijo o statusu beguncev iz leta 1951 in njenim Protokolom iz leta 1967), februar 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, točke od 195 do 205.

⁽¹⁵⁾ UNHCR, [Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims](#) (Pojasnilo o dokaznem bremenu in standardu pri prošnjah za azil), 16. december 1998; UNHCR, [Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#) (Onstran dokazov, ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU: Celotno poročilo), maj 2013.

⁽¹⁶⁾ Vse standarde je treba razlagati v povezavi s sodno prakso SEU in Evropskega sodišča za človekove pravice. Za več informacij o pravnem okviru za presojo dokazov in sodni praksi o njej glej EASO, [Evidence and credibility assessment in the context of the common European asylum system – Compilation of Jurisprudence](#) (Presoja dokazov in ocena verodostojnosti v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – zbirka sodne prakse), 2018, in EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), druga izdaja, 2023.

Postopkovne zahteve za obravnavo prošnje so določene v **členu 10 Direktive 2013/32/EU (direktiva o azilnih postopkih (prenovitev))** ⁽¹⁷⁾:

- V členu 10(1) je določeno, da prošnje ni mogoče zavrniti ali izključiti iz obravnave zgolj zaradi tega, ker ni bila vložena v **najkrajšem mogočem času**.
- V členu 10(3)(a) je določeno, da mora biti prošnja oziroma odločba obravnavana oziroma izdana **posamično ter na objektivni in nepristranski način**.
- Člen 10(3)(b) se nanaša na zahteve, ki jih morajo izpolnjevati informacije o izvorni državi, in na to, da morajo biti dostopne za obravnavo prošnje.
- V členu 10(3)(c) je določeno, da mora **osebje poznati** ustrezne standarde na področju azilnega in begunskega prava.
- V členu 10(3)(d) je predvidena možnost, da se v okviru obravnave opravi **posvetovanje s strokovnjaki**.

Vodilna načela

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Na podlagi vseh razpoložljivih pravnih virov in virov sodne prakse je mogoče opredeliti več temeljnih načel, ki bi jih morali ves čas obravnave prošnje za mednarodno zaščito uporabljati kot vodilo.

(a) Individualna obravnava

Prošnje se obravnavajo individualno, pri čemer se upoštevajo prosilčev individualni položaj in osebne okoliščine. V direktivi o azilnih postopkih (prenovitev) je določeno, da morate biti usposobljeni za upoštevanje osebnih okoliščin prosilca in splošnih okoliščin prošnje ⁽¹⁸⁾.

Kaj so osebne okoliščine?

„Osebne okoliščine“ so splošni pojem, ki je v direktivi o pogojih za azil (prenovitev) in direktivi o azilnih postopkih (prenovitev) neizčrpno opredeljen z elementi, ki jih lahko vključuje, kot so „[kulturno] [poreklo], [spol], [spolna] [usmerjenost], [spolna] [identiteta] ali [ranljivost] prosilca“ ⁽¹⁹⁾ ali „poreklo, spol in starost“ ⁽²⁰⁾.

Osebne okoliščine se nanašajo na sklop značilnosti, povezanih s posameznikom. Take značilnosti se lahko nanašajo na prosilčevo identiteto (npr. državljanstvo, starost, spol, vera), značilnosti (npr. izobrazba, invalidnost, duševno zdravje), pa tudi na njegove osebne razmere (npr. socialne, kulturne, ekonomske razmere) in poreklo (vključno z na primer družinskimi odnosi, krajem prebivanja v izvorni državi) v njegovem splošnejšem pomenu.

Osebne okoliščine je mogoče ugotoviti v kateri koli fazi azilnega postopka.

⁽¹⁷⁾ [Direktiva 2013/32/EU](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o skupnih postopkih za priznanje ali odvzem mednarodne zaščite (prenovitev) (UL L 180/60, 29.6.2013).

⁽¹⁸⁾ Člen 15(3)(a) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽¹⁹⁾ Člen 15(3)(a) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽²⁰⁾ Člen 4(3)(c) direktive o pogojih za azil (prenovitev).

V direktivi o pogojih za azil (prenovitev) je navedeno tudi, da je treba prošnjo obravnavati posamično. Zato je vaša dolžnost, da se zavedate prosilčevih osebnih okoliščin in da pri obravnavi prošnje upoštevate vsako od njih ⁽²¹⁾.

(b) Objektivna in nepristranska obravnava

Obravnava ⁽²²⁾ mora temeljiti na dokazih, pri čemer se je treba izogibati subjektivnim elementom, pristranskosti in predsodkom, ki jih morda imate. Bistvenega pomena je, da se zavedamo vseh dejavnikov, ki lahko vplivajo na objektivnost in nepristranskost, ter da smo sposobni zmanjšati njihov vpliv. Ti dejavniki bodo analizirani v razdelku [2.3. „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#).

(c) Transparentnost

V odločbi morajo biti jasno navedeni razlogi za ugotovitve presoje dokazov in ocene tveganj. Informacije, na katerih temelji odločba, morajo biti dostopne prosilcu in/ali njegovemu pravnemu svetovalcu, da lahko razumeta izid prosilčeve prošnje in po potrebi v pritožbenem postopku izpodbijata odločbo ob popolnem poznavanju dejstev ⁽²³⁾.

(d) Pravica prosilca do izjave

Pravica do izjave ⁽²⁴⁾ je bistvenega pomena in osebni razgovor je v središču azilnega postopka ⁽²⁵⁾. Prosilci so lahko v položaju, da se lahko pri utemeljevanju svoje prošnje sklicujejo zgolj ali predvsem na svoje izjave.

Prosilcu je treba omogočiti, da se v osebni razgovoru, ki ga vodi pristojni uradnik v skladu z nacionalno zakonodajo, izjasni o vsebini. Namen razgovora je prosilcu omogočiti, da čim bolj popolno predstavi elemente, ki so potrebni za utemeljitev njegove prošnje.

Pravica do izjave vključuje pravico prosilca, da pred izdajo odločbe pojasni/razloži morebitne ugotovitve o verodostojnosti ⁽²⁶⁾. Prosilcu bi bilo treba tudi omogočiti, da ima „ob koncu osebnega razgovora ali v določenem roku, preden organ za presojo izda odločbo, možnost, da pisno in/ali ustno izrazi pripombe in/ali zagotovi pojasnila glede morebitnih napačnih prevodov ali pojmovanj v zapisniku ali dobesednem zapisu“ ⁽²⁷⁾.

Direktiva o azilnih postopkih (prenovitev) določa številna pravila o izvedbi osebnega razgovora, da se prosilcu omogoči, da svojo prošnjo predstavi čim bolj natančno. Več informacij o tem, kako opraviti osebni razgovor, in o pravnih obveznostih, ki jih v zvezi s tem

⁽²¹⁾ Člen 4(3)(c) direktive o pogojih za azil (prenovitev).

⁽²²⁾ Člen 10(3) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽²³⁾ Člena 11 in 17, člen 12(1)(f) ter člen 23(1) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽²⁴⁾ Glej člen 14(1) direktive o azilnih postopkih (prenovitev) in člen 41(2)(a) [Listine Evropske unije o temeljnih pravicah](#), 26. oktober 2012, 2012/C 326/02. V točki 87 sodbe M. M., op. v nav. delu 10, je SEU to načelo konkretno uporabilo v azilnem postopku: „Pravica do izjave zagotavlja, da ima vsaka oseba možnost, da koristno in učinkovito poda svoje stališče v upravnem postopku, in to pred sprejetjem vsake odločbe, ki bi lahko negativno vplivala na njene interese.“

⁽²⁵⁾ Omejitve pravice do izjave so mogoče, vendar so izčrpno navedene v direktivi o azilnih postopkih in ostajajo izjema, saj se uporabljajo le, „kadar lahko organ za presojo na podlagi dokazov, s katerimi razpolaga, izda ugoditveno odločbo“, ali kadar „organ za presojo meni, da je prosilec nezmožen za osebni razgovor ali ga ne more opraviti zaradi trajnih okoliščin, na katere prosilec ne more vplivati“.

⁽²⁶⁾ Člen 16 direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽²⁷⁾ Člen 17(3) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

določa direktiva o azilnih postopkih (prenovitev), je na voljo v praktičnem vodniku agencije EUAA o osebnem razgovoru ⁽²⁸⁾.

La DPA (refundición) establece numerosas reglas para la realización de la entrevista personal a fin de que el solicitante pueda presentar su solicitud de la forma más exhaustiva posible. Para obtener más información sobre cómo realizar la entrevista personal y sobre las obligaciones legales en virtud de la DPA (refundición) a este respecto, consulte la guía práctica de la EUAA sobre la entrevista personal ⁽²⁹⁾.

(e) Zaupnost

Načelo zaupnosti ⁽³⁰⁾ je še posebno pomembno zaradi posebnega položaja, v katerem se znajdejo številni prosilci (glej [Izzivi pri presoji dokazov v azilnih postopkih](#)). Vse informacije v zvezi s spisom prosilca je treba obravnavati zaupno.

Organi morajo zagotoviti ustrezno zaupnost pri načinu organizacije osebnega razgovora ⁽³¹⁾, pa tudi pri zbiranju informacij o prosilcu.

Organi se morajo vzdržati razkrivanja informacij „domnevnim preganjalcem ali povzročiteljem resnih poškodb [...] o posameznih prošnjah za mednarodno zaščito ali dejstva, da je bila prošnja podana“ ⁽³²⁾. Poleg tega se morajo vzdržati pridobivanja informacij od domnevnih preganjalcev ali povzročiteljev resnih poškodb „tako, da bi bili ti subjekti neposredno obveščeni, da je zadevni prosilec podal prošnjo, kar bi ogrozilo telesno integriteto prosilca ali oseb, ki jih vzdržuje, ali svobodo in varnost njegovih družinskih članov, ki še vedno živijo v izvorni državi“ ⁽³³⁾. Glej tudi razdelek [11.2\(e\) „Azilni spisi družinskih članov“](#) v zvezi z vprašanjem zaupnosti pri obravnavi prošenj družinskih članov.

(f) Pravica do zasebnega življenja in spoštovanja človekovega dostojanstva

Pristojni organi morajo pri izbiri metod presoje dokazov, ki jih uporabljajo, vedno spoštovati prosičeve pravice do človekovega dostojanstva, osebne integritete ter zasebnega in družinskega življenja ⁽³⁴⁾. Te ne smejo nikoli vključevati metod, ki so za prosilca boleče, ponižujoče ali sramotilne ali nerazumno posegajo v intimne dele zasebnega življenja ⁽³⁵⁾.

Direktiva o azilnih postopkih (prenovitev) omenja spoštovanje človekovega dostojanstva, zlasti v zvezi z zdravniškim pregledom otrok brez spremstva, ki mora biti opravljen ob spoštovanju otrokovega dostojanstva. Metoda, ki se uporablja za izvedbo zdravniškega pregleda, mora vedno najmanj posegati v zasebnost ⁽³⁶⁾.

⁽²⁸⁾ EASO, [Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor](#), december 2014.

⁽²⁹⁾ [Guía Práctica de la EASO: Entrevista personal](#), diciembre de 2014.

⁽³⁰⁾ Členi 15, 30 in 48 direktive o azilnih postopkih (prenovitev) ter člen 8 Listine EU o temeljnih pravicah.

⁽³¹⁾ Člen 15 direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽³²⁾ Člen 30 direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽³³⁾ Člen 30 direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽³⁴⁾ Členi 1, 3 in 7 Listine EU o temeljnih pravicah.

⁽³⁵⁾ V zvezi s tem glej člen 13(2)(d) direktive o azilnih postopkih (prenovitev), ki določa, da „preiskavo prosilca na podlagi te direktive opravi oseba istega spola, pri čemer se dosledno spoštujejo načela človekovega dostojanstva ter telesne in psihološke integritete“. Dodatne informacije so na voljo v razdelku [“\(n\) Dokazi, ki kršijo prosičeve temeljne pravice”](#) „(n) Dokazi, ki kršijo prosičeve temeljne pravice“ in navedbah SEU, sodba z dne 25. januarja 2018, [F/Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#) (C-473/16, EU:C:2018:36, točka 48). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#); glej tudi SEU, sodba z dne 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) (od C-148/13 do C-150/13, EU:C:2014:2406, točke od 59 do 66). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽³⁶⁾ Uvodna izjava 60 direktive o azilnih postopkih (prenovitev) in člen 25 direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

1. Korak 1. Zbiranje informacij

[Vsebina] [Kontrolni seznam]

Presoja dokazov se začne z zbiranjem informacij. Postopek zbiranja informacij se opravi v različnih fazah: zbiranje dokazov, ugotavljanje materialnih dejstev in povezovanje vseh dokazov z enim ali več materialnimi dejstvi.

Zbiranje dokazov in ugotavljanje materialnih dejstev je stalen proces, ki poteka od trenutka, ko prosilec vloži prošnjo, do trenutka, ko opravite oceno tveganj. Tudi v tej zadnji fazi boste morda morali zbrati dodatne dokaze, če bodo potrebna pojasnila ali dodatne informacije. Osnovno načelo je, da bi morali biti odprtega duha in upoštevati, da se lahko ves čas postopka pojavijo nova dejstva. Čeprav je ta proces strukturiran, ni nujno linearen.

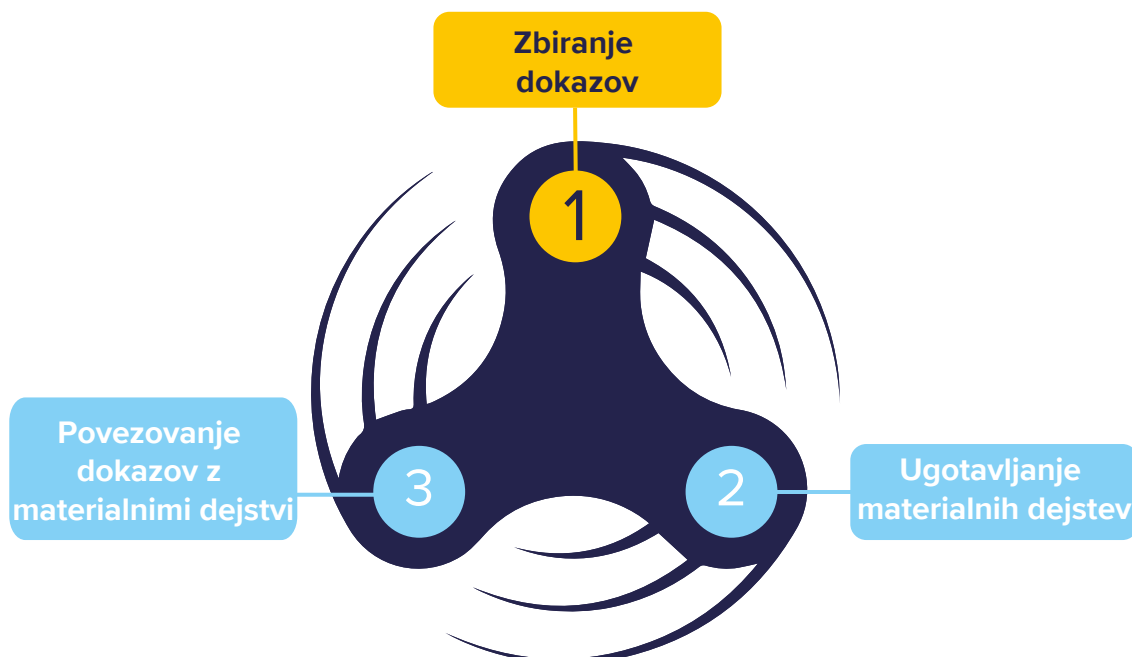
Pomembnost upoštevanja dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj

Pri zbiranju dokazov je nadvse pomembno, da upoštevate vse ustrezne individualne in kontekstualne okoliščine, ki lahko vplivajo na to, v kolikšnem obsegu lahko prosilec izpolni svoje obveznosti ali vpliva na vašo zmožnost, da opravite objektivno in ustrezno obravnavo (glej razdelek [2.3 „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#)).

1.1. Zbiranje dokazov

[Vsebina] [Kontrolni seznam]

Slika 3. Zbiranje dokazov

V prvi fazi procesa presoje dokazov je treba zbrati vse dokaze o zadevi, ki so potrebni za utemeljitev prošnje za mednarodno zaščito.

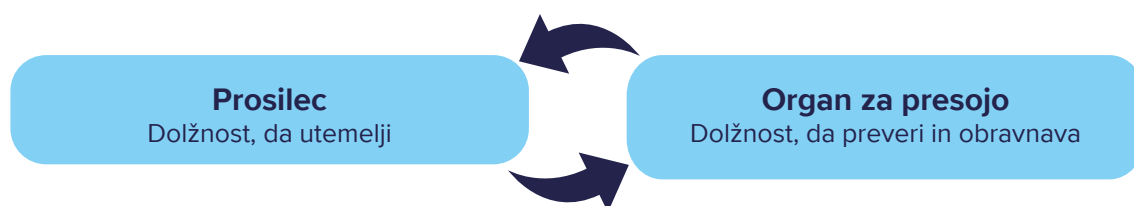
1.1.1. Uporaba dolžnosti sodelovanja (dokazno breme)

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Čeprav je „dokazno breme“ uveljavljen pravni pojem, ki določa, kdo je odgovoren za dokazovanje neke okoliščine v pravnem postopku, je treba ta pojem razumeti v posebni obliki, ki jo ima v azilnem postopku. Člen 4 direktive o pogojih za azil (prenovitev) ne nalaga dokaznega bremena kot takega niti prosilcu niti organu za presojo. Vendar pa morata oba izpolniti določene obveznosti, da se omogoči temeljita obravnava prošnje za mednarodno zaščito.

Načeloma je dolžnost prosilca, da predloži elemente, ki so potrebni za utemeljitev njegove prošnje. Po drugi strani je dolžnost organa za presojo, da v sodelovanju s prosilcem preveri in obravnava ustrezne elemente prošnje ⁽³⁷⁾. Prosilec in organ morata pri obravnavi ustreznih elementov prošnje sodelovati ⁽³⁸⁾.

Slika 4. Dolžnost sodelovanja

(a) Preverite, ali prosilec izpolnjuje svojo dolžnost, da utemelji prošnjo

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Prosilca bi morali obvestiti o njegovi dolžnosti, da utemelji prošnjo (glej razdelek [1.1.1\(b\)ii „Obvestite prosilca o njegovih dolžnostih“](#)), ki pomeni njegovo obveznost, da poda resnično izjavo, predloži vse dokaze, s katerimi razpolaga, in sodeluje z organi pri obravnavi prošnje.

V določbah člena 4 direktive o pogojih za azil (prenovitev) je navedeno, da so z „utemeljitvijo“ zajete „izjave prosilca in vsa dokumentacija, s katero razpolaga prosilec“ ⁽³⁹⁾, glede njegove starosti, porekla, ustreznih sorodnikov, identitete, državljanstva(-ev), držav(-e) in kraja(-ev) prejšnjega prebivališča, prejšnjih prošenj za azil, prepotovanih poti, potovalnih dokumentov ter razlogov za prošnjo za mednarodno zaščito ⁽⁴⁰⁾. To pomeni, da mora prosilec storiti, kar je potrebno, da podkrepi prošnjo z izjavami in vsemi dokazi, s katerimi razpolaga. Prosilec je običajno v boljšem položaju kot organ, da poda informacije o posameznih vidikih svoje prošnje (svojih strahovih in izkušnjah) ⁽⁴¹⁾.

⁽³⁷⁾ Člen 4(1) direktive o pogojih za azil (prenovitev).

⁽³⁸⁾ SEU, 2012, [M. M.](#), C-277/11, op. v nav. delu [10](#), točki 65 in 66.

⁽³⁹⁾ UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#) (Onstran dokazov, celotno poročilo), maj 2013, op. v nav. delu [15](#), str. 85.

⁽⁴⁰⁾ UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#) (Onstran dokazov, celotno poročilo), maj 2013, op. v nav. delu [15](#), str. 89.

⁽⁴¹⁾ ESČP, sodba z dne 23. avgusta 2016, [J. K. in drugi proti Švedski](#) (pritožba št. 59166/12, ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, točka 96). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

Način, kako pomanjkljivosti pri izpolnjevanju prosilčeve dolžnosti utemeljitve vplivajo na presojo dokazov, je obravnavan v razdelku [2.4.1 „Tehtanje ugotovitev o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z materialnim dejstvom“](#), in razdelku [2.4.2 „Ugotavljanje materialnih dejstev“](#).

- i. Ali se je prosilec kar najbolj potrudil priskrbeti vse izjave in dokumentacijo, s katerimi razpolaga?

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Prosim bi vam moral priskrbeti vse upoštevne posamezne dokaze, s katerimi razpolaga.

Člen 4 direktive o pogojih za azil (prenovitev) širi dolžnost predložitve dokazov zgolj na dokaze, s katerimi **prosim razpolaga**. Šteje se, da prosilec razpolaga z dokumenti in drugimi dokazi le, če je mogoče razumno pričakovati, da jih bo lahko pridobil ⁽⁴²⁾. To tudi pomeni, da dolžnosti prosilca, da utemelji prošnjo, ni mogoče razumeti kot dolžnost, da predloži dokaze v prid **vsakemu** dejstvu.

Prosim se mora **kar najbolj potruditi** ⁽⁴³⁾, da s svojimi izjavami ter vso dokumentacijo in drugimi dokazi, s katerimi razpolaga, utemelji svojo prošnjo. Obseg te obveznosti je odvisen od posameznega primera. Upoštevati je treba sredstva, ki so na voljo za pridobitev dokazov, ter okoliščine, v katerih je prosilec zapustil izvorno državo, in splošne razmere v njej. Drugi dejavniki, ki prav tako lahko ovirajo prosilca pri predložitvi vseh potrebnih dokazov, lahko izhajajo iz njegovega osebnega položaja in so lahko povezani na primer z njegovim telesnim/duševnim zdravjem, stopnjo izobrazbe ali družinskimi povezavami. Individualne okoliščine zadeve so vedno pomembne pri ocenjevanju obsega, v katerem je prosilec lahko izpolnil svoje obveznosti.

- ii. Ali so bili vsi dokazi predloženi v najkrajšem možnem času?

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Od prosilca se tudi pričakuje, da organu za presojo čim prej predloži vse informacije in dokaze, s katerimi razpolaga. Tako boste lahko ustrezno ter pravočasno obravnavali in ugotovili vsa materialna dejstva v zadevi. Izpolnjevanje te obveznosti je tesno povezano z obveznostjo organa, da prosilca obvesti o njegovih dolžnostih v azilnem postopku, in sredstvi, ki jih ima prosilec na voljo za zagotovitev dokazov. „Izraz ‚čim prej‘ je treba razlagati glede na trenutek, ko je prosilec v jeziku, ki ga razume, obveščen o svoji dolžnosti, da utemelji prošnjo.“ ⁽⁴⁴⁾ (glej razdelek [1.1.1\(b\)ii „Obvestite prosilca o njegovih dolžnostih“](#)).

V okviru praktičnega pristopa se je treba s prosilcem pogovoriti o tem, katere dokaze namerava predložiti, in se z njim dogovoriti o razumnem roku. Obveznost prosilca, da čim prej predloži informacije in dokaze, se uporablja za dokaze, s katerimi razpolaga. Obveznost je izpolnjena, kadar so informacije ali dokazi na voljo pozneje (npr. po osebni razgovoru) in se predložijo, kakor hitro je to mogoče.

⁽⁴²⁾ UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#) (Onstran dokazov, celotno poročilo), maj 2013, op. v nav. delu [15](#), str. 96.

⁽⁴³⁾ Člen 4(5)(a) direktive o pogojih za azil (prenovitev).

⁽⁴⁴⁾ UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#) (Onstran dokazov, celotno poročilo), maj 2013, op. v nav. delu [15](#), str. 102.

Pri presoji, ali so bile izjave ali drugi dokazi predloženi pravočasno, je treba upoštevati splošne in osebne okoliščine ter upoštevne ranljivosti prosilca. Negativnih ugotovitev o verodostojnosti ni mogoče sprejeti zgolj na podlagi dejstva, da prosilec ob prvi priložnosti ni razkril nekaterih elementov ⁽⁴⁵⁾.

iii. Ali je prosilec podal zadovoljivo razlago glede odsotnosti ustreznih dokazil?

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Za nekatera dejstva v zadevi prosilec morda ne more priskrbeti ustreznih dokazil. Če prosilec ne more izpolniti svoje obveznosti predložitve vseh dokazov, s katerimi razpolaga, ali vseh dokazov, za katere se lahko razumno pričakuje, da z njimi razpolaga, mora ob upoštevanju individualnih okoliščin podati zadovoljivo razlago, zakaj za nekatera dejstva ne more predložiti ustreznih dokazil.

Vi morate oceniti, ali je razlaga prosilca glede razlogov, zaradi katerih ne more predložiti dodatnih dokazov, sprejemljiva. Razlago, ki jo poda prosilec, je treba pretehtati ob upoštevanju individualnih in kontekstualnih okoliščin (glej tudi razdelek [2.4.1 „Tehtanje ugotovitev o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z materialnim dejstvom“](#)).

(b) Izpolnite dolžnost preverjanja, ki jo imate kot uradna oseba, ki vodi postopek

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Prosilcu mora biti omogočeno, da predloži vse ustrezne informacije in vse upoštevne posamezne dokaze. Dolžnost organa za presojo je, da v sodelovanju s prosilcem ugotovi ustrezne elemente prošnje. Da bi izpolnili to obveznost, morate ukrepati na naslednji način.

i. Zagotovite ustrezno podporo osebam, ki potrebujejo posebna procesna jamstva

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Da bi lahko uspešno utemeljili prošnjo in celovito predstavili razloge zanjo, bodo nekateri prosilci morda potrebovali posebna procesna jamstva. Do tega lahko med drugim pride zaradi njihove starosti, spola, spolne usmerjenosti, spolne identitete, invalidnosti, hude bolezni ali duševnih motenj. Potreba po posebnih procesnih jamstvih je lahko tudi posledica mučenja, posilstva ali drugih resnih oblik psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja. Zlasti otroci brez spremstva potrebujejo posebna procesna jamstva v obliki ustrezne podpore ⁽⁴⁶⁾.

Države članice morajo v razumnem roku po podaji prošnje oceniti, ali prosilec potrebuje posebna procesna jamstva. Če jih, mu mora država članica zagotoviti ustrezno podporo ⁽⁴⁷⁾. Pri osebah s potrebami po posebnih procesnih jamstvih bi moral biti poseben poudarek namenjen vaši preveritveni vlogi ⁽⁴⁸⁾. Zbrati bi morali ustrezne informacije in pri tem zlasti preučiti potrebe prosilca po posebnih procesnih jamstvih. Za ustrezno oceno in ublažitev

⁽⁴⁵⁾ SEU, sodba z dne 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) (od C-148/13 do C-150/13, EU:C:2014:2406, točki 70 in 71). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽⁴⁶⁾ Člen 25 direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽⁴⁷⁾ Člen 24 direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽⁴⁸⁾ Ustrezne ukrepe, ki jih morate sprejeti glede na potrebe po posebnih procesnih jamstvih, lahko ugotovite ob uporabi [orodja urada EASO za prepoznavanje oseb s posebnimi potrebami](#) iz leta 2016.

vpliva teh okoliščin na obravnavano zadevo boste morda potrebovali izvedenska mnenja, na primer v primerih duševnih bolezni ali invalidnosti ali pri obravnavi posledic psihološkega, fizičnega ali spolnega nasilja (glej tudi razdelek [1.1.2\(k\) „Zdravniški, psihiatrični in psihološki izvidi“](#)). Poleg tega bi prosilcu s potrebami po posebnih procesnih jamstvih morali zagotoviti dovolj časa, da predstavi elemente, potrebne za utemeljitev njegove prošnje za mednarodno zaščito, te potrebe pa bi morali upoštevati tudi pri vodenju osebnega razgovora.

ii. Obvestite prosilca o njegovih dolžnostih

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Navedene obveznosti prosilca so povezane z obveznostjo organa za presojo, da prosilca obvesti o vseh njegovih dolžnostih in pravicah v jeziku, ki ga razume ali za katerega se upravičeno domneva, da ga razume, zlasti pa, da ga obvesti o dolžnosti, da utemelji prošnjo ⁽⁴⁹⁾. Te informacije morajo vključevati dejstvo, da je prosilec dolžan utemeljiti svojo prošnjo, in posledice neizpolnitve te obveznosti. Te informacije je treba podati pravočasno, da lahko prosilec izpolni svoje obveznosti. Podane informacije morajo vključevati upoštevne roke za izpolnitev obveznosti, s čimer se prosilcu zagotovi ustrezna priložnost, da predstavi vse elemente. Prosilec bi moral prejeti tudi praktične informacije o sredstvih za izpolnitev svojih obveznosti v skladu z nacionalno zakonodajo in prakso.

Primeri obveščanja

Nacionalna zakonodaja ali praksa lahko zahteva, da se v vabilu na osebni razgovor prosilca obvesti o vrstah dokazov, ki naj bi jih predložil v okviru osebnega razgovora, in o splošnih dolžnostih prosilca v postopku obravnave na prvi stopnji.

Če nekaterih dokazov ni bilo mogoče predložiti v okviru osebnega razgovora, čeprav je prosilec z njimi razpolagal, lahko prosilcu pred obravnavo prošnje in/ali pripravo odločbe odobrite določen čas za predložitev dodatnih dokazov. To bi bilo odvisno od nacionalne prakse in posebnosti prošnje. V takem primeru bi prosilca v okviru osebnega razgovora obvestili o načinu predložitve dodatnih dokazov, roku, v katerem naj bi jih organ za presojo prejel pred odločitvijo o prošnji, in posledicah, če dokazi ne bi bili predloženi v določenem roku.

Pojasnila in informacije morajo biti podani na način, ki upošteva poseben položaj prosilca, na primer na otrokom prijazen način, če je prosilec otrok (glej razdelek [1.1.1\(b\)i „Zagotovite ustrezno podporo osebam, ki potrebujejo posebna procesna jamstva“](#)) ⁽⁵⁰⁾.

⁽⁴⁹⁾ Člen 12(1)(a) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽⁵⁰⁾ EUAA, [Practical Guide on Information Provision – Access to the asylum procedure](#) (Praktični vodnik o obveščanju – dostop do azilnega postopka), december 2024, razdelek 1.2.3 „Adapt your communication techniques to the applicant’s personal circumstances“ (Svoje komunikacijske tehnike prilagodite osebnim okoliščinam prosilca).

- iii. Prosilcu dovolite, da v okviru osebnega razgovora predstavi vsa upoštevana dejstva in dokaze

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Da bi prosilci izpolnili svojo dolžnost predložitve vseh informacij in dokazov, s katerimi razpolagajo, morajo imeti možnost, da v okviru osebnega razgovora ⁽⁵¹⁾ predstavijo vsa materialna dejstva in dokaze. Osebni razgovor je najpomembnejša faza zbiranja informacij, saj prosilcu ponuja glavno priložnost, da utemelji svojo prošnjo. Člen 16 direktive o azilnih postopkih (prenovitev) države članice zavezuje k vodenju osebnih razgovorov tako, da se „zagotovi, da se da prosilcu ustrezna možnost predstavitve elementov, potrebnih za čim popolnejšo utemeljitev prošnje v skladu s členom 4 Direktive 2011/95/EU“.

Ker ni mogoče vedno pričakovati, da prosilec ve, katere izjave, dokumenti ali drugi dokazi so lahko upoštevni, dolžnost organa za presojo, da sodeluje v fazi osebnega razgovora, ni omejena na to, da prosilcu zagotovi čas in prostor. Organ za presojo mora prosilcu dati tudi potrebne smernice, uporabiti ustrezno spraševanje in ustvariti prave pogoje za zbiranje ustreznih elementov za utemeljitev dejstev, ki jih navede prosilec ⁽⁵²⁾.

- iv. Pozovite prosilca, naj pojasni nejasnosti

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

V sodelovanju s prosilcem morate razjasniti vsa upoštevana dejstva v zvezi s prošnjo, pri čemer morate upoštevati razpoložljive dokaze, informacije o izvorni državi in morebitne dejavnike, ki lahko povzročijo izkrivljanja (glej razdelek [2.3 „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#)). Obravnava zadeve ne sme temeljiti na vidikih, ki so vam nejasni, in ne sme dopuščati možnosti za domneve, ugibanja, prepričanja, slutnje ali nagonska čutenja.

- v. Obravnavajte očitne neskladnosti in pomanjkanje zadostnih informacij ter težave z verjetnostjo

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Prosilca bi bilo treba opozoriti na vsako morebitno neskladnost, težavo z verjetnostjo in pomanjkanje zadostnih informacij, pri čemer bi mu bilo treba omogočiti, da jih pojasni. Poleg tega bi se morali osredotočiti na ugotavljanje njihovih vzrokov, da bi lahko ustrezno ocenili njihov vpliv na oceno verodostojnosti. Upoštevati bi morali morebiten obstoj dejavnikov

⁽⁵¹⁾ Glej razdelek „[Vodilna načela](#)“, „[\(d\) Pravica prosilca do izjave](#)“. V direktivi o azilnih postopkih so določene le stroge izjeme od pravice do izjave. V členu 14(2) direktive o azilnih postopkih (prenovitev) je navedeno, da se „[o]sebni razgovor o vsebini prošnje [...] lahko opusti, kadar: lahko organ za presojo na podlagi dokazov, s katerimi razpolaga, izda ugoditveno odločbo glede statusa begunca; ali

organ za presojo meni, da je prosilec nezmožen za osebni razgovor ali ga ne more opraviti zaradi trajnih okoliščin, na katere prosilec ne more vplivati.“

Obveznost zaslišanja velja tudi za razgovore o dopustnosti (glej člen 34 direktive o azilnih postopkih (prenovitev)). Države članice lahko izjemo od razgovora o dopustnosti določijo samo v postopku ugotavljanja dopustnosti naknadnih prošenj v skladu s posebnimi pogoji (glej člena 34 in 42 direktive o azilnih postopkih (prenovitev)).

⁽⁵²⁾ EASO, [Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor](#), december 2014. Glej SEU, 2012, [M. M.](#), C-277/11, op. v nav. delu [10](#), točka 66. Glej tudi UNHCR, [Beyond Proof, Full Report](#) (Onstran dokazov, celotno poročilo), maj 2013, op. v nav. delu [15](#), str. 112.

izkrivljanja (glej razdelek [2.3 „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#)), ki bi lahko vplivali na skladnost in verjetnost prosilčevih izjav ter njegovo zmožnost zagotavljanja podrobnih informacij.

vi. Pridobite ustrezne informacije o izvorni državi in druge dokaze

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Za obravnavo zadeve bi morali pridobiti ustrezne, točne in ažurne informacije o izvorni državi, „vključno z zakoni in predpisi izvorne države in načinom njihove uporabe“⁽⁵³⁾. Za več podrobnosti glej razdelek [1.2.2 „Ubeseditev jasnih, celovitih, dejanskih materialnih dejstev“](#). Evropsko sodišče za človekove pravice (ESČP) je v okviru tega menilo, da so organi za presojo v splošnem v boljšem položaju kot prosilec, ko gre za dostop do informacij o splošnih razmerah, vključno z informacijami o možnosti zaščite v izvorni državi⁽⁵⁴⁾.

Organ za presojo informacije o izvorni državi zbira nepristransko. Pri presoji dokazov v posameznih primerih morate uporabiti enak nepristranski pristop in upoštevati vse dokaze, ki gredo v prid dejstvu, ki jih je navedel prosilec, ter dokaze, ki govorijo proti tem dejstvom. Brez te nepristranskosti organ za presojo ne bi v celoti izpolnil svoje dolžnosti preveritve, saj to ne bi nadomestilo tega, da nekateri dokazi prosilcu niso na voljo.

Za obravnavo zadeve boste morda morali pridobiti tudi druge dokaze, do katerih lahko dostopate na lastno pobudo. Na primer [azilne spise družinskih članov, vire, ki temeljijo na družbenih medijih](#), [dokaze drugih nacionalnih organov odgovorne države članice](#) ali [dokaze iz drugih držav članic](#). Potreba po zbiranju takih dokazov je odvisna od posebnosti prošnje. K dostopu do takih dodatnih dokazov vas lahko na primer spodbudijo informacije, ki jih že imate in ki bi lahko bile predmet nadaljnjega preverjanja.

Organ za presojo bo moral preučiti tudi vsa tveganja, ki jih prosilec ni navedel, vendar so organu znana, in zaradi katerih bi bil lahko prosilec ob vrnitvi v izvorno državo izpostavljen tveganju za preganjanje ali resno škodo⁽⁵⁵⁾. To velja zlasti, če organ za presojo ve, da je prosilec verjetno pripadnik skupine, ki je sistematično izpostavljena preganjanju ali resni škodi⁽⁵⁶⁾. Glede na nacionalne prakse boste morda morali prosilca o tem obvestiti in mu omogočiti, da predloži pripombe.

⁽⁵³⁾ Člen 4(3) direktive o pogojih za azil (prenovitev).

⁽⁵⁴⁾ ESČP, sodba z dne 23. avgusta 2016, [J. K. in drugi proti Švedski](#) (pritožba št. 59166/12, ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612, točka 132). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽⁵⁵⁾ ESČP, sodba z dne 23. marca 2016, [F. G. proti Švedski](#) (pritožba št. 43611/11, ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD004361111, točka 127). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#). ESČP, sodba z dne 27. oktobra 2020, [M. A. proti Belgiji](#) (pritožba št. 19656/18, ECLI:CE:ECHR:2020:1027JUD001965618, točka 81). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#); ESČP, sodba z dne 21. julija 2021, [E. H. proti Franciji](#) (pritožba št. 39126/18, ECLI:CE:ECHR:2021:0722JUD003912618, točka 132). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽⁵⁶⁾ ESČP, sodba z dne 23. marca 2016, [F. G. proti Švedski](#) (pritožba št. 43611/11, ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD004361111, točka 127). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#). ESČP, sodba z dne 27. oktobra 2020, [M. A. proti Belgiji](#) (pritožba št. 19656/18, ECLI:CE:ECHR:2020:1027JUD001965618, točka 81). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#); ESČP, sodba z dne 21. julija 2021, [E. H. proti Franciji](#) (pritožba št. 39126/18, ECLI:CE:ECHR:2021:0722JUD003912618, točka 132). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

Kadar je to ustrezno, dolžnost organa za presojo, da sodeluje, vključuje tudi zagotovitev zdravniškega pregleda s privolitvijo prosilca ali obvestitev prosilca, da mora po potrebi sam poskrbeti za zdravniški pregled ⁽⁵⁷⁾.

(c) Upoštevajte posebna pravila glede utemeljitve, kadar je to potrebno

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Kadar se uporabljajo pri pregledu, mora organ za presojo utemeljiti izpolnjenost pogojev za izvajanje naslednjih konceptov:

- možnost zaščite v izvorni državi,
- možnost iskanja možnosti notranje zaščite in
- obstoj izključitvenih razlogov ⁽⁵⁸⁾.

Dolžnost utemeljitve je na strani organa za presojo tudi, kadar je sprejeto, da:

- je bil prosilec že podvržen preganjanju ali mu je bila povzročena resna škoda (se mu je s takim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo).

V tem primeru mora organ navesti „tehtn[e] razlog[e] za prepričanje, da se takšno preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila“ ⁽⁵⁹⁾.

Čeprav je organ za presojo dolžan utemeljiti izpolnjenost pogojev za uporabo navedenih konceptov, morata organ za presojo in prosilec sodelovati pri zbiranju in zagotavljanju vseh upoštevnihih dokazov, ki bodo omogočili oceno teh pogojev.

Če prosilec prihaja iz države, ki je označena kot varna izvorna država, se lahko individualna obravnava začne s poudarkom na dolžnosti prosilca, da s predložitvijo vseh elementov, ki kažejo, da država v njegovih posebnih okoliščinah ni varna, utemelji svojo prošnjo ⁽⁶⁰⁾.

Ti položaji so dodatno pojasnjeni v razdelkih v nadaljevanju.

- i. Ali je zaščita na voljo v izvorni državi?

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Čeprav mora prosilec prošnjo utemeljiti (tveganje za preganjanje/resno škodo ob vrnitvi v izvorno državo), je na drugi strani breme dokazovanja, da je v izvorni državi na voljo zaščita, na uradni osebi, ki vodi postopek.

⁽⁵⁷⁾ Glej člen 18 direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽⁵⁸⁾ EASO, *Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito*, april 2018. EASO, *Practical Guide on the Application of the Internal Protection Alternative* (Praktični vodnik o uporabi možnosti notranje zaščite), maj 2021. EASO, *Praktični vodnik urada EASO: Izključitev*, januar 2017.

⁽⁵⁹⁾ Člen 4(4) direktive o pogojih za azil (prenovitev).

⁽⁶⁰⁾ Člena 36 in 37 direktive o azilnih postopkih (prenovitev). Več informacij o tem pravilu glede utemeljitve je na voljo v EUAA, *Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis* (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), 2. izdaja, 2023.

Za potrditev možnosti zaščite v izvorni državi bi morala uradna oseba, ki vodi postopek, pri ugotavljanju materialnih dejstev v zvezi s prošnjo ugotoviti, ali je prosilec poskušal poiskati zaščito pri ustreznih organih/subjektih; če ni, zakaj ni; pri katerih organih/subjektih je iskal zaščito, kakšen je bil rezultat tega dejanja ter ali je zaščita dostopna, dejanska in nezačasna ⁽⁶¹⁾.

ii. Ali možnost notranje zaščite pride v poštev?

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Če to predvideva nacionalna zakonodaja, lahko ugotovite, da je notranja zaščita pred preganjanjem ali resno škodo prosilcu dejansko na voljo v delu izvorne države. V tem primeru morate določiti območje in dokazati, da obstaja del države, kamor lahko prosilec varno in zakonito potuje, kjer ga lahko sprejmejo in kjer se od njega lahko razumno pričakuje, da se bo v njem nastanil ⁽⁶²⁾.

Pri ugotavljanju materialnih dejstev v prid taki ugotovitvi morate upoštevati splošne okoliščine, ki prevladujejo v tem delu države, in splošne okoliščine v zvezi s prosilčevimi osebnimi okoliščinami. Poskrbite, da se od ustreznih virov, kot so EUAA, UNHCR in ustrezne mednarodne organizacije za človekove pravice, pridobijo ustrezne, točne in najnovejše informacije o izvorni državi, ki vključujejo splošne razmere v državi in razmere v zadevni regiji zaščite v navedeni državi.

Če so subjekti preganjanja ali resne škode država ali predstavniki države, bi morali domnevati, da prosilcu dejanska notranja zaščita ni na voljo. Če je prosilec otrok brez spremstva, bi morala biti razpoložljivost ustreznega varstva in skrbniške ureditve, ki je v največjo korist otroka brez spremstva, del vašega preverjanja glede tega, ali je zaščita dejansko na voljo. Več informacij o možnosti notranje zaščite je na voljo v praktičnem vodniku agencije EUAA na to temo ⁽⁶³⁾.

iii. Ali izključitev iz mednarodne zaščite pride v poštev?

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Pri ugotavljanju materialnih dejstev (pred pravno presojo) boste morda ugotovili elemente, ki bi lahko privedli do izključitve prosilca iz mednarodne zaščite. Če menite, da bi bilo treba na podlagi izključitvenih razlogov prosilcu zaščito zavrniti, morate utemeljiti svojo ugotovitev ⁽⁶⁴⁾. Izključitev mora temeljiti na jasnih in verodostojnih dokazih. Prosilcu je treba omogočiti izpodbijanje dokazov, uporabljenih za podporo izključitvi. Več informacij je na voljo v praktičnem vodniku agencije EUAA o tej temi ⁽⁶⁵⁾.

⁽⁶¹⁾ Člen 7 direktive o pogojih za azil (prenovitev).

⁽⁶²⁾ Člen 8 direktive o pogojih za azil (prenovitev).

⁽⁶³⁾ EASO, [Practical Guide on the Application of the Internal Protection Alternative](#) (Praktični vodnik o uporabi možnosti notranje zaščite), maj 2021.

⁽⁶⁴⁾ Člena 12 in 17 direktive o pogojih za azil (prenovitev).

⁽⁶⁵⁾ EASO, [Praktični vodnik urada EASO: Izključitev](#), januar 2017.

- iv. Ali je bil prosilec v preteklosti že podvržen preganjanju ali mu je bila povzročena resna škoda (se mu je s takim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo)?

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Pri obravnavi boste morda ugotovili, da je prosilec utemeljil dejstvo, da je bil v izvorni državi že podvržen preganjanju ali mu je bila povzročena resna škoda ali se mu je s takim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo. To bi bil resen znak prosilčevega utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenega tveganja, da utrpi resno škodo, razen če obstajajo tehtni razlogi za prepričanje, da se tako preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila ⁽⁶⁶⁾. Vaša dolžnost je dokazati, ali taki tehtni razlogi obstajajo.

- v. Ali prosilec prihaja iz države, ki je v skladu z vašo nacionalno zakonodajo označena za varno izvirno državo?

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Nekatere države članice so v skladu s svojo nacionalno zakonodajo nekatere države označile za varne izvirne države. V okviru označitve za varno izvirno državo so vaši nacionalni organi že ocenili in ugotovili, da v zadevni državi v splošnem in običajno ni tveganja za preganjanje ali resno škodo ter da je državna zaščita na voljo in dostopna. Ta označitev bi morala temeljiti na ustreznih, točnih in ažurnih informacijah o izvorni državi, zato se lahko vaša dolžnost preveritve splošnih razmer v izvorni državi šteje za izpolnjeno. Posledično se lahko posamezna obravnava prošnje začne s poudarkom na dolžnosti prosilca, da svojo prošnjo utemelji s predložitvijo elementov, ki kažejo, da:

- njihove izvirne države v njihovih posebnih okoliščinah ni mogoče šteti za varno

in/ali da

- na podlagi posameznih elementov dejanska zaščita, ki je v splošnem na voljo v njihovi izvorni državi, v njihovih posebnih okoliščinah ni na voljo ali ni dejanska.

Ta obravnava mora potekati v okviru individualne presoje. Prav tako se morate prepričati, da vaša obravnava temelji na informacijah o izvorni državi, ki so še vedno aktualne. V nasprotnem primeru bi morali dodatno raziskati informacije o izvorni državi, ki bi bile potrebne.

1.1.2. Zbiranje posameznih dokazov, ki so upoštevni za prošnjo

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Vaša odgovornost je, da preverite in obravnavate razpoložljive dokaze, poiščete dodatne dokaze (glej razdelek [1.1.1 \(b\)](#) vi „Pridobite ustrezne informacije o izvorni državi in druge dokaze“) ter po potrebi pozovete prosilca, da predloži dodatne dokaze, za katere se razumno pričakuje, da bodo predloženi.

⁽⁶⁶⁾ Člen 4(4) direktive o pogojih za azil (prenovitev).

Za kakovostno odločanje je bistveno, da prosilcu pomagata tako, da temeljito obravnavata vse predložene dokaze in mu omogočita, da predloži vse upoštevne dokaze.

Poskrbeti bi morali, da razumete upoštevnost vseh dokazov, ki jih predloži prosilec, za uporabo. Dobra praksa je, da prosilca vprašate, kaj želi dokazati z dokazi, ki jih predloži.

Poleg tega se vam v nekaterih primerih lahko zdi, da je treba pridobiti dodatne informacije za razjasnitev vseh upoštevni dejstev v zadevi.

Predložitev dokazov je prosta. To pomeni, da lahko prosilec predloži kakršno koli vrsto dokazov v prid svoji prošnji (npr. materialne dokaze, kot so kakršni koli dokumenti ali predmeti, ali nematerialne dokaze, na primer na podlagi informacij, ki so na voljo na internetu) in da jih vi morate sprejeti. Kljub temu se ne sme nagovarjati k predložitvi dokazov, ki lahko vplivajo na dostojanstvo prosilca, ali sprejeti takih dokazov (glej razdelek [1.1.2\(n\) „Dokazi, ki kršijo prosilčeve temeljne pravice“](#)).

Prosilci lahko dokaze, ki gredo v prid njihovi prošnji, predložijo ob vložitvi prošnje ali v kateri koli drugi fazi postopka, tudi v razumnem roku po osebem razgovoru.

V ta namen je pomembno, da se v spisu prosilca evidentirajo vsi predloženi dokazi z datumom in časom predložitve, saj lahko trenutek predložitve posameznega dokaza vpliva na oceno verodostojnosti.

Ne pozabite na zaupnost

Ne pozabite, da morate pri zbiranju dokazov paziti, da ne ogrožate prosilca ali povezanih oseb. Spoštovati je treba načelo zaupnosti ⁽⁶⁷⁾.

Prosilci lahko poleg lastnih izjav v okviru osebnega razgovora in/ali pisnih navedb predložijo tudi ustrezna dokazila v različnih oblikah. V nadaljevanju so podane smernice glede najpogostejših vrst dokazov, ki jih je mogoče predložiti ali zbrati, in glede tega, kako ravnati z njimi.

(a) Ustne izjave

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Ustne izjave prosilca so včasih edini razpoložljivi dokaz v prošnji. Ključna je prosilčeva ustna izjava, podana v okviru osebnega razgovora. Zato je bistveno, da razgovor vodite tako, da se zagotovi, da bodo od prosilca pridobljeni kakovostni, upoštevni in zanesljivi dokazi. Potrebna je uporaba ustreznih tehnik razgovora, zlasti v primeru otrok in ranljivih oseb (vključno z osebami, ki so doživele negativne življenjske dogodke), saj se tako zagotovi, da se vse informacije pridobijo po prosilčevem najboljšem vedenju in zmožnostih.

⁽⁶⁷⁾ Za več informacij glej razdelek „Vodilna načela, (e) Zaupnost“ in EASO, [Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državi izvora pri obravnavanju prošelj za azil](#), december 2020.

Med razgovorom je pomembno, da ste osredotočeni na [osrednje elemente](#) prošnje, ne pa na njene obrobne elemente. Če poudarjate obrobna dejstva ali jim namenjate veliko časa, zlasti na začetku razgovora, lahko to prosilca zavede glede tega, katera so pomembna osrednja dejstva, ki jih je treba predstaviti.

Povezana publikacija agencije EUAA

Smernice o tem, kako z osebnim razgovorom zbrati kakovostne dokaze in kako voditi razgovore, osredotočene na prosilca, so na voljo v EASO, [Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor](#), december 2014.

(b) Pisne izjave

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Pisne izjave, predložene ob vložitvi prošnje, vam lahko pomagajo pri pripravi razgovora, saj lahko zagotovijo informacije o razlogih za beg, strahu in prihodnjem tveganju ter identiteti in osebnih okoliščinah prosilca. Pisne izjave se lahko sprejmejo tudi kot dodatni dokazi v prid prošnji, ki dopolnjujejo ustne izjave, zbrane v okviru razgovora. V izjemnih primerih so lahko pisne izjave tudi edine razpoložljive izjave, če se razgovor iz posebnih razlogov ne opravi (glej razdelek „[Vodilna načela, \(d\) Pravica prosilca do izjave](#)“).

Pisne izjave so lahko še posebno koristne pri prosilcih, ki so utrpeli hude travme, ali prosilcih z duševnimi motnjami ali invalidnostjo. Pisna oblika lahko takim prosilcem zagotovi občutek varnosti in okvir, ki mu lahko sledijo med osebnim razgovorom, zlasti če bi to lahko vplivalo na njihov spomin.

Pisne izjave lahko prosilec napiše spontano, da dopolni ustne izjave, ali pa so rezultat zahteve organa, da odgovori na splošni ali posebni vprašalnik ali obrazec.

Čeprav so pisne izjave koristen dokaz, ne pozabite, da lahko na njihovo vsebino in podrobnost vplivajo razmere, v katerih so bile napisane. Scenariji, v katerih bi okoliščine lahko vplivale na vsebino pisne izjave, vključujejo na primer izjave, ki so bile napisane takoj po tem, ko je bil prosilec prijet zaradi nezakonitega prečkanja meje; izjave, napisane v prisotnosti uniformiranih mejnih uslužbencev ali policije; izjave, ki jih je napisala oseba pod vplivom tihotapcev, trgovcev z ljudmi ali drugih pripadnikov skupnosti. Pri primerjavi teh izjav z drugimi razpoložljivimi dokazi (kot so izjave, dane v okviru osebnega razgovora) bodite posebej pozorni na take okoliščine in prosilcu po možnosti omogočite, da jih pojasni, preden sprejmete negativno odločitev glede ugotovitve o verodostojnosti.

(c) Identifikacijski dokumenti in druga dokumentarna dokazila

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Dokumentarna dokazila lahko vključujejo različne vrste identifikacijskih dokumentov, potovalne dokumente, potrdila (o osebnem stanju, rojstvu, zakonskem stanu, državljanstvu itd.), naloge za prijetje, sodne odločbe oziroma sodbe, natisnjena elektronska sporočila, pisma ali pričevanja političnih ali drugih skupin, članske izkaznice, poročila medijev,

slike, zdravstveno dokumentacijo, časopise itd. Drugi materialni dokazi lahko zajemajo oblačila, slike, USB-ključe ali SIM-kartice, telefone, amulete ali druge predmete. Nematerialni dokazi lahko vključujejo internetne strani, kot so povezave do družbenih medijev.

Pri zbiranju dokazov lahko naletite na različne vrste dokazov, npr. dokaze, ki jih je predložil prosilec, ki ste jih zbrali sami ali ki so vam kako drugače na voljo (ker jih je prosilec predložil v drugem postopku ali ker so postali znani na podlagi posebnega preiskovalnega ukrepa).

Vse dokumente, ki jih prosilec predloži kot dokaz v prid svoji prošnji, je treba temeljito obravnavati. Najprej morate poskrbeti, da razumete, kateri dokumenti so predloženi in ali so upoštevni za prošnjo. Dobra praksa je, da prosilca vprašate, kaj želi dokazati s posameznim dokumentom, ki ga predloži.

Dokumenti ali drugi dokazi se lahko predložijo v obliki izvirnika ali kopije in vključujejo tako zasebno gradivo kot tudi uradne dokumente.

Poskrbeti morate, da imate dovolj informacij v zvezi z dokazi, da lahko razumete vsebino dokazov, okoliščine, v katerih je bil dokument izdan (kdaj, kdo ga je izdal, za kakšen namen itd.), in kako je prosilec pridobil dokaze. V okviru osebnega razgovora karseda temeljito preglejte vse dokumente in preverite, ali imate dovolj informacij za njihovo nadaljnjo presojo oziroma ali so potrebna dodatna prosilčeva pojasnila.

V potnih listih bi bilo treba na primer preveriti vstopne/izstopne žige, vizume, dokaze o vrnitvi v izvirno državo itd., da se pozneje potrdita prosilčeva zgodovina priseljevanja in njegov opis dogodkov za namene ocene verodostojnosti (korak 2). Kadar prosilec na primer predloži dokumente, za katere se ne pričakuje, da jih bo imel, mu je treba omogočiti, da pojasni, kako jih je pridobil.

Poleg tega bi morali, kadar je mogoče, pridobiti informacije v zvezi z običajno pričakovano vsebino in obliko morebitnih predloženih dokumentov (npr. nalogov za prijetje, vabil na sodišče). Take informacije se lahko pridobijo v okviru ustreznih informacij o izvorni državi ali s posebnim postopkom preverjanja. Preverjanje dokumentov je treba, če je mogoče, opraviti pred osebnim razgovorom. Tako bo imel prosilec možnost, da pojasni morebitne negativne ugotovitve v zvezi s pristnostjo predloženih dokazov. Preverjanje dokumentov se lahko opravi od registracije prošnje, če so dokumenti takrat na voljo.

Glede na nacionalno prakso in možnosti lahko preverjanje (nekaterih kategorij) dokumentov opravi specializirana enota ali organ. Za več informacij glej korak 2, [2.1 Presoja dokumentarnih in drugih dokazil](#) in praktični vodnik agencije EUAA o registraciji ⁽⁶⁸⁾. Preverjanje je treba opraviti tako, da se zagotovi spoštovanje načela zaupnosti (glej zgornji razdelek [„Vodilna načela, \(e\) Zaupnost“](#)) ⁽⁶⁹⁾.

⁽⁶⁸⁾ EASO, [Praktični vodnik o registraciji: Vložitev prošenj za mednarodno zaščito](#), december 2021.

⁽⁶⁹⁾ Člen 30 direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

(d) Informacije o izvorni državi

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Za postopek odločanja je ključna razpoložljivost kakovostnih informacij o izvornih državah ⁽⁷⁰⁾. Prepričati se morate, da so razpoložljive informacije o izvorni državi ustrezne, točne in ažurne ter da izvirajo iz različnih zanesljivih in neodvisnih virov. Informacije o izvorni državi bi morale biti čim konkretnje in ne bi smele biti omejene na splošne razmere v tej državi. Ker ima vsak vir svoj pogled in poudarek, je treba preučiti različne vire in različne vrste virov, da bi dobili čim bolj celovito in uravnoteženo sliko, vključno z upoštevanjem informacij, pridobljenih od agencije EUAA, UNHCR in ustreznih organizacij za človekove pravice ⁽⁷¹⁾. Informacije o izvorni državi bi morale biti objektivne, pristop k njihovem zbiranju pa bi moral biti nepristranski, kar pomeni, da oseba, ki jih zbira, ne bi smela uporabljati informacij o izvorni državi, ki gredo v prid le negativni ali le pozitivni presoji ⁽⁷²⁾.

Vsi viri, ki ste jih uporabili pri presoji, morajo biti, kadar je to mogoče, navedeni v vaši odločitvi.

Povezana publikacija agencije EUAA

EASO, [Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državi izvora pri obravnavanju prošelj za azil](#), december 2020, prinaša informacije o uporabi informacij o izvorni državi v različnih fazah obravnave prošelj za mednarodno zaščito, vključno z oceno verodostojnosti. Vodnik poleg podrobnejših informacij o tem, kako pri oceni verodostojnosti uporabljati informacije o izvorni državi, vsebuje tudi informacije o tem, kaj pomenijo ustrezne in točne informacije o izvorni državi ali informacije o izvorni državi, ki so ažurne in zbrane iz različnih virov.

(e) Azilni spisi družinskih članov

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Da bi organ za presojo lahko opravil ustrezno presojo ob popolnem poznavanju dejstev, bo morda moral pregledati povezane azilne spise, ki jih ima. To lahko vključuje prošnje, ki se nanašajo na enaka dejstva ali okoliščine, kot so azilni spisi družinskih članov, saj so lahko strahovi, ki jih izrazi prosilec, tesno povezani s položajem drugih družinskih članov ⁽⁷³⁾. Včasih se prosilec sklicuje na spis sorodnika in predloži elemente njegovega spisa. Dokumente družinskih članov je treba kljub temu obravnavati zaupno (glej razdelke „[Vodilna načela](#)“, „[Zaupnost](#)“ ter „[Pravica do zasebnega življenja in spoštovanje človekovega dostojanstva](#)“). Glede na nacionalne določbe in vsebino informacij je za uporabo takih dokazov lahko potrebna privolitev zadevnega družinskega člana.

⁽⁷⁰⁾ Člen 4(3) direktive o pogojih za azil (prenovitev) in člen 10(3)(b) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽⁷¹⁾ Člen 10(3)(b) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽⁷²⁾ EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System — Judicial analysis](#) (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), druga izdaja, 2023.

⁽⁷³⁾ EASO, [Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državi izvora pri obravnavanju prošelj za azil](#), december 2020.

V nekaterih primerih lahko razkritje občutljivih informacij iz drugih spisov resno izpostavi družinske člane ali ogrozi njihovo varnost. To se lahko zgodi v primerih spolnega nasilja in nasilja na podlagi spola, zlorabe otrok, njihovega zanemarjanja, nasilja nad njimi in njihovega izkoriščanja, spolne usmerjenosti, spolne identitete, spolnega izraza ali spolnih značilnosti itd. V teh primerih dokazov ni mogoče razkriti, zato boste morali raziskati vprašanja in razjasniti morebitne negativne ugotovitve o verodostojnosti brez razkritja informacij.

(f) Informacije drugih oseb/pričevanja prič

[[Vseбина](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Poleg informacij, ki jih priskrbijo usposobljeni strokovnjaki na svojem področju (glej [\(j\) „Jezikovna analiza, ocena ali znaki“](#), [\(k\) „Zdravniški, psihiatrični in psihološki izvidi“](#), [\(m\) „Poročila drugih strokovnjakov“](#)), se lahko predložijo ali zahtevajo pričevanja drugih posameznikov ali skupin, ki lahko pomagajo pri oceni verodostojnosti prosilčevih navedb ali osebnih okoliščin. Taka pričevanja lahko izvirajo iz različnih virov, vključno z družinskimi člani, partnerji, šolami, političnimi in verskimi skupinami. V nekaterih okoliščinah so pričevanja še posebno pomembna, na primer v imenu mladoletnika podane izjave odraslih oseb, ki spremljajo prosilca. Pomembne informacije lahko izvirajo tudi iz pričevanja otrokovega imenovanega pravnega zastopnika in učiteljev, socialnih delavcev ali osebja v nastanitvenem centru, ki so v tesnem stiku z otrokom.

Pri zbiranju takih dokazov bi bilo treba posebno pozornost nameniti morebitni zaupnosti pričevanja.

(g) Informacije, ki so na voljo v družbenih medijih

[[Vseбина](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Informacije, zbrane v družbenih medijih, so lahko različnih vrst. Prosilci se pri utemeljevanju svoje prošnje pogosto sklicujejo na informacije, ki so na voljo v družbenih medijih, te pa so lahko splošne (na primer članki v okviru blogov ali pričevanja, povezana s splošnimi razmerami v izvorni državi, glede dejstev v zvezi s prosilčevo prošnjo) ali konkretnije (na primer objave na platformah družbenih medijev, prosilčeve objave na internetu ali javno dostopne slike prosilca, posnete med dogodkom ali okoliščino itd.).

Organ za presojo lahko zbira tudi take informacije, ki so javno dostopne v družbenih medijih, in jih uporabi kot dokaz. Te informacije so lahko zlasti pomembne, kadar v zvezi s temo ali dogodkom ni na voljo noben drug vir, ki bi nadomestil pomanjkanje uradnih informacij o izvorni državi, ali ker se je dogodek na primer zgodil nedavno.

Informacije, zbrane v družbenih medijih, lahko utemeljijo prošnjo, lahko pa tudi razkrijejo netočne ali nezanesljive informacije. Vendar pa informacije, ki so na voljo v družbenih medijih, zaradi svoje posebne narave prinašajo več izzivov, zato jih je treba uporabljati in ocenjevati previdno (glej korak 2, razdelek [2.1.4\(c\) „Vsebine, pridobljene iz družbenih medijev“](#)) ⁽⁷⁴⁾.

⁽⁷⁴⁾ EUAA, [Qualification for international protection \(Directive 2011/95/EU\) – Judicial analysis](#) (Pogoji za mednarodno zaščito (Direktiva 2011/95/EU) – pravna analiza), 2. izdaja, 2023, razdelek 1.10.3.4 Sur place activities and use of social media (Dejavnosti na kraju samem in uporaba družbenih medijev); ter višje sodišče (oddelek za priseljevanje in azil), Združeno kraljestvo, sodba z dne 20. januarja 2022, XX (PJAK – dejavnosti na kraju samem – Facebook) Iran CG [2022] UKUT 23 (oddelek za priseljevanje in azil).

(h) Dokazi drugih nacionalnih organov odgovorne države članice

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Mogoče je, da imajo drugi državni organi informacije, ki lahko prispevajo k ugotavljanju materialnih dejstev v zvezi s prošnjo. Ustrezno je lahko na primer zaprositi za:

- informacije o ujemanju prstnih odtisov v Eurodacu.

Informacije iz Eurodaca se lahko na primer uporabijo za rekonstrukcijo poti potovanja prosilca, nezakonitih vstopov in bivanja ter prejšnjih prošenj za azil;

- informacije o vpisu zakonskih zvez;
- informacije iz policijskih/kazenskih/sodnih evidenc;
- informacije, navedene v prošnjah za izdajo vizuma, na primer prek Vizumskega informacijskega sistema.
- Zapisi v Vizumskem informacijskem sistemu lahko razkrijejo identiteto in potovalne dokumente, ki jih ima prosilec;
- informacije, ki so na voljo prek Schengenskega informacijskega sistema.

Schengenski informacijski sistem lahko na primer priskrbi informacije o vprašanih javne varnosti, povezanih s prosilcem, povezanosti s kazenskimi postopki, uporabi ponarejenih dokumentov ali ranljivosti.

(i) Informacije drugih držav članic

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

V nekaterih okoliščinah je v zvezi s prosilcem morda primerno zaprositi za informacije drugo državo članico, v kateri je prosilec v preteklosti prebival.

Zaprositi je mogoče za kopije elementov azilnega spisa prosilca, za katerega je bila v drugi državi članici ali pridruženi državi prošnja za mednarodno zaščito zavrnjena, če se Uredba (EU) št. 604/2013 ⁽⁷⁵⁾ za prosilca ne uporablja več ali če se zanj ne uporabi. Te informacije se lahko uporabijo za obravnavo prošnje v državi azila, saj lahko zagotovijo ustrezne informacije v zvezi s preteklimi izjavami prosilca in dokazi, ki jih je ta predložil v drugem postopku.

Za morebitna zaprosila za pridobitev kopij elementov azilnega spisa iz druge države bo morda zaradi zaupnosti potrebna privolitev prosilca.

⁽⁷⁵⁾ [Uredba \(EU\) št. 604/2013](#) Evropskega parlamenta in Sveta z dne 26. junija 2013 o vzpostavitvi meril in mehanizmov za določitev države članice, odgovorne za obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito, ki jo v eni od držav članic vložijo državljani tretje države ali oseba brez državljanstva (prenovitev) (UL L 180, 29.6.2013) (znana tudi kot dublinska uredba III).

Povezana publikacija agencije EUAA

Podrobne smernice glede zaprosil drugim državam članicam za informacije so na voljo v EASO, [Recommendations on Information Exchange between Dublin Units](#) (Priporočila o izmenjavi informacij med dublinskimi enotami), december 2021.

(j) Jezikovna analiza, ocena ali znaki

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Odvisno od nacionalne prakse boste morda imeli dostop do individualne jezikovne ocene, znakov ali analize, ki vam bo ponudila nekaj (bolj ali manj formalnih) predlogov glede verjetnega kraja izvora ali etničnega profila prosilca. Jezikovna analiza ne razkrije države, katere državljanstvo ima prosilec, temveč kraj (ali enega od krajev), kjer se je prosilec socializiral tako, da je tam prebival dalj časa in bil v stiku s skupnostjo. Ne pozabite, da je jezik lahko sestavljen iz različnih narečij (odvisno od regije izvora ali družbenega razreda govorca) in da se v enem mestu lahko govori več jezikov, vključno s posameznimi deli diaspore. V nekaterih izvornih državah je narečje jezika morda bolj povezano z narodnostjo ali pripadnostjo klanu kot s krajem izvora ali prebivališča. Tudi govorjeni jezik je spremenljiv, saj se besedišče in izgovarjava lahko spreminjata glede na razmere, v katerih prosilec živi. Prosilec, ki ima zatrjevano državljanstvo, morda ne zna govoriti jezika zadevne države ali ga govori s težavo, če je na primer dalj časa živel v tujini.

Obstaja cela paleta mogočih jezikovnih ocen, in sicer od uradnih znanstvenih postopkov do bolj neuradnih postopkov. Tako se lahko njihova zanesljivost razlikuje glede na način priprave analize ali poročila o oceni (s strani jezikovnih strokovnjakov ali umetne inteligence, na podlagi zvočnih posnetkov prosilcev, na podlagi kontrolnih seznamov besedišča itd.).

Metode jezikovnih znakov je treba jasno razlikovati od metod jezikovne analize. Metode jezikovnih znakov so manj zanesljive kot jezikovna analiza in jih morda ni mogoče uporabiti kot dokaz pred sodiščem, vendar jih je mogoče izvesti hitreje za pridobitev prvega znaka prosilca, čigar navedeni kraj izvora se ne ujema s tam govorjenim jezikom. Po ugotovitvi tega znaka bo potrebna nadaljnja obravnava, in sicer v obliki temeljite jezikovne analize ali razgovora za preverjanje države ali državljanstva ali s kombinacijo obojega.

Pomembno je opozoriti, da je treba pri ocenjevanju verodostojnosti jezikovne ocene ali znake, vključno z uporabo kontrolnih seznamov, uporabljati zelo previdno.

(k) Zdravniški, psihiatrični in psihološki izvidi

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Odvisno od konkretnega primera in osebnih okoliščin prosilca so lahko zdravstvena dokazila (vključno s psihiatričnimi in psihološkimi dokazili) zelo dragocena za obravnavo, saj lahko osvetlijo različne vidike prošnje.

- Lahko vsebujejo znake glede prosilčeve zmožnosti, da zbere in/ali predstavi dokaze, vključno z ustnimi in pisnimi izjavami. Zdravstvena dokazila kot taka lahko vplivajo ne le na vaša pričakovanja v zvezi z zmožnostjo prosilca, da utemelji svojo prošnjo, temveč tudi na način, na katerega ocenjujete verodostojnost njegovih izjav (o dejavnikih izkrivljanja glej razdelek [2.3.1 „Dejavniki, povezani s prosilcem“](#) v koraku 2).

Primer vpliva zdravstvenih dokazil na zbiranje informacij

Prosilec, ki trpi za posttravmatsko stresno motnjo, morda ne bo zmožen opraviti korake, ki bi bili običajno potrebni za zbiranje dokazov, ki so mu na voljo.

- Medicinska dokazila lahko vsebujejo znake glede morebitnih posebnih procesnih jamstev, ki jih je treba zagotoviti.
- Štejejo se lahko za dokaze, ki podpirajo materialna dejstva v zvezi s preteklimi dogodki, za katere prosilec trdi, da jih je doživel.

Primer dokazov, ki utemeljujejo pretekle dogodke

Prosilec predloži zdravniško potrdilo v zvezi z brazgotinami, ki so vidne na njegovem telesu in ki so po njegovih besedah posledica mučenja v njegovi izvorni državi.

- Vsebujejo lahko znake osebnih okoliščin, ki lahko vplivajo na oceno tveganj, ali znake, ki dodatno podpirajo to oceno.

Primer dokazov, ki utemeljujejo osebne okoliščine

Če prosilec predloži zdravniško potrdilo, ki dokazuje, da je invalid, in če se ta okoliščina lahko šteje za ugotovljeno ter odvisno od zadevnega obravnavanega primera in stopnje invalidnosti, se lahko to (odvisno od nacionalne prakse) šteje za obteževalno okoliščino. To velja za primere vesplošnega nasilja v okviru notranjega ali mednarodnega konflikta in lahko vpliva na oceno tveganj.

Pridobitev izvedenskega mnenja je lahko zlasti koristna pri prosilcih s težavami z duševnim zdravjem, diagnosticiranimi psihiatričnimi motnjami ali motnjami v telesnem razvoju, kronično boleznijo in invalidnostjo ali prosilcih, ki so doživeli hude oblike nasilja, ki so med drugim žrtve mučenja ali žrtve trgovine z ljudmi.

Vaša naloga je, da prepoznate prosilce z morebitnimi ranljivostmi in posebnimi potrebami, zato jih lahko glede na nacionalno prakso morda tudi napotite k strokovnjakom, da pojasnijo njihovo telesno in duševno stanje.

Prosilci lahko tudi spontano predložijo kakršno koli zdravstveno dokazilo. Vprašanje se bo torej nanašalo na dokazno moč dokazil (glej korak 2, razdelek [2.1.4\(a\) „Zdravstvena in psihološka dokazila“](#)). Zdravstveni kartoni ali zdravniški recepti so lahko koristna dokazila. Dokazila strokovnjakov se lahko pripravijo v prosilčevi izvorni državi, državah tranzita ali v sprejemni državi.

Istanbulski protokol ⁽⁷⁶⁾

Istanbulski protokol je sklop mednarodnih standardov, ki usmerjajo preiskavo žrtev mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja. Protokol pomaga strokovnjakom pri dokumentiranju znakov mučenja ali drugega nečloveškega ravnanja.

Medicinsko-pravne ocene, ki se opravljajo v skladu z Istanbulskim protokolom, podpirajo dokumentiranje duševnih in telesnih znakov mučenja ali drugega nečloveškega ravnanja. Podpirajo tudi dokumentiranje vpliva takega ravnanja na osebo. Tako je zagotovljena standardizirana ocena, ki presega telesne znake morebitnega slabega ravnanja.

Napotitev na take medicinsko-pravne ocene je lahko zlasti pomembna na primer, kadar obstajajo znaki, da prosilec zaradi travmatizacije ni zmožen dati skladnih izjav o svojih preteklih izkušnjah.

(l) Ugotavljanje starosti

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Ugotavljanje starosti je postopek, v katerem poskušajo organi oceniti kronološko starost ali razpon starosti osebe, da bi opredelili, ali je posameznik otrok ali odrasla oseba ⁽⁷⁷⁾. Ker pa z nobeno metodo ugotavljanja starosti ni mogoče z gotovostjo določiti starosti osebe, se ugotavljanja starosti ne sme uporabljati po nepotrebnem. Pristojni organ lahko od prosilca zahteva, da opravi zdravniški pregled za ugotavljanje starosti, le takrat, kadar se pojavijo utemeljeni pomisleki glede mladoletnosti ali odraslosti prosilca. Če po ugotavljanju starosti še vedno obstaja pomislek glede starosti prosilca, morate domnevati, da je prosilec mladoleten ⁽⁷⁸⁾. Več informacij je na voljo v praktičnem vodniku agencije EUAA o tej temi ⁽⁷⁹⁾.

(m) Poročila drugih strokovnjakov

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Na voljo so lahko tudi poročila drugih strokovnjakov, na primer poročila, ki jih pripravijo drugi strokovnjaki s posebnimi znanji ali strokovnjaki, ki so običajno v stiku s prosilcem.

⁽⁷⁶⁾ Urad visokega komisarja Združenih narodov za človekove pravice, [Istanbul Protocol: Manual on the effective investigation and documentation of torture and other cruel, inhuman or degrading treatment or punishment](#) (Istanbulski protokol: Priročnik o učinkovitem preiskovanju ter dokumentiranju mučenja in drugega krutega, nečloveškega ali poniževalnega ravnanja ali kaznovanja), zbirka za poklicno usposabljanje št. 8/rev. 1, 2004.

⁽⁷⁷⁾ EASO, [Praktični vodnik urada EASO o ugotavljanju starosti – druga izdaja](#), september 2018.

⁽⁷⁸⁾ Glej člen 25(5) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽⁷⁹⁾ Za več informacij o starosti kot materialnem dejstvu, razpoložljivih dokazih in široki razlagi sprejetih dokumentov ter analizi dokazov glej [Praktični vodnik urada EASO o ugotavljanju starosti – druga izdaja](#), september 2018, str. 24, 45 in 47.

Prosilec lahko predloži dokaze, lahko pa imate tudi dostop do poročil strokovnjakov za zaščito otrok ali na primer strokovnjakov za spolno nasilje in nasilje na podlagi spola. Dokazi drugih strokovnjakov lahko vključujejo poročila in druge vrste informacij, ki jih strokovnjaki pripravijo o posebnih vprašanjih, kot so kulturna in verska vprašanja ⁽⁸⁰⁾.

Izjave ali poročila strokovnjakov, ki so v stiku s prosilci, so lahko koristna tudi za opozarjanje na nekatere vidike, kot so morebitne zdravstvene težave, za katere bi morali vedeti, ki pa (še) niso potrjene z zdravniškim izvidom.

Socialni delavci imajo informacije o prosilcu iz prve roke in lahko izrazijo pomisleke glede ravnanja ali drugih vidikov prosilčevega življenja v državi sprejema. Ustrezni komunikacijski kanali ter sodelovanje med organi za presojo in drugimi deležniki, kot so organi za sprejem, lahko uradnikom, pristojnim za obravnavo zadev, omogočijo, da izkoristijo informacije, ki so uporabne za pravilno opravo presoje.

(n) Dokazi, ki kršijo prosilčeve temeljne pravice

[\[Contenidos\]](#) [\[Lista de comprobación\]](#)

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Ker lahko prosilec prosto predloži dokaze v prid svoji prošnji, mora organ za presojo brez omejitev sprejeti vse predložene dokaze in opraviti njihovo presojo, razen če bi sama predložitev privedla do kršitve prosilčevih temeljnih pravic. Zbiranje in sprejetje dokazov bi moralo biti v skladu s temeljnimi pravicami, zagotovljenimi z Evropsko konvencijo o človekovih pravicah (EKČP) in Listino EU o temeljnih pravicah, kot so pravica do spoštovanja človekovega dostojanstva (člen 1 EKČP in člen 1 Listine EU), pravica do spoštovanja zasebnega in družinskega življenja (člen 8 EKČP in člen 7 Listine EU) ter splošna in absolutna prepoved mučenja in nečloveškega ali ponižujočega ravnanja (člen 3 EKČP ter člena 3 in 4 Listine EU).

Čeprav lahko organ naroči izvedensko mnenje, „mora biti tako izvedensko mnenje izdelano zlasti v skladu s temeljnimi pravicami, zagotovljenimi z Listino“ ⁽⁸¹⁾.

Pri preučevanju in sprejemanju dokazov bi moral organ za presojo upoštevati resnost posega teh dokazov v pravico do spoštovanja zasebnega življenja in presoditi, ali je mogoče ta poseg šteti za sorazmeren s koristjo, ki bi jo lahko eventualno pomenil za presojo dejstev v zvezi s posamezno prošnjo ⁽⁸²⁾.

Dolžnost uprave je, da presodi ustreznost predloženih dokazov za utemeljitev obravnavanih dejstev.

Kot je pojasnilo Sodišče Evropske unije (SEU), organi zlasti ne smejo uporabljati ponižujočih metod spraševanja o prosilčevih spolnih praksah, dokazov o spolnih dejavnostih in testov za ugotavljanje spolne usmerjenosti ali spolne identitete posameznika ⁽⁸³⁾.

⁽⁸⁰⁾ Člen 10(3)(d) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

⁽⁸¹⁾ SEU, sodba z dne 25. januarja 2018, [F/Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#) (C-473/16, EU:C:2018:36, točka 48). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽⁸²⁾ SEU, sodba z dne 25. januarja 2018, [F/Bevándorlási és Állampolgársági Hivatal](#) (C-473/16, EU:C:2018:36, točka 55 in naprej). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

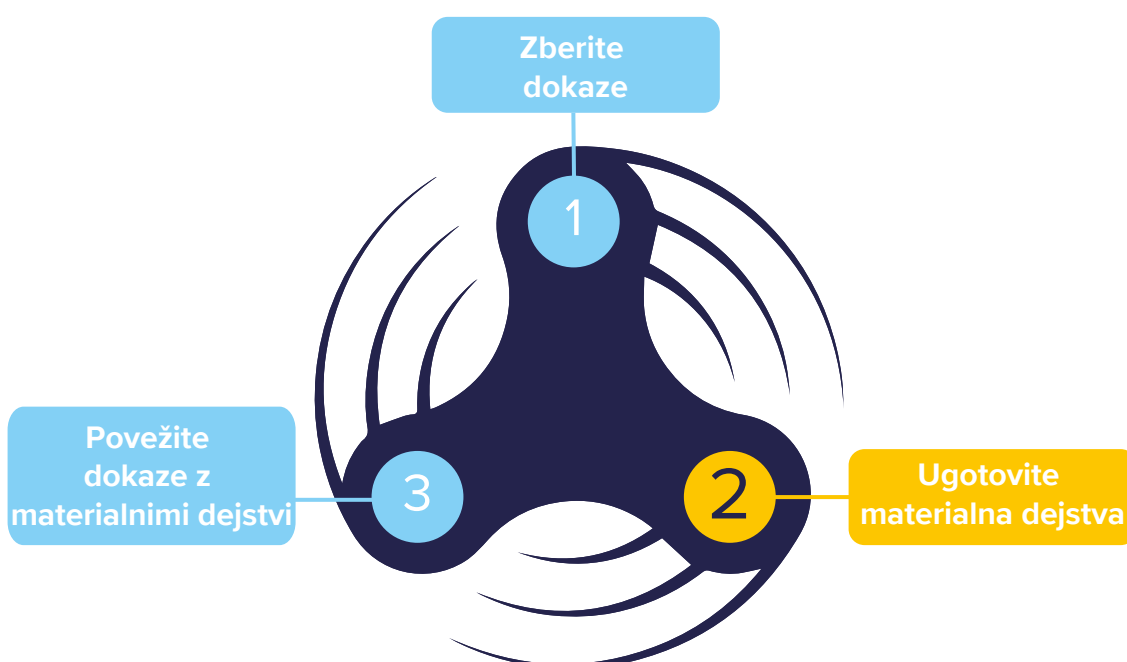
⁽⁸³⁾ SEU, sodba z dne 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) (od C-148/13 do C-150/13, EU:C:2014:2406, točke od 59 do 66). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

Spoštovanje teh temeljnih pravic organu za presojo prepoveduje, da na primer sprejme videoposnetke intimnih dejanj, ki jih prosilec predloži za utemeljitev prošnje na podlagi spolne usmerjenosti. SEU je navedlo, da „bi lahko dopustitev ali sprejetje take vrste dokazov spodbudilo tako obravnavanje drugih prosilcev in bi dejansko pripeljalo do tega, da se jim naloži predložitev takih dokazov“⁽⁸⁴⁾. V številnih primerih se taki dokazi prav tako ne štejejo za upoštevne za utemeljitev spolne usmerjenosti.

1.2. Ugotavljanje in ubeseditev materialnih dejstev

[Vsebina] [Kontrolni seznam]

Slika 5. Ugotavljanje materialnih dejstev

Kaj so materialna dejstva?

Materialna dejstva so (domnevna) dejstva in okoliščine, ki so povezani z enim ali več sestavnimi elementi opredelitve pojma begunca⁽⁸⁵⁾ ali osebe, upravičene do subsidiarne zaščite⁽⁸⁶⁾, in so bistvo prošnje.

Ker so materialna dejstva neposredno povezana z merili za upravičenost do mednarodne zaščite, je njihovo pravilno ugotavljanje bistveno za opravo ocene verodostojnosti in ocene

⁽⁸⁴⁾ SEU, sodba z dne 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) (od C-148/13 do C-150/13, EU:C:2014:2406, točke od 59 do 66). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽⁸⁵⁾ Generalna skupščina ZN, člen 1(A)(2) [Konvencije o statusu beguncev iz leta 1951](#), Ženeva, 28. julij 1951, Združeni narodi, Zbirka pogodb Združenih narodov, zv. 189, str. 137, in [Protokol o statusu beguncev](#), 31. januar 1967, Združeni narodi, Zbirka pogodb Združenih narodov, zv. 606, str. 267 (v azilni zakonodaji EU in na SEU se zanj uporablja izraz „Ženevska konvencija“); člen 2(d) direktive o pogojih za azil (prenovitev).

⁽⁸⁶⁾ Člen 2(f) in člen 15 direktive o pogojih za azil (prenovitev).

tveganj. Materialna dejstva opredeljujejo obseg ocenjevanja in pomagajo strukturirati vašo obrazložitev. V obravnavo prošnje se vključijo le dokazi, povezani z ugotovljenimi materialnimi dejstvi.

Ugotavljanje materialnih dejstev je stalen proces. Začne se, ko se seznanite z zadevo, in sicer tako, da preverite informacije, ki so na voljo v dokazilih, povezanih z registracijo, in vseh dodatnih dokazilih, ki jih je prosilec predložil pred osebnim razgovorom. Nadaljuje se med osebnim razgovorom z zbiranjem izjav in vseh drugih dokazov. Med ocenjevanjem verodostojnosti in tveganj se lahko še vedno ugotovijo nova materialna dejstva.

1.2.1. Ugotavljanje materialnih dejstev

(a) Ugotovite materialna dejstva na podlagi meril za upravičenost

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Da bi pravilno ugotovili materialna dejstva, začnite z **merili za upravičenost**, ki izhajajo iz pravnih opredelitev pojmov begunca in osebe, upravičene do subsidiarne zaščite.

Z razčlenitvijo različnih elementov opredelitev pojmov „begunec“ in „oseba, upravičena do subsidiarne zaščite“, tj. meril za upravičenost, boste lahko pravilno ugotovili materialna dejstva v zvezi s posamezno prošnjo.

Preglednica 1. Merila za upravičenost

Opredelitev pojma begunca	Opredelitev pojma osebe, upravičene do subsidiarne zaščite
1. državljan tretje države ali oseba brez državljanstva izven svoje izvirne države ali države prejšnjega običajnega prebivališča	
2.a oseba z utemeljenim strahom pred preganjanjem	2.b oseba, pri kateri obstajajo utemeljeni razlogi, da se bo soočila z utemeljenim tveganjem, da utrpí resno škodo ⁽⁸⁷⁾
3. zaradi rasne, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini	–
4. ne more ali zaradi utemeljenega strahu ali tveganja noče izkoristiti zaščite izvirne države ali se ne more ali zaradi takega strahu noče vrniti v prejšnjo državo običajnega prebivališča	
5. določbe o izključitvi se ne uporabljajo ⁽⁸⁸⁾	

⁽⁸⁷⁾ Člen 15 direktive o pogojih za azil (prenovitev). „Resna škoda zajema:

(a) smrtno kazen ali usmrnitev ali

(b) mučenje ali nečloveško ali ponižujoče ravnanje ali kaznovanje prosilca v izvorni državi ali

(c) resno in individualno grožnjo življenju ali telesni celovitosti civilista zaradi vsesplošnega nasilja v situacijah mednarodnega ali notranjega oboroženega spopada.“

⁽⁸⁸⁾ Določbe o izključitvi se nanašajo na člena 12 in 17 direktive o pogojih za azil (prenovitev). Za več informacij glej EASO, [Praktični vodnik urada EASO: Izključitev](#), januar 2017.

Izhodišče je ugotovitev dejstev, povezanih s prosilčevim **državljanstvom (1)** in identiteto, ter vseh pomembnih preteklih in sedanjih dejstev ter prispevajočih osebnih okoliščin, ki utemnjujejo prosilčeve **strahove in tveganja ob vrnitvi (2)**. Za vsako od dejstev, ki utemnjujejo strahove in tveganja ob vrnitvi, nato preučite **razloge (3)**, ki so jih povzročili ali povzročajo, in zakaj prosilec ne more izkoristiti **zaščite (4)** v svoji izvorni državi. Ta materialna dejstva je treba dopolniti z vsemi mogočimi dejstvi, ki lahko kažejo na **izključitev (5)**. Upoštevajte, da bo prosilčevo državljanstvo prav tako odločilno pri oceni strahov ali tveganj in zlasti razpoložljivosti nacionalne zaščite. Državljanstvo ali njegov neobstoj je tako privzeto materialno dejstvo.

Na podlagi meril za upravičenost bodo zato ugotovljene naslednje skupine materialnih dejstev:

1. državljanstvo(-a) prosilca ali njegov (njihov) neobstoj;
2. dejstva, ki utemnjujejo prihodnji strah ali tveganje ob vrnitvi;
3. razlogi za ugotovljene strahove ali tveganja;
4. razpoložljivost zaščite pred tem, česar je prosilca strah ali kar tvega, ali neobstoj te zaščite;
5. dejstva, povezana z morebitno izključitvijo.

Upoštevati morate, da prosilec morda ne ve nujno, kaj je pomembno za obravnavo njegove prošnje. Zato vam lahko predstavi več strahov in težav, ki so zanj pomembni, vendar niso nujno pomembni za mednarodno zaščito. Kot uradna oseba, ki vodi postopek, morate poznati merila za upravičenost in na podlagi tega določiti, kateri vidiki prošnje so upoštevni in jih je zato treba ugotoviti kot materialna dejstva.

V spodnji preglednici je prikazana povezava med merili za upravičenost ter dejstvi in okoliščinami, navedena pa so tudi nekatera ključna vprašanja, ki bi vas lahko usmerjala pri ugotavljanju materialnih dejstev v zadevni prošnji. Ta okvirna usmerjevalna vprašanja so predlagana kot pomoč vam pri ugotavljanju dejstev. Glede na okoliščine primera jih bo treba dopolniti s podrobnimi raziskovalnimi vprašanji, da se ugotovijo vsa upoštevna dejstva. Ker so ta vprašanja okvirna, morda niso upoštevna v vseh zadevah, kadar pa se uporabljajo za usmerjanje vodenja osebnega razgovora, jih je treba ubesediti primerno posamezni zadevi ⁽⁸⁹⁾.

⁽⁸⁹⁾ Za več smernic glede tem ali vprašanj, ki bi lahko bila pomembna za posamezne profile, glej EUAA, [Practical Guide on Political Opinion](#) (Praktični vodnik o političnem prepričanju), december 2022; EUAA, [Practical Guide – Interviewing Applicants with Religion-based Asylum Claims](#) (Praktični vodnik – Razgovori s prosilci, ki zaprosijo za azil na podlagi vere), november 2022; EASO, [Practical Guide on the Application of the Internal Protection Alternative](#) (Praktični vodnik o uporabi možnosti notranje zaščite), maj 2021; EASO, [Guidance on the membership of a particular social group](#) (Smernice glede pripadnosti določeni družbeni skupini), marec 2020; EASO, [Praktični vodnik o izključitvi](#), januar 2017.

Preglednica 2. Usmerjevalna vprašanja za ugotavljanje materialnih dejstev

Merila za upravičenost	Ugotavljanje materialnih dejstev, povezanih z merili za upravičenost	Usmerjevalna vprašanja za pomoč pri ugotavljanju materialnih dejstev (nedokončen seznam)
1. Državljan tretje države izven svoje izvirne države/ države prejšnjega običajnega prebivališča	Ugotovite dejstva, povezana s prosilčevim državljanstvom ali njegovim neobstojem.	• Katere je prosilčevo državljanstvo ali država prejšnjega običajnega prebivališča? • Ali ima prosilec morda še kakšno drugo državljanstvo ali je do njega upravičen? • Ali je prosilec v nevarnosti, da bo ostal brez državljanstva?
2. Utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje za resno škodo	Ugotovite dejstva, povezana s prihodnjimi strahovi ali tveganji ob vrnitvi, in okoliščine, ki prispevajo k njim.	• Kaj se je prosilcu zgodilo v preteklosti, kar bi lahko privedlo (tudi kumulativno) do preganjanja ali resne škode? • Kaj se je zgodilo prosilčevi družini/ prijateljem/osebam v podobnih okoliščinah? • Katera pretekla in sedanja dejstva, položaji ali okoliščine povzročajo strah ali tveganja? • Katere osebne okoliščine lahko vplivajo na tveganje za prosilčevo preganjanje/škodo? • Kdo so subjekti, ki stojijo za preteklimi težavami in/ali grožnjami, vključno z njihovim statusom, ravno pristojnosti in zmogljivostmi?
3. Zaradi rasne, verske, nacionalne pripadnosti, političnega prepričanja ali pripadnosti določeni družbeni skupini	Ugotovite dejstva, povezana z razlogi, zaradi katerih se prosilec boji groženj.	• Zaradi katerih razlogov se je prosilec bal ali se boji groženj? • Kakšni so po mnenju prosilca nagibi subjektov preganjanja? • Kateri so razlogi za zatrjevani neobstoj zaščite?
4. Ne more ali noče izkoristiti zaščite izvirne države/ države običajnega prebivališča	Ugotovite dejstva, povezana z zatrjevanim neobstojem zaščite.	• Kdo so subjekti zaščite in kakšna je njihova sposobnost zagotavljanja zaščite pred težavami? • Kakšno vrsto zaščite (in v kakšnem obsegu) je prosilec pridobil, in če je ni, zakaj ni bila ponujena, ter kateri dejavniki vplivajo na razpoložljivost zaščite? • Ali v izvorni državi obstaja regija, ki bi lahko ponudila možnost notranje zaščite? ⁽⁹⁰⁾

⁽⁹⁰⁾ Za več informacij o materialnih dejstvih, ki jih je mogoče ugotoviti v zvezi z možnostjo notranje zaščite, glej EASO, [Practical guide on the application of internal protection alternative](#) (Praktični vodnik o uporabi možnosti notranje zaščite), maj 2021.

Merila za upravičenost	Ugotavljanje materialnih dejstev, povezanih z merili za upravičenost	Usmerjevalna vprašanja za pomoč pri ugotavljanju materialnih dejstev (nedokončen seznam)
5. Določbe o izključitvi se ne uporabljajo	Ugotovite morebitne elemente, povezane z izključitvijo.	Ali profil ali dejanja prosilca vsebujejo znake, ki kažejo na morebitno izključitev?

Ne pozabite, da ugotavljanje materialnih dejstev ne pomeni pravne presoje kot take. Ugotavljanje zgolj kaže, katera dejstva ali okoliščine so upoštevne za vašo obravnavo prošnje in lahko utemnjujejo različna merila za upravičenost iz opredelitve pojma mednarodne zaščite.

(b) Materialna dejstva, povezana s preteklimi in sedanjimi dejstvi, položaji in okoliščinami

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Materialna dejstva najverjetneje vključujejo pretekle **izkušnje, dogodke in incidente**, v splošnem v izvorni državi, ki so se zgodili neposredno prosilcu ali njegovim bližnjim osebam, njihov namen pa je bil škodovati prosilcu ali drugim osebam s podobnim profilom. Pretekli dogodki lahko utemnjujejo strah ali tveganje, vključno z razlogi, in nerazpoložljivost zaščite ter so lahko podlaga za izključitev iz mednarodne zaščite.

Dobra praksa

Kadar med osebnim razgovorom ⁽⁹¹⁾ obravnavate materialna dejstva, povezana s preteklimi dejstvi ali dogodki, lahko uporabite pet vprašanj, ki se začnejo s kaj, kdo, zakaj, kdaj in kje, da poskrbite, da boste zbrali vse potrebne informacije za vsako materialno dejstvo. Na primer, kateri dogodek se je zgodil in v katerih okoliščinah? Kje se je to zgodilo? Kdaj se je to zgodilo? Zakaj se je to zgodilo?

Tako lahko poskrbite, da boste v fazi zbiranja dokazov zbrali vse potrebne informacije o vsakem materialnem dejstvu. Preden torej opravite oceno verodostojnosti in tveganj, lahko preverite, ali imate dovolj informacij za nadaljevanje temeljite obravnave.

⁽⁹¹⁾ Več smernic glede vodenja osebnega razgovora je na voljo v EASO, [Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor](#), december 2014.

Primer ugotavljanja materialnih dejstev: [primer aktivistke iz države B](#)

Več incidentov, ki jih je omenila v svojem pripovedovanju, spada med materialna dejstva, saj so ji bili povzročeni zato, da bi ustavili njene dejavnosti, ki naj bi bile v nasprotju z interesi države. Na primer:

- ✓ Januarja 2022 so posebne enote vdrele v prosilkino hišo in med njeno odsotnostjo ubile njenega bratranca, da bi pritisnile nanjo, da opusti svoje dejavnosti.
- ✓ Prosilka je doživela prometno nesrečo, potem ko je neznana oseba nedovoljeno posegla v zavore avtomobila.

Vsa ta dejstva lahko utemeljujejo strah za njeno življenje in svobodo ob vrnitvi, zaradi česar so bistvena za prošnjo.

Ne pozabite, da lahko prosilec izrazi tudi strah ob vrnitvi, ki temelji na **sedanjih dejstvih, dejavnostih, položajih ali (osebnih) okoliščinah**, ki v preteklosti niso povzročile nobenih incidentov, vendar bi lahko v prihodnosti privedle do njih. To bi se lahko zgodilo v primeru skrivanja ali neizražanja prepričanj, mnenj, identitete in značilnosti v izvorni državi ali če je prosilec pobegnil, preden bi se mu lahko kar koli zgodilo, in sicer na podlagi njegovega poznavanja ravnanja z drugimi osebami v podobnem položaju. Drugi scenariji vključujejo spremembe razmer v izvorni državi ali dogodke, ki so se zgodili po prosilčevem odhodu, ter nove dejavnosti, s katerimi se prosilec ukvarja, odkar živi v državi azila (prošnje na kraju samem).

(c) Materialna dejstva, povezana z znanimi tveganji, na katera se prosilec ni skliceval

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Materialna dejstva lahko vključujejo tudi dejstva in okoliščine, ki jih prosilec ni (izrecno) navedel, vendar jih je mogoče ugotoviti na podlagi prosilčevega profila in razmer v izvorni državi.

Prosilci morda ne razkrijejo informacij zaradi med drugim strahu, sramu, nezavedanja, normalizacije ali sprejemanja zlorab ali diskriminacije ⁽⁹²⁾. Prosilci se lahko tudi preprosto ne zavedajo tveganja ali pa se ne zavedajo, da je tveganje lahko upoštevno v okviru prošnje za mednarodno zaščito. Kadar so taka morebitna tveganja znana azilni upravi, morate v skladu s svojo dolžnostjo sodelovanja (glej razdelek [1.1\(b\)vi „Pridobite ustrezne informacije o izvorni državi in druge dokaze“](#)) ter upoštevno sodno prakso ⁽⁹³⁾ ugotoviti temeljna materialna dejstva in jih preveriti skupaj s prosilcem.

⁽⁹²⁾ SEU, sodba z dne 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) (od C-148/13 do C-150/13, EU:C:2014:2406, točke od 69 do 71). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽⁹³⁾ ESČP, sodba z dne 23. marca 2016, [F. G. proti Švedski](#) (pritožba št. 43611/11, ECLI:CE:ECHR:2016:0323JUD004361111, točka 127). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

Primer ugotavljanja materialnih dejstev: [primer mlade ženske iz države C](#)

V tem primeru veste, da je prosilka stara 19 let in da prihaja iz države, kjer je po informacijah o izvorni državi stopnja pohabljanja ženskih spolovil ena najvišjih na svetu, kjer je to razširjeno po vsej državi in prizadene tako otroke kot mlade odrasle. Čeprav prosilka ni izrazila nobenega strahu pred pohabljanjem ženskih spolovil, boste morali med razgovorom to vprašanje še vedno pozorno obravnavati, da bi ugotovili, ali obstajajo elementi, ki bi lahko povzročili kakršno koli tveganje.

Med nadaljnjo obravnavo te teme v okviru razgovora prosilka pojasni, da ni bila obrezana, ker so njeni starši to vedno odklonili, kadar so ostali člani družine to zahtevali. Tudi njuni sestri nista bili obrezani. Njena teta, ki je zdaj po smrti prosilkinih staršev odgovorna za njuni sestri v državi C, pa je sestri pred dvema tednoma obvestila, da je njuno obrezovanje predvideno za naslednji teden skupaj z nekaterimi deklicami iz drugih družin. Prosilko je strah zanju, morda je to zelo boleče, vendar ni mogoče storiti ničesar. Njena teta pravi, da bi bila družina osramočena, če tega ne bi storili, in da sestrama ne bodo mogli najti mož.

Na podlagi teh novih elementov boste ubesedili ustrezna materialna dejstva, na katerih temelji prihodnje tveganje za pohabljanje ženskih spolovil.

Materialno dejstvo: prosilkina teta, ki je zdaj po smrti staršev odgovorna za prosilko in njeni sorojenki, je organizirala obrezovanje prosilkinih sester.

(d) Upoštevajte osebne okoliščine prosilca v zvezi z materialnimi dejstvi

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Pri ugotavljanju materialnih dejstev morate ustrezno upoštevati osebne okoliščine prosilca. Kadar osebne okoliščine same zase niso materialna dejstva, vendar lahko vplivajo na tveganje ob vrnitvi, jih je treba ugotoviti in izrecno navesti pri ubeseditvi materialnega dejstva, da se pokaže njihova upoštevnost. Prav tako boste morali zbrati čim več dokazov o osebnih okoliščinah in oceniti njihovo verodostojnost, preden boste lahko ocenili tveganja v zvezi s sprejetim materialnim dejstvom kot celoto.

Primer ugotavljanja materialnih dejstev: [primer mladega moškega iz države A](#)

Ta mladi moški je star 18 let. Prihaja iz vasi X in je član klana Y. Je slabo izobražen in sin najetih kmetijskih delavcev.

Te osebne okoliščine, povezane z njegovo družino, izobrazbo, socialnim ozadjem in življenjskim okoljem, niso neposredno povezane z njegovim strahom, saj same po sebi niso bile razlog, zaradi katerega je bilo od njega zahtevano, da se pridruži teroristični skupini. Vendar je zaradi teh okoliščin morda postal (in je še vedno) lažja tarča teroristične skupine, saj lahko vplivajo na njegovo zmožnost, da se upre zahtevam. Da bi bile pri oceni tveganj osebne okoliščine prosilca ustrezno upoštevane, morajo torej dopolnjevati upoštevna materialna dejstva in morajo biti del njihove ubeseditve.

Materialno dejstvo: prosilca, 18-letnega sina najetih kmetijskih delavcev z nizko stopnjo izobrazbe in nizkim družbenim položajem, ki prihaja iz majhne vasi na območju X in je član klana Y, so večkrat pozvali, naj se pridruži teroristični skupini.

Prav tako je treba upoštevati, da lahko osebne okoliščine vplivajo tudi na sposobnost prosilca, da utemelji svojo prošnjo, pri oceni verodostojnosti pa so lahko tudi dejavniki izkrivljanja. Teh okoliščin ni treba ubesediti kot materialna dejstva (ali del materialnih dejstev), ki so predmet ocene verodostojnosti. Kljub temu jih je treba ugotoviti in evidentirati, saj jih je treba upoštevati ne le pri vodenju razgovora, temveč tudi pri oceni verodostojnosti (glej razdelek [2.3 „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#)).

Primer upoštevanja osebnih okoliščin: [primer mladega moškega iz države A](#)

Travmatične izkušnje, ki jih je prosilec doživel med potovanjem v Evropo, niso bistvene za prošnjo. Kljub temu lahko travma vpliva na prosilčev spomin, kognitivne sposobnosti in čustvene odzive ter posledično na njegovo sposobnost komuniciranja in utemeljitve njegove prošnje med osebnim razgovorom. Te okoliščine je zato treba razumeti in ustrezno upoštevati pri uporabi meril glede verodostojnosti. Psihosocialno poročilo, ki ga predloži prosilec, je lahko koristno podporno gradivo.

Te osebne okoliščine so lahko tudi predmet „ocene ranljivosti“ (ki ne spada na področje uporabe tega praktičnega vodnika). To še posebej velja, kadar ni na voljo zdravniških izvidov ali psihosocialnih poročil ali drugih uporabnih dokazov, ki bi pomagali ugotoviti te okoliščine, ali kadar je potrebno bolj specializirano znanje ⁽⁹⁴⁾.

⁽⁹⁴⁾ Več informacij in smernic glede ocenjevanja ranljivosti najdete v EASO, [orodje za prepoznavanje oseb s posebnimi potrebami](#), 2016.

(e) Izključite dejstva, ki niso materialna

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

V zgornjih razdelkih je pojasnjeno, kako dejstva, ki niso povezana z merili za upravičenost, niso materialna dejstva. Če dejstva in okoliščine, ki se pojavijo v okviru prošnje, niso materialni, jih ne ubesedite in ne upoštevajte pri oceni verodostojnosti in tveganj. To z drugimi besedami pomeni, da to, ali so taka dejstva verodostojna ali ne, ni upoštevno za oceno prošnje.

Primer dogodkov, ki niso ugotovljeni kot materialna dejstva: [primer mladega moškega iz države A](#)

Mladi moški je omenil, da je imela njegova družina v lasti majhen kos zemlje, vendar jim je po sporu zaradi dedovanja zemljo vzel stric. Ta dogodek je bil za prosilca morda izredno pomemben, vendar boste po tem, ko ste ga obravnavali med razgovorom, ugotovili, da dogodek ni imel nobenih nadaljnjih posledic za prosilca in njegovo družino, da ni bistvo prošnje in da se ni pojavil noben element, ki bi ga lahko povezal s katerim koli merilom za upravičenost. Zato tega dogodka ne boste opredelili in ubesedili kot materialno dejstvo, saj vam ga ne bo treba upoštevati pri nadaljnji obravnavi prošnje. To tudi pomeni, da njegova verodostojnost ni upoštevna za vašo oceno prošnje.

V nekaterih primerih z merili za upravičenost niso povezani niti posebni vidiki prošnje niti splošne izjave prosilca, poleg tega pa ni dodatnih znakov morebitnega prihodnjega tveganja glede na profil prosilca in razpoložljive informacije o izvorni državi. Če sta profil in prošnja v osebнем razgovoru ustrezno preverjena in če ni drugih razlogov za zaskrbljenost, se v takih primerih ne ubesedijo materialna dejstva v zvezi s strahom pred resno škodo ali tveganjem zanjo. Kljub temu bi morali v odločitvi še vedno navesti, na katerih dejstvih temelji prošnja in zakaj se taka dejstva ne štejejo za materialna dejstva.

Ne glede na navedeno bi morali biti previdni, da ugotavljanja materialnih dejstev ne obravnavate preozko. Ko je zbranih več elementov, se namreč lahko pojavi več elementov, ki so „materialni“. Če na primer prosilec navede, da je svojo državo zapustil, ker ni mogel zaslužiti za preživetje, bi morali v osebнем razgovoru obravnavati in pojasniti razloge za to. Če to ni obravnavano v razgovoru, lahko na primer spregledate dejstvo, da prosilec zaradi svoje narodnosti nima možnosti zaposlitve ali dostopa do zdravstvenega varstva in stanovanja. V tem primeru bi bila njegova narodnost materialno dejstvo, ker bi bila razlog za diskriminacijo, ki ji je prosilec podvržen, in bi bila povezana z merili za upravičenost. Podobno je lahko navidezen zemljiški spor vzrok za krvno maščevanje, ki lahko, odvisno od primera, sproži potrebe po mednarodni zaščiti. Zato je pomembno, da ko prosilec predstavi dejstva in okoliščine, ki očitno niso materialna dejstva, preučite, zakaj je menil, da so ta dejstva upoštevna za njegovo prošnjo.

Ne pozabite, da splošna dejstva niso opredeljena kot materialna dejstva

Splošna dejstva v zvezi z razmerami v izvorni državi, ki so znana na podlagi raziskav informacij o izvorni državi (v skladu z metodologijo raziskav informacij o izvorni državi), so lahko bistvena za oceno tveganj in/ali pravno presojo, vendar niso predmet ocene verodostojnosti, kot je opisana v tem vodniku. Zato jih ne bi smeli opredeliti kot materialna dejstva.

1.2.2. Ubeseditev jasnih, celovitih, dejanskih materialnih dejstev

Ko so materialna dejstva ugotovljena, jih je pomembno pravilno ubesediti, da bodo lahko podlaga za trdno oceno verodostojnosti.

Naslednja pravila vam bodo pomagala pravilno ubesediti materialna dejstva, ki bodo predmet ocene verodostojnosti.

Zajemite le preteklost in sedanost

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Materialna dejstva vključujejo le dejstva, okoliščine in položaje, ki so se zgodili v preteklosti ali obstajajo zdaj. Kar se lahko zgodi v prihodnosti, se ne sme ubesediti kot materialno dejstvo, saj za nekaj, kar se še ni zgodilo, ni mogoče opraviti ocene verodostojnosti. Morebitni prihodnji dogodki in tveganja bodo ubesedeni in ocenjeni v poznejši fazi, med oceno tveganj.

Primer ubeseditve preteklih in sedanjih dogodkov kot materialnih dejstev: [primer mladega moškega iz države A](#)

Napačna ubeseditev prihodnjega tveganja kot materialnega dejstva:

- ✗ Prosilec se ne more vrniti domov, ker bi se moral pridružiti teroristični skupini ali pa bi bil izpostavljen posledicam zavrnitve.

Pravilna ubeseditev materialnih dejstev, povezanih s tem tveganjem:

- ✓ Prosilec je bil večkrat pozvan, naj se pridruži teroristični skupini.
- ✓ Druge fante in mlade moške iz njegove vasi je teroristična skupina osamila, da bi jih prisilno rekrutirala.

Držite se prosilčevih izjav

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Izjave prosilca so vaše izhodišče pri ubeseditvi materialnih dejstev. To vam bo pomagalo, da bo prosilec ali njegov pogled postal predmet materialnega dejstva. Način, na katerega jih

ubesedite, bi moral odražati način, na katerega vam jih je predstavil prosilec. Materialna dejstva bi morali opisati z materialnimi izrazi ob upoštevanju položaja, ki ga je opisal prosilec. Izogibati se je treba splošnim izjavam, ki ne odražajo prosilčevega pogleda, položaja ali neposrednega okolja.

Primer ubeseditve materialnih dejstev v skladu z izjavami prosilca: [primer aktivistke iz države B](#)

Splošno ubeseditvev materialnih dejstev bi bilo treba nadomestiti z ubeseditvijo, ki je skladna s prosilkinimi izjavami.

- ✗ Uporabljajo se taktike ustrahovanja s strani neznanih oseb.
- ✓ Prosilki so moški s kapucami grozili, da jo bodo posilili in ubili, če ne bo opustila svojih dejavnosti.

Vključite vse upoštevne podrobnosti

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Pri ubeseditvi materialnega dejstva bi morali poskrbeti, da so vključene vse upoštevne podrobnosti, povezane s tem materialnim dejstvom. Pomembno je nameniti pozornost vsem posameznim elementom, ki lahko povečajo tveganje za preganjanje ali resno škodo, zlasti če brez teh elementov prag za preganjanje ali resno škodo morda ne bo dosežen. Če taki elementi obstajajo, jih je treba izrecno vključiti v ubeseditvev materialnega dejstva.

Primer ubeseditve popolnih materialnih dejstev: [primer mlade ženske iz države C](#)

Primer nepopolne in popolne ubeseditvev materialnega dejstva:

- ✗ Prosilka je mati samohranilka.
- ✓ Prosilka je mlada mati samohranilka, je sirota in v izvorni državi živi po pravilih svojega tradicionalističnega strica.

Izogibajte se osebnim razlagam ali sklepom

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Materialna dejstva je treba navesti kot dejstva ne glede na njihovo naravo. Izogibati bi se morali razlagi elementov ali sklepanju o verodostojnosti pri ubeseditvi materialnih dejstev. To bo predmet ocene verodostojnosti, ki je naslednji korak po tem, ko so bila ugotovljena in ubesedena vsa materialna dejstva ter zbrani vsi dokazi, ki so povezani z materialnimi dejstvi.

Primer izogibanja subjektivnim ubeseditvam materialnih dejstev: [primer aktivistke iz države B](#)

Subjektivno ubeseditvev materialnega dejstva je treba nadomestiti z ubeseditvijo, ki je skladna z dejstvi, ki jih je predstavila prosilka.

- ✗ Iz obtožnice dvomljive zanesljivosti je razvidno, da je bila prosilka obtožena „upiranja prijetju“ in „javnega spodbujanja k nasilju“ ter da bi ji kmalu moralo soditi vojaško sodišče.
- ✓ Prosilka je bila obtožena „upiranja prijetju“ in „javnega spodbujanja k nasilju“ ter je prejela obtožnico, v kateri je bil naveden datum sojenja pred vojaškim sodiščem.

Izogibajte se pravnim vprašanjem

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

V tej fazi bi se morali izogibati vključevanju pravnih vprašanj v ubeseditvev materialnih dejstev. Na pravna vprašanja bo odgovorjeno v pravni analizi.

Primer izogibanja pravnim ubeseditvam v zvezi z materialnimi dejstvi: [primer aktivistke iz države B](#)

Ubeseditvev, ki predvideva pravno analizo, je treba nadomestiti z ubeseditvijo, ki se drži dejstev, ki jih je predstavila prosilka, v zadevnem primeru z navedbo povezanih incidentov.

- ✗ Prosilka je bila izpostavljena preganjanju državnih organov v obliki več racij v njeni hiši.
- ✓ Januarja 2022 so posebne enote vdrle v prosilkino hišo in med njeno odsotnostjo ubile njenega bratranca, da bi pritiskale nanjo, da opusti svoje dejavnosti.

1.2.3. Vsako materialno dejstvo mora biti ubesedeno okrog natančno opredeljenih dejstev, dogodkov ali položajev

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Materialna dejstva je treba ubesediti na podlagi natančno opredeljenih dejstev, dogodkov, položajev ali okoliščin. Zato je bolje, da dejstva ločite in jih ubesedite kot posamezna materialna dejstva, da ocenite verodostojnost vsakega posebej, saj boste tako dobili ustrezno podlago za oceno tveganj. Če različna dejstva ali položaje, ki bi jih bilo treba presoditi neodvisno, napačno ubesedite kot eno samo materialno dejstvo, tvegate, da bo to otežilo vašo oceno verodostojnosti in tveganj. To vas lahko celo pripelje do napačnih ugotovitev. Drugače povedano, različne grožnje ali incidente, tudi če so med seboj povezani, je treba

ubesediti kot ločena materialna dejstva, če so se zgodili v daljšem časovnem obdobju ali vključujejo različne osebe ali temeljijo na različnih razlogih ali so se morda zgodili neodvisno.

Primer ubeseditve konkretnih materialnih dejstev: [primer aktivistke iz države B](#)

Prosilka je navedla, da so bile v njeni hiši izvedene tri nezakonite racije, s katerimi so jo želeli prisiliti, da opusti svoje dejavnosti. Ti trije incidenti so se zgodili ob različnih časih v obdobju dveh let (leta 2022 in 2023), vključevali pa so različne vrste zlorab, storjenih nad različnimi osebami. Čeprav sta storilec in namen racij ostala ista, gre za ločene incidente, ki so se zgodili neodvisno drug od drugega. Ubeseditev teh različnih dejstev kot enega širokega materialnega dejstva lahko morda privede do napačnega sprejetja ali zavrnitve vseh treh incidentov kot celote.

- ✗ Posebne enote so med letoma 2022 in 2023 izvedle več racij v hišah prosilke in njenih družinskih članov.
- ✓ Januarja 2022 so posebne enote vdrle v prosilkino hišo in med njeno odsotnostjo ubile njenega bratranca, da bi pritisnile nanjo, da opusti svoje dejavnosti.
- ✓ Marca 2023 so posebne enote vdrle v prosilkino hišo, da bi pritisnile nanjo, da opusti svoje dejavnosti; z več sorodniki so grdo ravnali, ženske sorodnice pa so se morale sleči.
- ✓ Junija 2023 so posebne enote vdrle v hišo prosilkine sestre, da bi pritisnile na prosilko, da opusti svoje dejavnosti, dva njena nečaka pa sta bila pridržana.

Ne glede na zgornje splošno pravilo so včasih materialna dejstva tako tesno povezana, da lahko njihovo verodostojnost ocenite skupaj, da bi bila ocena verodostojnosti učinkovitejša. To se lahko zgodi, kadar se je v istem časovnem obdobju zgodilo veliko majhnih podobnih incidentov, zlasti kadar so subjekti, metode, razlogi, cilji in/ali posledice enaki.

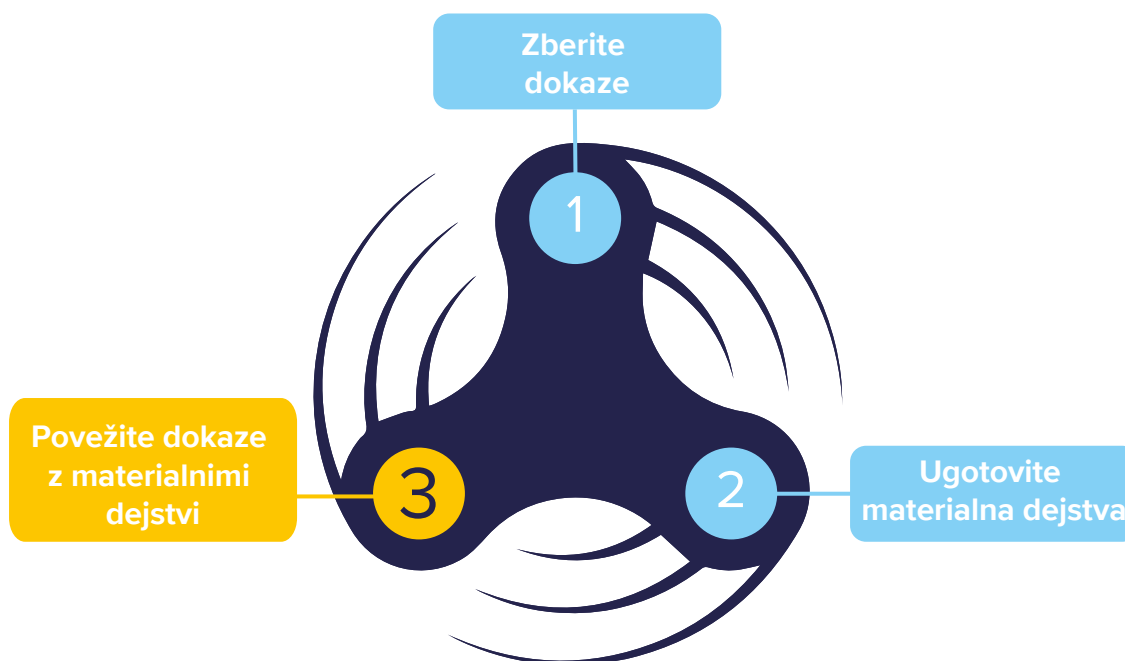
Ne pozabite pa, da je treba materialna dejstva združevati v omejenem obsegu in le, kadar je jasno, da ločena presoja dejstev ne bo privedla do drugačnega rezultata.

1.3. Povezovanje upoštevnih dokazov z materialnimi dejstvi

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

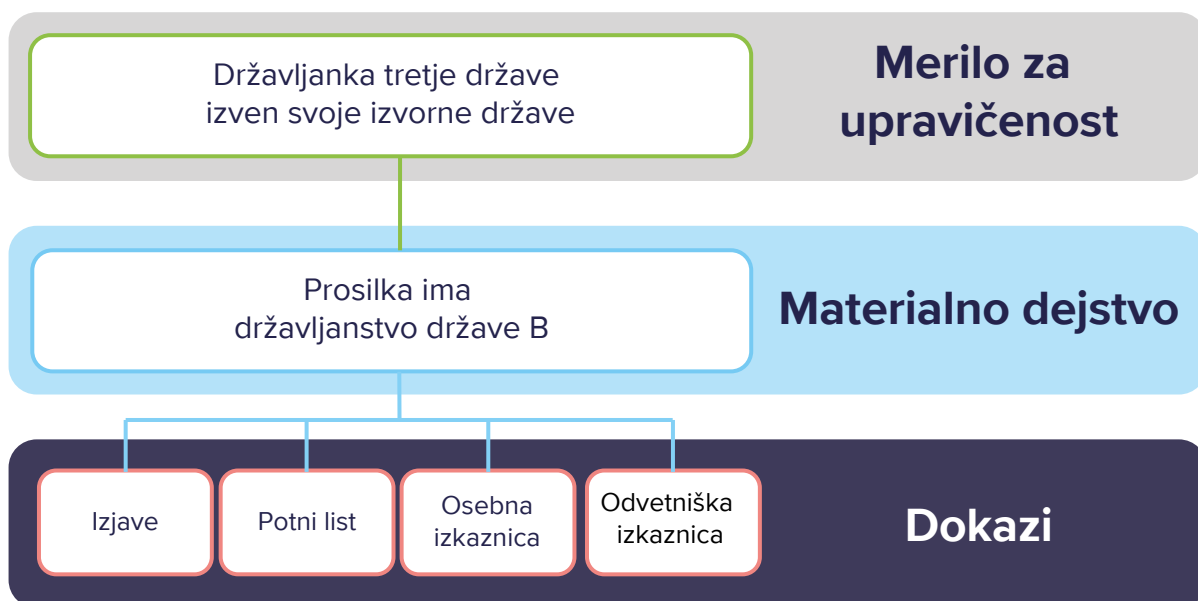
Slika 6. Povezovanje dokazov z materialnimi dejstvi

Ko ste zbrali vse razpoložljive dokaze in ugotovili materialna dejstva, se postopek presoje dokazov nadaljuje s povezovanjem razpoložljivih dokazov s posameznimi materialnimi dejstvi.

Z ugotovitvijo materialnih dejstev se določi, verodostojnost katerih dejstev in okoliščin v zvezi s prošnjo je treba oceniti ter torej katera dejstva in okoliščine je treba utemeljiti z dokazi. Tako kot mora biti materialno dejstvo povezano z enim ali več merili za upravičenost, morajo biti tudi vsi posamezni dokazi povezani z enim ali več materialnimi dejstvi.

Slika 7. Povezovanje posameznega dokaza s posameznim materialnim dejstvom – na primeru aktivistke iz države B

Pri povezovanju dokazov s posameznim materialnim dejstvom morate preučiti vse razpoložljive dokaze in pri tem ustrezno upoštevati dokaze, za katere prosilec meni, da so pomembni za njegov primer. V številnih primerih so lahko nekatere vrste dokazov povezane z več materialnimi dejstvi. Dokazi lahko neposredno podpirajo bistvo materialnega dejstva ali utemeljujejo okoliščine, ki lahko vplivajo na primer na tveganje ali dostopnost zaščite. Dokazi lahko podprejo ali zavrnejo materialno dejstvo.

Poleg tega bi morali pri povezovanju dokazov z materialnim(-i) dejstvom(-i) preučiti tudi pomanjkanje dokazov. Morda je treba od prosilca pridobiti več podatkov ali morda informacije o izvorni državi niso na voljo za konkreten dogodek ali morda ne obstajajo dokumenti o incidentu ali dogodku. V nekaterih primerih bo morda potrebno nadaljnje preverjanje, na primer z dodatnim razgovorom. Če dokazi niso na voljo ali jih ni mogoče predložiti, preučite to pomanjkanje dokazov pri oceni verodostojnosti, ki je naslednji korak pri presoji dokazov. V tej fazi ne ugotavljajte verodostojnosti ali sprejemljivosti dokazov. Razdelek [2. „Korak 2. Ocena verodostojnosti“](#) tega vodnika podrobno opisuje, kako lahko v oceno vključite manjkajoče dokaze.

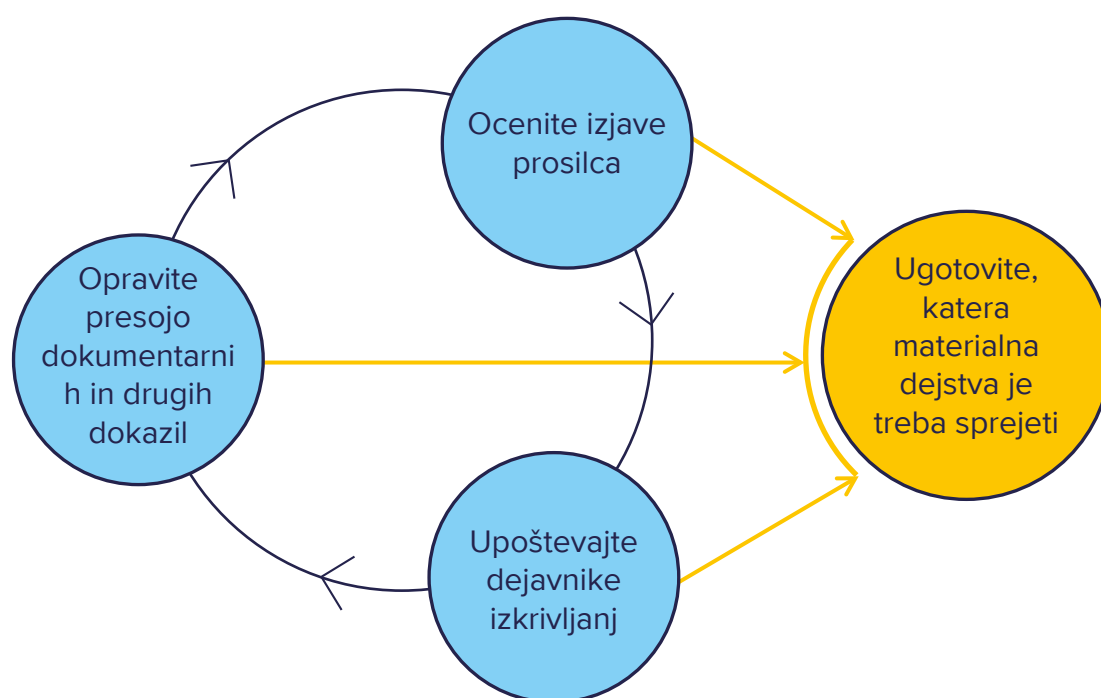
2. Korak 2. Ocena verodostojnosti

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Ocena verodostojnosti je postopek preučevanja dokazov ob uporabi različnih meril, da se ugotovi, ali se materialno dejstvo lahko sprejme kot verodostojno.

Ocena verodostojnosti vključuje tri temeljne ocene, ki jih je treba opraviti na dinamičen način, da bi lahko prišli do ugotovitve dejstev, ki jih je mogoče sprejeti.

Slika 8. Trije vidiki ocene verodostojnosti, ki vodijo do ugotovitve dejstev, ki jih je treba sprejeti

Presoja dokumentarnih in drugih dokazil (razdelek [2.1 „Presoja dokumentarnih in drugih dokazil“](#)), ocena izjav prosilca (razdelek [2.2 „Ocena izjav prosilca glede na kazalnike verodostojnosti“](#)) in upoštevanje dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj (razdelek [2.3 „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#)), so v nadaljevanju opisno predstavljeni kot trije ločeni zaporedni razdelki.

Vrstni red, v katerem so predstavljeni, ne odraža vrstnega reda pomembnosti ali vrstnega reda, po katerem se opravi presoja oziroma ocena. Vse te faze se v praksi odvijajo istočasno. Zato morate pri ocenjevanju izjav prosilca upoštevati tudi dejavnike, ki lahko privedejo do izkrivljanj, ter rezultate presoje dokumentarnih in drugih dokazil. Ob upoštevanju vseh teh ocen in presoj ter dejavnikov in načela razlage dvoma v korist prosilca boste lahko odločili, katera materialna dejstva je treba sprejeti ali zavrniti (razdelek [2.4 „Odločitev o sprejetju ali zavrnitvi materialnega dejstva“](#)).

2.1. Presoja dokumentarnih in drugih dokazil

2.1.1. Merila za presojo

Preučevanje dokazne moči dokumentarnih in drugih dokazil vključuje preučitev njihove upoštevnosti in zanesljivosti (ta razdelek ne zajema izjav prosilca ali razpoložljivih informacij o izvorni državi).

(a) Upoštevnost

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Upoštevnost se nanaša na to, ali je dokaz povezan z nekim materialnim dejstvom. Tesnejša ko je povezava med dokazom in materialnim dejstvom, večja je upoštevnost dokaza. Upoštevnost je treba razjasniti skupaj s prosilcem.

Posamezen dokaz je lahko povezan z različnimi materialnimi dejstvi, njegova upoštevnost za posamezno materialno dejstvo pa je lahko različna. Zato je treba upoštevnost dokazov za posamezno materialno dejstvo oceniti na novo.

(b) Zanesljivost

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Zanesljivost se nanaša na to, ali in v kolikšnem obsegu lahko utemeljitev materialnega dejstva temelji na tistih dokazih, ki vsebujejo zanj upoštevne informacije. Drugače povedano, preveriti morate, v kolikšnem obsegu lahko ti dokazi podpirajo materialno(-a) dejstvo(-a), na katero(-a) se nanašajo.

Zanesljivost obravnavanih dokazov bo temeljila na merilih, pojasnjenih v nadaljevanju.

Obstoj/resničnost

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Resničnost se nanaša na to, ali je mogoče, da obstaja vrsta dokumenta ali drugega dokazila oziroma da ga je ob upoštevanju časa, kraja in okoliščin, ki jih je navedel prosilec, izdal njegov avtor. Ocena resničnosti se opravi na podlagi informacij o izvorni državi ali drugih razpoložljivih informacij.

Primer ocene obstoja/resničnosti dokazov

Vaša uprava razpolaga z zanesljivimi in ažurnimi informacijami o izvorni državi, po katerih podzemna organizacija A iz varnostnih razlogov nikoli ni izdajala članskih izkaznic in jih še vedno ne izdaja. Če prosilec predloži člansko izkaznico (domnevno) organizacije A in ne poda zadovoljive razlage, kako mu je bila taka izkaznica izdana, imate utemeljen razlog, da menite, da izkaznica nima dokazne moči, saj tega dokazila ni mogla izdati organizacija A.

Vsebina

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Oceniti je treba naslednje vidike:

- Ali dokument/drugo dokazilo vsebuje kakršne koli elemente, ki so v nasprotju z njegovo vsebino?
- Ali je dokument natančen? Natančnost se nanaša na raven podrobnosti, ki so upoštevne za neko materialno dejstvo.
- Ali dokument zajema bistvene elemente materialnega dejstva ali samo obrobne?
- Ali informacije prihajajo iz neposrednega vira ali gre za povzemanje izjav prosilca? Na primer dokazna moč pričevanja bo večja, če je bil avtor neposredna priča tega, kar se potrjuje. Dokazna moč bo manjša, če zgolj povzame, kar jim je prosilec povedal brez posebnega preverjanja, s katerim bi se ugotovilo, da pričevanje potrjuje dejanski dogodek.
- Ali je dokument v nasprotju z razpoložljivimi informacijami, vključno z informacijami o izvorni državi? Ali je skladen z drugimi dokazi, ki so na voljo v prošnji?

Narava

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Element narave dokumenta ali drugega dokazila se nanaša na to, ali je posamezen dokaz predložen v izvirniku ali kot kopija. Izvirniki naj bi navadno imeli pri oceni večjo moč. Vendar ne pozabite, da prosilci morda ne bodo mogli pridobiti izvirnega dokumenta in da nekaterih dokumentov v splošnem ni mogoče pridobiti v izvirni obliki. Na primer nekateri izvirni dokumenti, ki jih izdajo organi, naj bi ostali v službah organov in naj se ne bi razširjali naprej. Dejstvo, da prosilec predloži tak izvirni dokument, lahko vzbudi pomisleke glede tega, kako se je znašel v njegovi posesti.

Avtor

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Ugotoviti morate, kdo je avtor, v kakšni vlogi je pripravil dokument in kakšna je njegova objektivnost.

Oblika

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Oblika dokumenta ali drugega dokazila se nanaša na njegove formalne sestavine ter na to, kako so te sestavine strukturirane in predstavljene, pa tudi na njegovo stanje in morebitne poškodbe ali dokaze o spremembah. Oblika dokumenta je upoštevna za oceno njegove pristnosti, zanesljivosti ali resničnosti. Oblika je še posebno pomembna pri dokumentih, ki imajo uraden značaj, saj se od njih lahko pričakuje, da bodo vsebovali formalne elemente za identifikacijo podpisnikov in institucije, v imenu katere je dokument izdan, npr. potrdilo predsednika stranke z naslovom, podpisom, žigom.

Bodite previdni pri sklepanju o resničnosti zgolj na podlagi oblike dokumenta, saj v nekaterih državah ni standardizirane oblike za neke vrste dokumentov ali pa so uprave morda prešibke, da bi uvedle standardizirano obliko na vsem svojem ozemlju. Obrazec se lahko razlikuje tudi glede na to, kdaj in kdo je dokument izdal.

2.1.2. Potrditev pristnosti dokumentov

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Področje uporabe tega razdelka

Namen tega razdelka je podati nekatera splošna načela, informacije in smernice glede potrditve pristnosti dokumentov, ki so vam lahko v pomoč pri presoji dokazov. Tema potrditve pristnosti vključuje številne dodatne vidike, ki niso zajeti v tem praktičnem vodniku.

Potrditev pristnosti je najbolj neizpodbiten postopek v zvezi s preverjanjem oblike in dokazne moči dokumenta. V splošnem velja, da „če potrdiš pristnost nečesa, dokažeš ali potrdiš, da je to resnično“ ⁽⁹⁵⁾, „uradno izjaviš, da je nekaj, potem ko si to preveril, pristno“ ⁽⁹⁶⁾. Potrditev pristnosti pomeni, da imate orodja ali da lahko pridete do pozitivne ali negativne ugotovitve o resničnosti predloženih dokazov. Kot uradna oseba, ki vodi postopek, imate glede na nacionalno prakso morda na voljo različne možnosti.

- Za potrditve pristnosti ali odkrivanje goljufij lahko uporabite strokovno znanje in izkušnje **specializiranih služb**, kot je policija ali notranja služba, katere osebje je posebej usposobljeno in ima dostop do posebnega znanstvenega gradiva. Take službe lahko na primer preučijo kakovost lastnosti dokumenta, kot so kakovost papirja, uporabljeno črnilo, znaki ponarejanja pri žigih, vodnih znakih, vezavi itd. To se šteje za najpopolnejšo potrditev pristnosti.
- Uporabite lahko vzorčni izvod zadevnega dokumenta ali dokazila, ki vam je morda na voljo v posebnih (notranjih) **podatkovnih zbirkah**, da predloženi dokument primerjate z obstoječim vzorcem.

Spodaj so na voljo primeri javno dostopnih spletnih zbirk podatkov o potnih listih in drugih uradnih dokumentih, ki jih izdajajo države po vsem svetu.

- [Javni register pravih osebnih dokumentov in potnih listin na spletu \(PRADO\)](#) je podatkovna zbirka vzorčnih izvodov osebnih dokumentov in potnih listin, dostop javnosti do nje pa omogoča Svet Evropske unije.
- „[EdisonTD](#)“ je podatkovna zbirka, ki so jo razvili nizozemski organi v sodelovanju z organi Avstralije, Kanade, Združenih arabskih emiratov, Združenih držav Amerike in Mednarodne organizacije kriminalistične policije (Interpol). Del podatkovne zbirke je javno dostopen.

⁽⁹⁵⁾ Collins, spletni slovar angleščine Collins English Dictionary, „[authenticate](#)“ (potrditi pristnost), 2023.

⁽⁹⁶⁾ Collins, spletni slovar angleščine Collins English Dictionary, „[authenticate](#)“ (potrditi pristnost), 2023.

Dostop do nekaterih drugih podatkovnih zbirk je omejen, vendar ima vaša uprava morda dostop ali ga lahko pridobi.

- [Lažne in prave listine na intranetu \(iFADO\)](#) je portal generalnega sekretariata Sveta EU, ki v primerjavi s PRADO vsebuje dodatne informacije. Vključuje tudi informacije iz drugih podatkovnih zbirk, kot je informacijski sistem za dokumente o osebnem stanju.
- Informacijski sistem za dokumente o osebnem stanju (DISCS) je

„spletni referenčni sistem, ki so ga razvili organi Nizozemske, Kanade, Avstralije, Združenih arabskih emiratov – Dubaja, Danske in Norveške (norveški identifikacijski center [⁽⁹⁷⁾]). Namen DISCS je podpirati preverjanje tujih in nacionalnih dokumentov, ki vsebujejo informacije o [...] identiteti, državljanstvu in drugih zadevah v zvezi z imetnikom dokumenta“. ⁽⁹⁸⁾

- Če niste prepričani o pristnosti uradnega dokumenta, ki je sicer videti pristen (kot je potni list), lahko informacije najdete tudi v Schengenskem informacijskem sistemu, saj so v njem navedeni tudi ukradeni prazni dokumenti.
- Uporabite lahko tudi konkretno **raziskavo informacij o izvorni državi**. Čeprav so lahko navedene podatkovne zbirke v pomoč pri uradnih državnih dokumentih, je manj verjetno, da bodo vsebovale vzorce drugih vrst dokumentov, ki jih na primer izdajajo nedržavne organizacije. V takih primerih vam lahko konkretna raziskava informacij o izvorni državi zagotovi dragocene informacije (kot so vzorčne članske kartice, potrdila, značke).
- Poiščite očitne opazne znake ponarejanja ali spreminjanja, ki jih lahko prepoznate sami brez strokovne pomoči.

Lahko na primer opazite, da je fotografija nenatančno nalepljena na dokument, da izkaznica ni izdelana iz enega samega laminiranega kartona, temveč iz dveh delov, ki sta bila zlepljena skupaj in nato laminirana, da podpis imetnika izkaznice, domnevno prosilca, ne ustreza podpisu prosilca, čigar primer obravnavate (na podlagi različnih obrazcev, ki jih je prosilec podpisal v azilnem postopku), da geslo organizacije v uradni glavi dokumenta vsebuje opazne napake itd.

Upoštevajte, da je bilo posamezno dokazilo, ki vsebuje znake ponarejanja ali spreminjanja (kot je manjkajoča stran v pravem potnem listu), ponarejeno ali spremenjeno z nekim namenom, pri čemer ni nujno, da je bil ta namen zagotoviti boljšo podporo prošnji za azil. To morate razjasniti skupaj s prosilcem.

Potrditev pristnosti je lahko težavna in ni vedno mogoča. Nezmožnost ali težavnost izvedbe uradne potrditve pristnosti je lahko na primer posledica naslednjega:

- stroški potrditve pristnosti, ki jo opravijo strokovnjaki;
- tehnični izzivi, ki ne zagotavljajo jasne ugotovitve glede resnične narave dokazov. To bi veljalo zlasti, če so dokazila predložena v obliki kopije;
- nerazpoložljivost vzorčnega izvoda dokumenta ali ustreznih orodij za potrditev pristnosti;

⁽⁹⁷⁾ Glej [spletno mesto norveškega identifikacijskega centra](#) in njegovo posebno rubriko [Referenčne podatkovne zbirke](#).

⁽⁹⁸⁾ Glej rubriko [Referenčne podatkovne zbirke](#) na spletnem mestu norveškega identifikacijskega centra in rubriko [Podatkovna zbirka dokumentov](#) danskega nacionalnega identifikacijskega centra.

- prepoved pridobivanja ustreznih informacij od vira, ker je vir dokazov subjekt preganjanja ali resne škode;
- sočasno kroženje različnih različic iste vrste dokumentov zaradi pomanjkanja centralizirane uprave in/ali enotnih postopkov za izdajo takih dokumentov;
- visoka stopnja korupcije v državi izdajateljici, kjer so poleg pravih dokumentov, pridobljenih s korupcijo, običajni tudi ponarejeni dokumenti, medtem ko se izdajajo tudi dokumenti, ki so pravi tako po obliki kot tudi po vsebini.

Nezmožnost ali težavnost potrditve pristnosti dokumenta ne more upravičiti nenadaljevanja njegove ocene. Ne glede na to, ali so predloženi dokazi pristni, se morate odločiti o njihovi dokazni moči v zvezi z obravnavanim materialnim dejstvom ⁽⁹⁹⁾. Pri tej presoji vam bodo v pomoč druga merila (obstoj/resničnost vrste dokumenta, vsebine, oblike, narave, avtorja) ⁽¹⁰⁰⁾.

Potrditev pristnosti je treba izvesti v nekaterih okoliščinah ⁽¹⁰¹⁾, tj. kadar je avtor dokazila vreden zaupanja in je taka potrditev pristnosti izvedljiva v praksi ter dostopna in lahko vpliva na presojo materialnega dejstva.

Ne pozabite, da je pri presoji na podlagi zgornjih meril in kakršnem koli ukrepanju za ta namen (na primer za potrditev pristnosti dokumenta) izredno pomembno, da vedno zagotovite spoštovanje načela zaupnosti (glej razdelek „[Vodilna načela, \(e\) Zaupnost](#)“).

2.1.3. Določanje „teže“ ugotovitev o verodostojnosti, povezanih s posameznim dokazom

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Spodnja načela vam bodo pomagala, da boste ob uporabi zgornjih meril za presojo določili težo svojih ugotovitev o verodostojnosti.

- Če niso izpolnjena vsa merila glede zanesljivosti, ima lahko posamezen dokaz kljub temu neko težo pri oceni verodostojnosti. Če so na primer izpolnjena vsa merila glede zanesljivosti, vendar je prosilec predložil le kopijo dokumenta, ima ta dokaz še vedno neko dokazno moč, ki jo je treba oceniti skupaj z na primer ugotovitvami o verodostojnosti, povezanimi z izjavami (glej razdelek [2.4.1 „Tehtanje ugotovitev o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z materialnim dejstvom“](#)). To še toliko bolj velja, če prosilec razumno pojasni, zakaj ni mogel predložiti izvirnega dokumenta.
- Pri obravnavi upoštevnosti dokazov upoštevajte, da imajo dokazi, ki so povezani z bistvom materialnega dejstva, večjo težo kot dokazi, ki se nanašajo na elemente, ki niso povezani z bistvom materialnega dejstva in so zato obrobni. Sprejetje materialnega dejstva bi moralo v splošnem temeljiti le na verodostojnosti osrednjih elementov. Če se obrobni elementi štejejo za neverodostojne, njihova omejena pomembnost ne more omajati temelja materialnega dejstva, dokler se lahko še vedno opira na verodostojne osrednje elemente.

⁽⁹⁹⁾ SEU, sodba z dne 10. junija 2021, [LH/Staatssecretaris van Justitie en Veiligheid](#) (C-921/19, EU:C:2021:478, točke od 42 do 44 in točka 61). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽¹⁰⁰⁾ Za konkreten primer ocene rojstnega lista glej ESČP, sodba z dne 7. januarja 2014, [AA proti Švici](#) (pritožba št. 58802/12, ECLI:CE:ECHR:2014:0107JUD005880212, točke od 61 do 63).

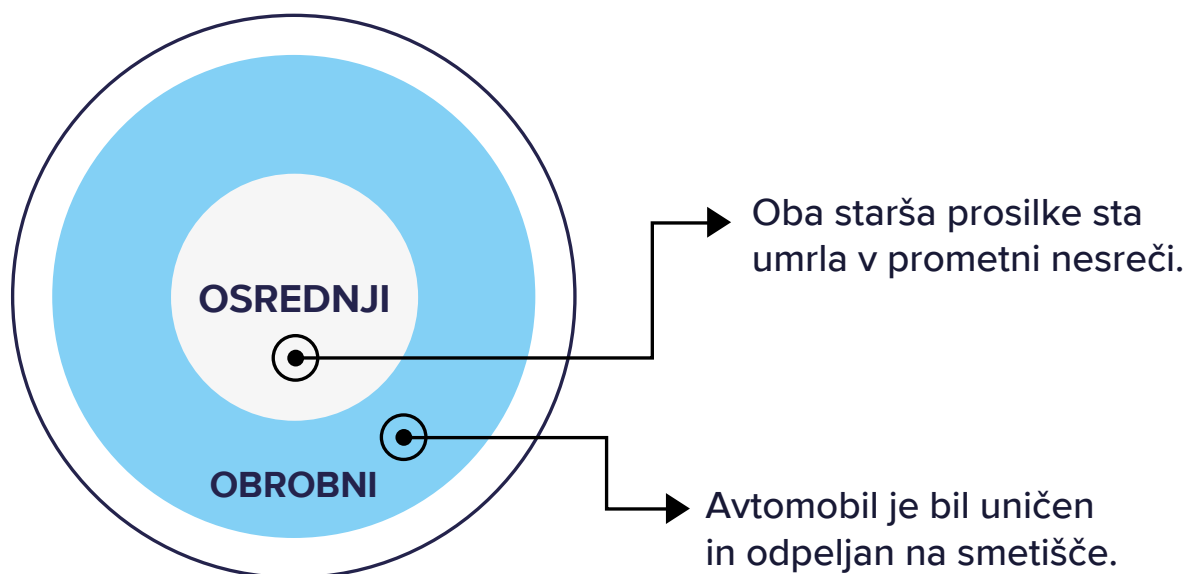
⁽¹⁰¹⁾ ESČP, sodba z dne 2. oktobra 2012, [Singh in drugi proti Belgiji](#) (pritožba št. 33210/11, ECLI:CE:ECHR:2012:1002JUD003321011, točke od 100 do 105 (na voljo samo v francoščini)). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

Primer dokazov, povezanih z obrobni elementom materialnega dejstva: [primer mlade ženske iz države C](#)

- Obravnavani dokaz je fotografija avtomobila na smetišču. Ta dokaz se nanaša na obrobni element opisa v zvezi z avtomobilsko nesrečo, v kateri so umrli starši prosilke. To se ne nanaša na osrednje okoliščine njune smrti, niti ne utemeljuje dogodka smrti staršev, temveč dogodek, ki se je zgodil po domnevni nesreči s smrtnim izidom. Tako dokumentarno dokazilo ima majhno težo pri presoji materialnega dejstva.
- Podobno morebitne neskladne izjave o obrobni elementih, kot je natančna lokacija smetišča ali njegovo ime, ne bodo vplivale na verodostojnost materialnega dejstva, če dokazi, tj. izjave prosilke v tem primeru o ključnih elementih materialnega dejstva, izpolnjujejo merila glede verodostojnosti (glej razdelek [2.2 „Ocena izjav prosilca glede na kazalnike verodostojnosti“](#)).

Slika 9. Osrednji in obrobni vidiki materialnega dejstva – na primeru mlade ženske iz države C

- Manjše negativne ugotovitve v zvezi z enim ali več merili ne izključujejo splošne zanesljivosti dokazov. V splošnem obstoj več manjših negativnih ugotovitev ne pomeni, da dokazi ne podpirajo materialnega dejstva ali da ga spodkopavajo, čeprav to lahko kaže na neki dvom o zanesljivosti dokazov. Več manjših negativnih ugotovitev o verodostojnosti običajno ne pomeni večje negativne ugotovitve o verodostojnosti.
- Kot je podrobno opisano v koraku 1 (glej razdelek [1.1.1 „Uporaba dolžnosti sodelovanja \(dokazno breme\)“](#)), lahko pri obravnavi vseh dokazov v zvezi z materialnim dejstvom morda ugotovite, da manjkajo dokazi. Če bi se v konkretnih okoliščinah od prosilca lahko razumno pričakovalo, da bo predložil določene dokaze, in če ste izpolnili svojo dolžnost preverjanja, se lahko manjkajočim ali nepopolnim informacijam določi neka

teža, ki se bo upoštevala v postopku tehtanja pri odločanju, ali se materialno dejstvo sprejme ali zavrne (glej razdelek [2.4.1 „Tehtanje ugotovitev o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z materialnim dejstvom“](#)).

- Pri presoji, kako lahko negativna ugotovitev vpliva na zanesljivost dokazov, preučite, ali je bila prosilcu dana možnost, da predloži pojasnilo o navedeni ugotovitvi, in ali lahko podano pojasnilo vpliva na vašo oceno zanesljivosti dokazov.
- Pri oceni dokazne moči dokazov upoštevajte vse ustrezne individualne in posredne dejavnike, ki lahko privedejo do izkrivljanj (glej razdelek [2.3 „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#)).

Primer analize dokumentarnih dokazil (obtožnica) v [primeru aktivistke iz države B](#)

- **Upoštevnost.** Predložena obtožnica je upoštevana, saj jo prosilka povezuje s preganjanjem, za katero trdi, da je njegova žrtev, in ki ga povezuje s svojimi dejavnostmi v korist človekovih pravic. To je upoštevno za materialno dejstvo v zvezi z njeno prošnjo.
- **Obstoj/resničnost.** Potrjeno je, da obtožnice v podobnih primerih izdaja ministrstvo za pravosodje.
- **Vsebina.** Obtožnica se nanaša na kaznivo dejanje upiranja organu oblasti, v njej pa je naveden člen kazenskega zakonika, ki ni povezan z navedenim kaznivim dejanjem.
- **Oblika.** Predložena obtožnica ima naslov, ki je videti uraden. Na podlagi razpoložljivih in ažurnih informacij o izvorni državi so upravni organi ministrstva za pravosodje v državi B dobro opremljeni in organizirani z natančno opredeljenimi uradnimi postopki. Vendar pa način, na katerega je v levem zgornjem kotu dokumenta prikazan emblem ministrstva za pravosodje, ne ustreza tovrstnim vzorčnim dokumentom. Dokument je podpisan, vendar sta ime podpisnika in žig komaj čitljiva.
- **Narava.** Predložena je bila kopija obtožnice. Po navedbah prosilke je izvirnik ostal v državi B. Prosilka navede, da vam iz varnostnih razlogov ne more biti poslan.
- **Avtor.** Domnevni avtor je ministrstvo za pravosodje, vendar na podlagi zgornjih ugotovitev o obliki dokumenta ne morete jasno identificirati podpisnika ali urada, ki je izdal dokument. Morda je vaš dvom o pravem avtorju dokumenta upravičen.
- **Ugotovitev.** Na podlagi vseh teh meril ima ta dokument več lastnosti, zaradi katerih lahko štejete, da sam po sebi nezadostno dokazuje obravnavano materialno dejstvo. Čeprav je prosilka zadovoljivo pojasnila razlog, zakaj je bila predložena samo kopija, njeno dokazno moč spodkopava dejstvo, da ste odkrili več formalnih in vsebinskih pomanjkljivosti. Oceniti boste morali, ali za te pomanjkljivosti obstajajo razumne razlage, in prosilki dovoliti, da jih poda (na primer nedavna sprememba emblemov, slaba kakovost kopije zaradi neustreznih sredstev). V vsakem primeru bi bilo treba pred kakršno koli ugotovitvijo o materialnem dejstvu kot takem ta dokument obravnavati v povezavi z vsemi drugimi dokazi, povezanimi z materialnim dejstvom, vključno z izjavami prosilke.

V naslednjih razdelkih so opisane konkretne lastnosti več vrst dokazov, ki se pogosto predložijo, in konkretne točke, ki jih je treba upoštevati pri presoji dokazov.

2.1.4. Koncretne vrste dokumentov

(a) Zdravstvena in psihološka dokazila

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Zelo posebna vrsta dokazil so zdravstvena ali psihološka dokazila (o tem, kako lahko zdravstvena dokazila vplivajo na obravnavo, glej korak 1, razdelek [1.1.2\(k\) „Zdravniški, psihiatrični in psihološki izvidi“](#)).

Vsa zgornja merila se uporabljajo tudi za ugotavljanje dokazne moči zdravstvenih ali psiholoških dokumentov. Vendar obstaja poseben način uporabe teh meril za zdravstvena dokazila.

Zdravniški izvidi ali psihosocialna poročila bi morala vsebovati informacije o specializaciji medicinskega strokovnjaka in opravljenem pregledu, da se omogoči neodvisna ocena njegove zanesljivosti.

Pozorni bi morali biti na vsebino zdravniškega izvida in preveriti, ali je bil pripravljen natančno in strokovno.

Ne pozabite, da neodvisni zdravniki in psihiatri opravljajo preglede zaradi zdravstvenih ciljev, ne pa zaradi prošnje za mednarodno zaščito (ki jo pregledi podpirajo ali zavračajo). Neodvisni zdravniki zato morda svojih opažanj ne bodo zapisali tako, da bi bila uporabna v zvezi s prošnjo, ali bodo morda celo zavrnil pisanje potrdil za nezdravstvene namene. Da bi ublažili ta položaj, lahko organi za presojo v skladu z upoštevno nacionalno prakso sklenejo pogodbe ali dogovore z medicinskimi strokovnjaki, ki jih je usposabljal in/ali potrdilo sodišče ter ki razumejo azilni postopek. Ti strokovnjaki lahko pripravijo sodnomedicinska izvedenska mnenja ali druga potrdila, ki se lahko štejejo za dragocene znanstvene dokaze.

Če v svoji upravi ne morete uporabiti strokovnega znanja zdravnika ali medicinskega strokovnjaka, boste morali preučiti dokazno moč zdravniškega izvida na podlagi kazalnikov, ki se uporabljajo za dokumentarna dokazila. Poleg tega lahko naslednje točke dodatno pomagajo pri ugotavljanju dokazne moči zdravstvenega dokumenta.

- V zdravniškem izvidu so navedeni številka in datum pregleda, vrsta opravljenega pregleda in z njim povezane zdravniške ugotovitve.
- Temelji na enem ali več pregledih, kar zagotavlja horizontalen pregled.
- Sorazmerno je sestavljen iz elementov, ki temeljijo na izjavah pacienta, in elementov zdravniških/psiholoških ugotovitev.
- V primeru obtožb ali znakov mučenja se sklicuje na standarde Istanbulskega protokola.
- V okviru zdravstvenega/psihološkega strokovnega znanja in mnenja strokovnjaka bi se bilo treba v zdravniškem izvidu vzdržati sklepanja o verodostojnosti prosilčevih izjav glede domnevnih incidentov, ki so v preteklosti povzročili škodo, ali sedanjih dogodkov in/ali njegove upravičenosti do mednarodne zaščite.

Upoštevajte naslednje točke.

- Zdravniške ali psihološke ugotovitve same po sebi ne morejo potrditi okoliščin, v katerih je prišlo do poškodbe, travme ali simptoma, lahko pa pomenijo (močan) indic glede tega, ali so poškodbe, travme ali simptomi skladni z navedenim grdim ravnanjem in časovnim potekom, ki ju je navedel prosilec.
- Zlasti zdravstvena in psihološka dokazila se lahko predložijo za različne namene. Ti vključujejo podpiranje resničnosti samih materialnih dejstev, navajanje osebnih okoliščin, zaradi katerih je prosilec lahko izpostavljen večjemu tveganju za preganjanje ali škodo, ali navajanje ranljivosti in posebnih potreb ali morebitnih dejavnikov izkrivljanja, ki jih je treba upoštevati pri zbiranju dokazov in oceni verodostojnosti. Ugotoviti bi morali morebitne različne vloge, ki jih lahko ima predložen zdravniški izvid pri obravnavi prosilčeve prošnje.
- Namen ocene dokazne moči zdravniškega izvida je ugotoviti, ali in kako (v kolikšnem obsegu) v okviru obravnave prošnje za mednarodno zaščito izvid podpira materialno dejstvo, okoliščino ali tveganje, na katero se nanaša. Ne pozabite, da ne bi smeli podajati zdravstvenega mnenja ali mnenja o zdravljenju, ki ga je predpisal zdravnik. Prav tako naj zdravnik ne bi podajal mnenja o potrebi po mednarodni zaščiti ⁽¹⁰²⁾.
- Če prosilec predloži zdravniški izvid o potencialno napredujočem bolezenskem stanju, je (so) pomemben(-ni) datum(-i) (zadnjega/zadnjih) pregleda(-ov). Ažuren izvid lahko bolje opiše trenutno stanje, medtem ko lahko zastarel izvid kaže na stanje v preteklosti in povzroči morebitna vprašanja glede trenutnega stanja in/ali sposobnosti prosilca. Čeprav to morda ne vpliva na dokazno moč izvida v zvezi s preteklimi dogodki, je lahko njegova aktualnost pomembna pri vaši oceni osebnih okoliščin, ki vplivajo na oceno verodostojnosti ali tveganj.

Primer ocenjevanja zdravniškega potrdila: [primer mladega moškega iz države A](#)

Prosilec je predložil potrdilo ortopeda. Z uporabo splošnih meril za presojo dokumentarnih in drugih dokazil ter zdravstvenih dokazil za to potrdilo bi lahko dobili naslednjo analizo.

- **Upoštevnost.** Dokazila so pomembna, saj vsebujejo morebitne kazalnike upoštevni osebnih okoliščin, ki bi lahko vplivale na vašo oceno tveganj v zvezi z varnostnimi razmerami v državi A.
- **Obstoj/resničnost.** Nič ne kaže na to, da ta vrsta dokumenta ni dokument, ki ga ortoped običajno izda v podobnih okoliščinah.
- **Oblika.** Potrdilo je napisano na uradnem dopisu zdravniške ordinacije. Vsebuje uradni naslov z vsemi informacijami v zvezi z zdravnikom (ime, naslov, telefonska številka in številka telefaksa), datum izdaje dokumenta, ime avtorja ter vlogo, v kateri nastopa zdravnik, pa tudi podpis z uradnim žigom. Žig vsebuje ime avtorja.
- **Narava.** Ta dokument je predstavljen kot izvirnik in ima vse lastnosti izvirnika, saj je opremljen s podpisom in žigom, ki sta narejena z modrim črnilom in nista bila fotokopirana.

⁽¹⁰²⁾ Zdravniški izvid in način njegove izdelave ne smeta posegati v temeljne pravice prosilca. Glej razdelek [1.1.2\(n\)](#) „Dokazi, ki kršijo prosilčeve temeljne pravice“.

- **Avtor.** Avtor je ortoped in je kot tak jasno naveden.
- **Vsebina.** Potrdilo vsebuje ustrezne informacije o metodologiji, ki jo je uporabil zdravnik, s katerim je bilo dvakrat opravljeno posvetovanje glede pacientovih resnih težav, ki so posledica hudih bolečin v stopalih. Ugotovitve temeljijo predvsem na nedavnih zdravniških opažanjih, vključno z rentgenskimi posnetki, in več povezanih preiskavah. Potrdilo se ne sklicuje na Istanbulski protokol, temveč ugotavlja, da je stanje lahko nastalo le zaradi hude zunanje poškodbe. Zdravnik predpiše tudi več obiskov pri fizioterapevtu in zdravljenje hudih bolečin. V potrdilu je navedeno, da se to zdravljenje opravi pred morebitno tvegano operacijo. Potrdilo je bilo predloženo med osebnim razgovorom in je datirano dva tedna pred zaslišanjem prosilca.
- **Ugotovitev.** Glede na splošno izpolnjevanje meril za presojo ta dokument potrjuje dejstvo, da se je s prosilcem zelo grdo ravnalo in da ima ta hude bolečine v stopalih ter s tem povezane težave pri hoji.

(b) Splošne informacije, ki jih predloži prosilec

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Kadar prosilec predloži splošne informacije, ki podpirajo materialna dejstva v zvezi z njegovo prošnjo (kot so časopisni ali spletni članki, povezani z ukrepi organov proti opozicijski politični stranki, v kateri naj bi bil prosilec po svojih trditvah aktiven), morate taka dokazila skrbno preučiti. Uporabite splošna načela, ki bi jih uporabili za informacije o izvorni državi. Zlasti preverite zanesljivost vira, njegovo objektivnost, točnost, sledljivost in upoštevnost. Predloženi dokazi bi morali prav tako biti ažurni ali, če so namenjeni podpiranju preteklih dogodkov, iz istega časa kot navedeni dogodki ali povezani z dejstvi v zgodovinskem smislu. Glede na primer lahko informacije, ki jih predloži prosilec, zahtevajo vaše nadaljnje raziskovanje informacij o izvorni državi (če za to temo nimate na voljo informacij o izvorni državi), da bi se lahko oprli na druge vire informacij ter dobili najbolj uravnoteženo in celovito sliko primera. Več informacij je na voljo v vodniku agencije EUAA o tej temi ⁽¹⁰³⁾.

(c) Vsebine, pridobljene iz družbenih medijev

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Zgornja merila za presojo dokumentov in drugih dokazov se uporabljajo za vsebine, pridobljene iz družbenih medijev. Poleg tega upoštevajte, da

„vsebine, ki so na voljo na računih pri družbenih medijih, najpogosteje niso podvržene enaki raziskovalni rigoroznosti ali uredniškemu postopku kot vsebine uveljavljenih medijev ali drugih virov, zato lahko v zvezi z njimi obstaja večje tveganje, da je vsebina netočna, pristranska, namerno zavajajoča ali dvomljiva. Poleg tega njihovo vsebino pogosto ustvarjajo uporabniki. Pri presoji informacij, najdenih na računih pri družbenih

⁽¹⁰³⁾ EASO, *Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državi izvora pri obravnavanju prošelj za azil*, december 2020, str. 13–17.

medijih, je treba posebno pozornost nameniti identifikaciji vira in navzkrižnemu preverjanju vsebine“ ⁽¹⁰⁴⁾.

Ne pozabite, da si je identiteto avtorja objave in zasebne račune pri družbenih medijih mogoče zlahka prilastiti, še bolj kot pri drugih dokazih.

Informacije v družbenih medijih je mogoče preprosto spremeniti. Če je objavo na internetu napisal prosilec, ima običajno tudi pravico, da spremeni njeno vsebino in stopnjo dosegljivosti ali jo celo izbriše. To na primer pomeni, da je bila taka objava morda na voljo v nekem trenutku (tudi za kratek čas), vendar na spletu ne obstaja več, ali da obstaja pred postopkom obravnave ali v kateri koli njegovi fazi, vendar ne z isto vsebino.

- Če nameravate uporabiti nekatere dokaze, ki ste jih našli v družbenih medijih, jih lahko natisnete ali shranite v elektronski obliki, npr. kot posnetek zaslona, da ne bi izgubili informacij, če bi bile objave med postopkom spremenjene ali izbrisane. Na dokumentu (natisnjem ali shranjenem v elektronski obliki) mora biti naveden datum dostopa do informacij, da se jih lahko primerja s prejšnjimi ali poznejšimi različicami.
- Če vam prosilec predloži izpis internetne strani, da bi podprl materialno dejstvo, povezano s to objavo (njeno publiciteto), boste morda morali preveriti, ali je ta vsebina še vedno javno dostopna na internetu. Če ni, boste morda želeli preveriti, zakaj bi bila objava še vedno upoštevana kot dokaz o materialnem dejstvu ali kako lahko še vedno podpira tveganje ob vrnitvi. Upoštevajte, da internetne objave puščajo digitalni odtis in da dejstvo, da je prosilec izbrisal objavo, še ne pomeni, da je ni mogoče pridobiti. Glej tudi razdelek [3.3.2\(d\) „Kazalniki tveganja, povezani z nagibi subjektov za izvedbo dogodkov, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo“](#).

(d) Pričevanja

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Pričevanja lahko izvirajo iz več virov: poleg tega, da lahko prosilec za utemeljitev svoje prošnje predlaga priče ali pričevanja, organizacije civilne družbe pogosto priskrbijo pisna pričevanja, zahteva pa jih lahko tudi organ za presojo.

Dokazna moč pričevanja se oceni v skladu s splošnimi merili za presojo. Pri presoji pričevanj morate posebno pozornost nameniti njihovi zanesljivosti, ki je med drugim odvisna od sposobnosti osebe, ki priča, in načina, kako je z informacijami seznanjena, tj. ali gre za informacije iz prve ali druge roke. Pri ocenjevanju pričevanj upoštevajte tudi osebne okoliščine osebe, ki priča (priča je bila prav tako travmatizirana; priča ima morda posebne vezi s prosilcem), ter okoliščine, v katerih je bilo pričevanje pridobljeno ⁽¹⁰⁵⁾.

⁽¹⁰⁴⁾ EASO, [Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državi izvora pri obravnavanju prošenj za azil](#), december 2020, str. 56.

⁽¹⁰⁵⁾ Glej tudi UNHCR, [Beyond Proof, Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#) (Onstran dokazov, ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU: Celotno poročilo), maj 2013, poglavje 5, razdelek 4.

2.2. Ocena izjav prosilca glede na kazalnike verodostojnosti

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

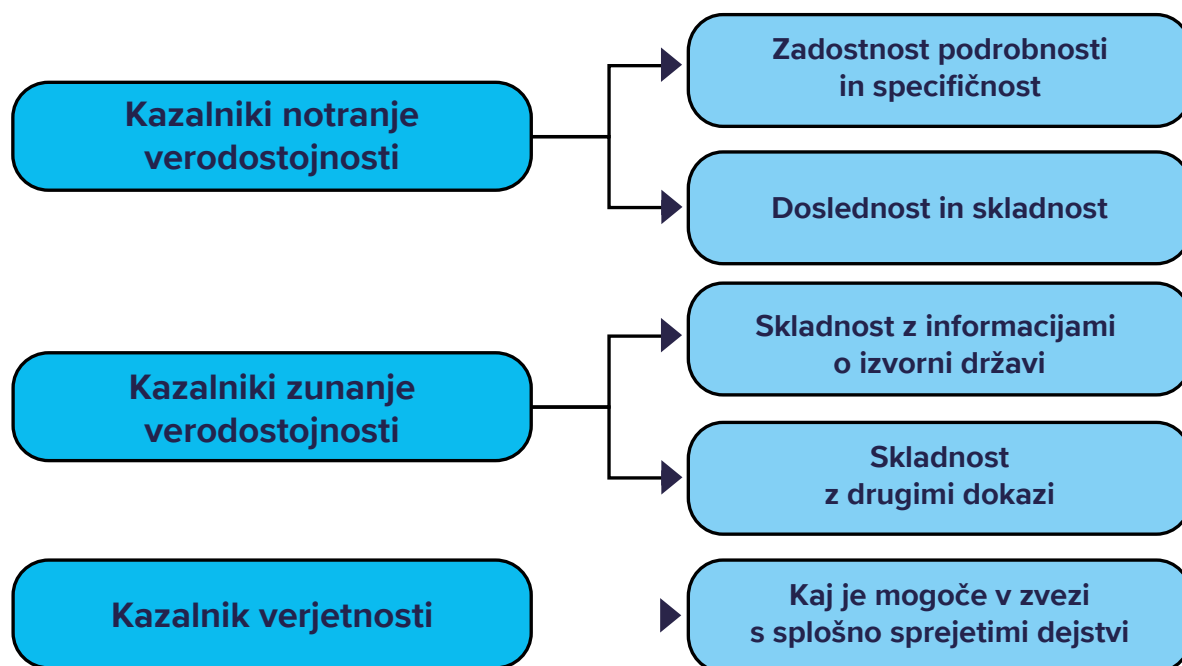
Izjave so lahko edini dokazi, ki jih lahko predložijo prosilci. Kazalniki verodostojnosti so orodja za individualno, nepristransko in objektivno oceno verodostojnosti izjav.

V praksi se s kazalniki verodostojnosti ocenjujejo raven podrobnosti in specifičnosti, skladnost in doslednost ter verjetnost izjav, pa tudi skladnost teh izjav z informacijami o izvorni državi in dokumentarnimi ali drugimi dokazili, ki so povezana s posameznim materialnim dejstvom.

Člen 4(5)(c) direktive o pogojih za azil (prenovitev) določa osnovni okvir za kazalnike verodostojnosti „[...] ugotovljeno je, da so prosilčeve izjave skladne in verjetne ter ne nasprotujejo dostopnim specifičnim in splošnim informacijam, povezanim s prosilčevim primerom“, vedno pa jih je treba uporabljati v skladu z Listino EU o temeljnih pravicah ⁽¹⁰⁶⁾.

Kazalnike lahko razvrstimo glede na notranjo verodostojnost, zunanjo verodostojnost in verjetnost.

Slika 10. Kazalniki verodostojnosti

Pri presoji posameznega materialnega dejstva si morate prizadevati uporabiti vse upoštevne kazalnike verodostojnosti. Vendar pa vsi kazalniki morda niso enako upoštevni za presojo izjav, odvisno od tega, na kaj se nanaša materialno dejstvo. Če kazalnik verodostojnosti ni primeren za presojo nekega materialnega dejstva, se lahko odločite, da ga ne boste uporabili.

⁽¹⁰⁶⁾ Kazalniki verodostojnosti so se v sodni praksi še naprej razvijali, za več informacij glej EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), druga izdaja, 2023, str. 120–121.

Ne pozabite upoštevati dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanja

Osebne okoliščine, povezane s prosilcem, in kontekstualne okoliščine, povezane z razgovorom, lahko vplivajo na prosilčeve izjave. Pri uporabi kazalnikov verodostojnosti je treba hkrati upoštevati dejavnike, ki lahko privedejo do izkrivljanj. Glej razdelek [2.3 „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#).

2.2.1. Uporaba kazalnikov notranje verodostojnosti

Notranja verodostojnost se nanaša na presojo prosilčevih izjav in vseh drugih dokazov, ki jih predloži prosilec, vključno s pisnimi izjavami in dokumentarnimi dokazili. Notranja verodostojnost vključuje kazalnike verodostojnosti glede zadostnosti podrobnosti in specifičnosti ter skladnosti in doslednosti.

Zadostnost podrobnosti in specifičnost

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Kazalnik zadostnosti podrobnosti in specifičnosti se nanaša na način, na katerega prosilec doživlja in izraža dogodek, ter na raven in naravo s tem povezanih podrobnosti.

V splošnem opis osebno doživete izkušnje pogosto vključuje več podrobnosti (npr. čutne podrobnosti, občutke ali opažanja) kot opis osebe, ki teh izkušenj ni imela, zlasti če gre za nedavno izkušnjo ali izkušnjo, ki je vplivala na življenje osebe. Čeprav se lahko različnim ljudem zgodijo podobne stvari, bodo posamezniki vedno različno doživljali isti dogodek in se ga tudi različno spominjali. Zadostna raven podrobnosti in specifičnosti zahteva, da prosilec dogodek opiše z lastnimi očmi, kot subjektivna kamera, ne pa s splošne perspektive.

Dobra praksa

Da bi prosilcu pojasnili raven podrobnosti in specifičnosti, ki se pričakuje od njega v zvezi z nekim preteklim dogodkom, lahko podate primer z opisom kratkega dogodka, ki se vam je zgodil, pri čemer pozorno opišite, kaj ste med dogodkom videli, slišali, občutili in razmišljali. To pojasnilo vnesite v zapis razgovora, da bo odločevalcu jasno, kako je bil prosilec pozvan, naj poda več podrobnosti ali konkretnije izjave.

Pomanjkanje podrobnosti in specifičnosti ne bo nujno privedlo do negativne ugotovitve o verodostojnosti. Prvič, pomanjkanje podrobnosti in specifičnosti mora biti osrednjega pomena za materialno dejstvo, ki se nanaša na splošni opis položaja ali dogodka. Drugič, od prosilca je treba tudi razumno pričakovati neko raven podrobnosti in specifičnosti, na primer glede na obseg, v katerem je osebno doživel dogodek ali položaj, ali glede na to, kako pomemben ali nepomemben je bil zanj v tistem trenutku dogodek ali neka podrobnost.

Poleg tega ne pozabite, da se bo raven podrobnosti in specifičnosti, ki jo je mogoče razumno pričakovati od prosilca, razlikovala glede na njegove osebne in kontekstualne okoliščine, zlasti dejavnike izkrivljanja. Na podlagi dejavnikov izkrivljanja se lahko razumno pojasni, zakaj se prosilec ne more spomniti podrobnosti nekaterih dogodkov (za več podrobnosti glej razdelek [2.3 „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#)). Preden ugotovite zadostnost ravni podrobnosti ali specifičnosti, poskrbite, da je prosilec seznanjen s tem, koliko podrobnosti in kakšna raven specifičnosti se od njega pričakuje med osebnim razgovorom. Zagotovite tudi, da je razgovor opravljen tako, da se prosilcu omogoči, da navede podrobnosti. Pomanjkanje podrobnosti torej ne vpliva na verodostojnost prosilčevih izjav v vseh primerih.

Primer podrobnosti in specifičnosti, ki jih je mogoče razumno pričakovati glede na delovanje spomina: [primer aktivistke iz države B](#)

Prosilka je navedla, da se je udeležila demonstracij in da je dogodek posnela s pametnim telefonom. Varnostne sile so zahtevale njen telefon in jo samovoljno pridržale, ker jim ni želela izročiti svojega pametnega telefona. Kot uradna oseba, ki vodi postopek, prosilki zastavite več vprašanj o okoliščinah dogodka, na primer o tem, kakšne stavbe so bile v okolici kraja, kjer so potekale demonstracije, in kako so bili videti policisti, ki so jo prijeli, vendar ne prejmete podrobnih odgovorov.

Odločite se, da prosilko prosite za pojasnilo, zakaj okoliščin ne opiše podrobneje. Prosilka odgovori, da se ne spomni, kako so bile videti stavbe ali policisti, ker je bila osredotočena na to, da bi videoposnetek, ki ga je posnela, delila po spletu, preden bi ji policisti vzeli telefon, in ker jo je bilo v tem položaju strah. Ko prosilko zaprosite, da s svojega vidika opiše, kaj se je zgodilo v zvezi s pametnim telefonom, obširno pojasni, kaj se je zgodilo na demonstracijah skozi objektiv kamere v njenem pametnem telefonu in kako ji je uspelo deliti videoposnetek po spletu, preden ji je bil telefon odvzet. Podrobno opiše tudi svoje nagibe za udeležbo na demonstracijah, čeprav se je bala, da se bo zgodilo kaj slabega – kot se je že zgodilo v preteklosti –, poleg tega pa še opiše, kako se je počutila, ko je delila videoposnetek in bila prijeta.

Ugotovite lahko, da je bilo začetno pomanjkanje podrobnosti in specifičnosti posledica dejavnikov izkrivljanja v zvezi s tem, kako deluje spomin (glej razdelek [2.3.1\(a\) „Delovanje spomina“](#)) in kako je bil opravljen razgovor (glej razdelek [2.3.2 „Dejavniki, povezani z uradno osebo, ki vodi postopek“](#)). Ugotovite lahko tudi, da je prosilka podrobno in natančno opisala bistvene elemente materialnega dejstva v zvezi z dogodki, ki so se zgodili med demonstracijami.

Doslednost in skladnost

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Kazalnik skladnosti in doslednosti se nanaša na neobstoje neskladij ali protislovij v izjavah prosilca ter med izjavami in drugimi dokazi, ki jih je predložil prosilec. Povezan je z:

- ustnimi ali pisnimi izjavami, ki jih v splošnem poda prosilec,
- izjavami, ki jih je prosilec podal v različnih obdobjih postopka,

- drugimi dokazi, ki jih je predložil prosilec (glej razdelek [1.1.2 „Zbiranje posameznih dokazov, ki so upoštevni za prošnjo“](#)).

O resnično doživetih izkušnjah je v splošnem mogoče poročati skladneje in dosledneje. Podobno kot pri ravni podrobnosti in specifičnosti ni vsaka neskladnost ali nedoslednost že razlog za negativno ugotovitev o verodostojnosti. Ni neobičajno, da pripoved vsebuje manjša neskladja. Vendar hkrati ne bi smelo biti znatnih vrzeli ali protislovij, ki jih prosilec ni zadovoljivo razložil.

Raven skladnosti in doslednosti, ki jo je mogoče razumno pričakovati od prosilca, se bo razlikovala glede na njegove osebne in kontekstualne okoliščine, zlasti dejavnike, ki bi lahko privedli do izkrivljanja. Pred kakršnimi koli ugotovitvami o skladnosti in doslednosti poskrbite, da je prosilec seznanjen s tem, kakšna raven skladnosti in doslednosti se od njega pričakuje med osebnim razgovorom, in da je razgovor opravljen tako, da se prosilcu omogoči, da poda take izjave. Prosilcu je treba tudi omogočiti, da pojasni morebitne nedoslednosti ali neskladnosti, ki so osrednjega pomena za presojo materialnega dejstva. Zato pomanjkanje skladnosti ne vpliva v vseh primerih na verodostojnost.

Obnašanja nikoli ne bi smeli uporabljati kot kazalnik verodostojnosti

Obnašanje se v splošnem nanaša na neverbalno komunikacijo in drugo ravnanje, kot so ton glasu, nastop, stik z očmi, obrazna mimika itd. Ti signali so vidni med osebnim razgovorom.

Obnašanja nikoli ne smete uporabiti kot kazalnik verodostojnosti. Neverbalni signali niso univerzalni, saj je njihov pomen oblikovan kulturno in je odvisen od osebnih lastnosti, kot so starost, spol, izobrazba ali psihološko stanje. Ugotovitve, ki temeljijo na obnašanju prosilca, so lahko pogosto enake preprostim domnevam in subjektivnim presojam na podlagi nagonskih čutenj.

2.2.2. Uporaba kazalnikov zunanje verodostojnosti

[[Vsebinska](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Zunanja verodostojnost se nanaša na skladnost med izjavami prosilca in dokazi, ki so na voljo organu za presojo, vključno z informacijami o izvorni državi, izvedenskimi dokazi ali drugimi zunanjimi dokazi.

Morda so vam na voljo različne vrste dokazov. Nekatere dokaze bi morali dejavno zbirati, ker ste morda v ugodnejšem položaju kot prosilec, da pridobite dostop do njih, zlasti ko gre za informacije o izvorni državi ⁽¹⁰⁷⁾. Razmislite lahko tudi o posvetovanju s strokovnjakom, ki bi bilo upoštevno za ustrezno obravnavo prošnje, da na primer pridobite zdravstvena dokazila ⁽¹⁰⁸⁾. Za več informacij o tem, kateri dokazi so lahko na voljo, glej razdelek [1.1.2 „Zbiranje posameznih dokazov, ki so upoštevni za prošnjo“](#).

⁽¹⁰⁷⁾ SEU, sodba z dne 22. novembra 2012, [M. M./Minister for Justice, Equality and Law Reform \(Ireland\)](#) (C-277/11, EU:C:2012:744). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽¹⁰⁸⁾ Glej člen 18(1) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

Skladnost z informacijami o izvorni državi

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Vedno bi morali oceniti skladnost izjav prosilca z informacijami o izvorni državi, pri čemer bi morali upoštevati vsa upoštevna dejstva v zvezi z izvorno državo.

Člen 4(3)(a) direktive o pogojih za azil (prenovitev) – obravnavanje dejstev in okoliščin

3. Obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito se izvede v vsakem posameznem primeru posebej in vključuje upoštevanje:

(a) vseh ustreznih dejstev, ki se nanašajo na izvorno državo v času, ko se sprejme odločitev o prošnji, vključno z zakoni in predpisi izvirne države in načinom njihove uporabe;

Informacije o izvorni državi lahko potrdijo izjave prosilca ali jim nasprotujejo. Prosilčeve izjave, ki so podprte z informacijami o izvorni državi, so skladne z njimi, izjave, ki nasprotujejo informacijam o izvorni državi, pa z njimi niso skladne. Informacije o izvorni državi pogosto pojasnijo ozadje prosilčeve prošnje, vendar pa je na podlagi njih le redko mogoče ugotoviti, da se je neki osebi v preteklosti zgodil neki dogodek. Zato so pri presoji, ali se materialno dejstvo sprejme ali zavrne, redko odločilen dokaz.

Pomanjkanje informacij o izvorni državi po opravljeni ustrezni raziskavi teh informacij ne privede nujno do negativne ugotovitve o verodostojnosti. Informacije o izvorni državi morda niso na voljo iz več razlogov, na primer zaradi pomanjkljivega poročanja o tveganjih, ki so jim lahko izpostavljene nekatere marginalizirane skupine v izvorni državi ⁽¹⁰⁹⁾, ali kadar se razmere v izvorni državi hitro spreminjajo. Pred oblikovanjem ugotovitev bi morali preučiti, kako verjetno je, da bi bile o elementih, v zvezi s katerimi raziskujete informacije o izvorni državi, na voljo upoštevne informacije o izvorni državi.

Povezana publikacija agencije EUAA

Za več informacij o uporabi informacij o izvorni državi pri oceni verodostojnosti, vključno s primeri, glej EASO, [Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državi izvora pri obravnavanju prošenj za azil](#), december 2020, razdelek 3.3 „Obravnavanje prošnje za mednarodno zaščito“.

⁽¹⁰⁹⁾ Za več informacij glej UNHCR, [Guidelines on International Protection no. 1: Gender-related persecution in the context of Article 1A\(2\) of the 1951 Convention and/or its 1967 Protocol relating to the status of refugees](#) (Smernice o mednarodni zaščiti št. 1: Pregarjanje na podlagi spola v okviru člena 1(A)(2) Konvencije iz leta 1951 in/ali njenega Protokola o statusu beguncev iz leta 1967), 7. maj 2002, točka 37; UNHCR, [Guidelines on International Protection no. 9: Claims to refugee status on sexual orientation and/or gender identity within the context of Article 1A\(2\) of the 1951 Convention and/or its Protocol relating to the status of refugees](#) (Smernice o mednarodni zaščiti št. 9: Prošnje za priznanje statusa begunca na podlagi spolne usmerjenosti in/ali spolne identitete v okviru člena 1(A)(2) Konvencije iz leta 1951 ter/ali njenega Protokola o statusu beguncev iz leta 1967), 23. oktober 2012, točka 66.

Skladnost z dokumentarnimi in drugimi dokazili

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Dokumentarna in druga dokazila lahko vključujejo izjave družinskih članov in prič, dokumente drugih državnih organov, izvedenska mnenja in zdravstvene ocene. Taki dokazi lahko podkrepijo izjave prosilca ali pa jim nasprotujejo. Kot izhodišče boste pred uporabo kazalnika verodostojnosti že imeli oceno dokazne moči teh dokazov.

Podobno kot pri oceni notranje verodostojnosti vsaka neskladnost še ne privede do negativne ugotovitve o verodostojnosti. Preučiti je treba, ali se neskladnosti nanašajo na osrednje elemente materialnega dejstva in kakšno stopnjo skladnosti je mogoče pričakovati od prosilca. To je treba preučiti ob upoštevanju dejavnikov, ki lahko povzročijo izkrivljanja, in okoliščin, povezanih z izjavami. Če obstajajo dokazi, ki nasprotujejo prosilčevim izjavam, bi jih morali obravnavati in prosilcu omogočiti, da pojasni neskladnosti, ter to pojasnilo upoštevati pri oceni verodostojnosti.

Primer skladnosti med izjavami družinskih članov: [primer mladega moškega iz države A](#)

Prosilec je za mednarodno zaščito zaprosil skupaj z mlajšim bratom. Oba sta v osebnih razgovorih opisala, da sta izvorno državo zapustila po odločitvi staršev, potem ko je oče od teroristične skupine prejel poziv, da se prosilec in njegov mlajši brat pridružita tej organizaciji.

Prosilec podrobno opiše, kako je bil ob očetu, ko sta prejela poziv teroristične skupine, da se ji prosilec pridruži, in kako mu je njegov sorodnik povedal, da so bili mladi moški v sosednji vasi prisilno rekrutirani. Po drugi strani pa je mlajši brat prosilca podal le nejasne izjave. Opisal je, kako mu je mati povedala, da mora oditi z bratom, ker so ga ves čas iskali moški z orožjem, in kako se je po tem, ko je to izvedel, počutil prestrašenega.

Opazite, da izjave vsebujejo neskladnosti, ki niso nepomembne glede osrednjih vidikov materialnega dejstva. Pred ugotovitvijo o skladnosti med tema izjavama morate upoštevati dejavnike izkrivljanja in posredne dejavnike, s katerimi je mogoče pojasniti različne izjave (glej razdelek [2.3 „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#)).

Upoštevati morate tudi okoliščine v zvezi s temi preteklimi dogodki in delovanje spomina (glej razdelek [2.3.1\(a\) „Delovanje spomina“](#)). Prosilec opisuje dogodke z vidika osebe, ki je bila neposredno udeležena v nekaterih primerih, medtem ko njegov mlajši brat razlaga dogodke, kot mu jih je povedala mati. Upoštevate lahko tudi njuno starost (glej razdelek [2.3.1\(d\) „Starost“](#)), saj je bil prosilec ob teh dogodkih mlada odrasla oseba, medtem ko je bil njegov brat otrok z manj zrelosti za razumevanje in opis pomena dogodkov. Domnevate lahko, da sta izjavi prosilca in njegovega brata razumno skladni, zato vam prosilca ne bo treba prositi, da pojasni izjavi, ki sta se zdeli neskladni.

2.2.3 Uporaba kazalnika verjetnosti

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Verjetnost se nanaša na to, kaj je mogoče ali kaj je mogoče verjeti v zvezi s splošno sprejetimi informacijami, kot so fizikalni zakoni ali izvedljiv potek dogodkov.

Pojem verjetnosti bi bilo treba uporabljati previdno, da se preprečijo ugibanja in subjektivne domneve ali predsodki:

- Dogodek ni neverjeten zgolj zato, ker je malo verjeten. Malo verjetni dogodki se zgodijo. Vendar lahko vrsta zaporednih malo verjetnih dogodkov privede do neverjetnosti, zlasti kadar drugi kazalniki verodostojnosti kažejo v isto smer.
- Verjetnost bi bilo treba uporabiti le, če je bila prosilcu dana možnost, da pojasni izjave, ki se ne zdijo verjetne.
- Ugotovitve o verjetnosti morajo biti podprte z objektivno utemeljeno obrazložitvijo.
- Kazalnik verjetnosti se lahko uporabi samo skupaj z drugimi kazalniki verodostojnosti.

Dejstvo je lahko popolnoma verjetno, če se obravnava v okviru okoliščin prosilca, vključno s spolom, starostjo, spolno usmerjenostjo, spolno identiteto, izobrazbo, socialnim in kulturnim ozadjem, življenjskimi izkušnjami in okoliščinami v izvorni državi ali kraju običajnega prebivališča. Zavedati bi se morali, da lahko obstajajo razlike med vašim in prosilčevim pogledom, ki bi lahko pojasnile navidezno neverjetnost.

2.3. Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Zmožnost predložitve dokazov in način predstavitve dokazov sta lahko izkrivljena zaradi več dejavnikov, ki lahko na primer pojasnijo pomanjkanje podrobnosti ali neskladnosti v izjavah prosilca. Pri oceni verodostojnosti bi morali upoštevati naslednje dejavnike:

- dejavniki, povezani s prosilcem,
- dejavniki, povezani s tolmačenjem in okoliščinami razgovora,
- dejavniki, povezani z uradno osebo, ki vodi postopek.

Dejavniki, ki lahko privedejo do izkrivljanj, bodo vedno obstajali in se jim ni mogoče izogniti. Vendar pa se jih je treba zavedati pri vodenju osebnega razgovora ⁽¹¹⁰⁾ in pri ocenjevanju verodostojnosti, da bi lahko čim bolj zmanjšali njihov vpliv ⁽¹¹¹⁾.

⁽¹¹⁰⁾ Za več informacij o vodenju osebnega razgovora glej EASO, [Praktični vodnik urada EASO: Osebni razgovor](#), december 2014.

⁽¹¹¹⁾ V skladu s členom 10(3)(a) direktive o azilnih postopkih (prenovitev): „Države članice zagotovijo, da [...] se prošnje obravnavajo in odločbe izdajajo posamično ter na objektivni in nepristranski način“. V skladu s členom 15(3)(a) direktive o azilnih postopkih (prenovitev): „Države članice sprejmejo ustrezne ukrepe, s katerimi [...] zagotovijo, da je oseba, ki vodi razgovor, usposobljena, da upošteva osebne in splošne okoliščine prošnje, vključno s kulturnim poreklom, spolom, spolno usmerjenostjo, spolno identiteto ali ranljivostjo prosilca.“

Upoštevajte vpliv tehnik razgovora

Na izjave prosilca lahko vplivajo tehnike razgovora, ki se uporabljajo pri osebnem razgovoru: ali so vprašanja zastavljena tako, da se upoštevajo osebne okoliščine; ali je prosilcu pojasnjeno, kaj se od njega pričakuje; ali so vprašanja zastavljena v razumljivem vrstnem redu. Zaradi tega je pomembno upoštevati način izvedbe osebnega razgovora, ko preučujete, kako lahko dejavniki, ki lahko privedejo do izkrivljanj, vplivajo na izjave. Za več informacij glej razdelek [1.1.1\(b\) „Izpolnite dolžnost preverjanja, ki jo imate kot uradna oseba, ki vodi postopek“](#).

Številni dejavniki izkrivljanja se lahko pojavijo hkrati in so lahko med seboj povezani. Razdelki v nadaljevanju vsebujejo nedokončen seznam skupnih dejavnikov.

2.3.1. Dejavniki, povezani s prosilcem

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Dejavniki izkrivljanja lahko vplivajo na sposobnost prosilca, da se spomni upoštevnih dejstev in jih ponovi, ter na njegovo sposobnost obvladovanja okoliščin razgovora. Dejavnike izkrivljanja je mogoče ugotoviti na podlagi dokumentarnih dokazil, ki so na voljo v prošnji, na primer v zvezi s starostjo ali zdravstvenimi težavami, druge dejavnike pa je mogoče ugotoviti na podlagi osnovnih podatkov, vključenih v spis, na primer o spolu ali stopnji izobrazbe. Dejavniki se lahko pojavijo tudi v prosilčevih izjavah, na primer v zvezi z delovanjem spomina ali občutki stigme in sramu ali v zvezi s prosilčevim fizičnim videzom in vedenjem, kot so izrazi strahu, travme ali težave z duševnim zdravjem.

Ne pozabite na omejitve svojega strokovnega znanja

Niste usposobljeni za diagnosticiranje prosilca ali presojanje zunaj svojih zmožnosti v okviru azilnega postopka. Prosilca bi morali v skladu z nacionalnimi smernicami po potrebi napotiti na strokovno podporo ali oceno, na primer zdravstveno in psihološko podporo ali ugotavljanje starosti (za več informacij glej razdelek [1.1.2 „Zbiranje posameznih dokazov, ki so upoštevni za prošnjo“](#)). Kljub temu lahko navedete opažanja v zvezi z morebitnimi dejavniki izkrivljanja.

Spodnji nedokončen seznam vsebuje pregled, kako lahko dejavniki, povezani s prosilcem, privedejo do izkrivljanj.

(a) Delovanje spomina

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Prosilci se pri svojih izjavah pogosto lahko zanesejo le na svoj spomin. Spomniti se datumov in podrobnosti dogodka iz preteklosti, razlikovati med ponavljajočimi se dogodki ali opisovati ljudi, ki so jih spoznali, je lahko zelo težavna naloga. Da bi imeli realna pričakovanja glede informacij, ki jih je mogoče pridobiti z izjavami, je pomembno razumeti, kako človeški spomin deluje. V vseh primerih je pomembno preučiti, kako lahko delovanje spomina vpliva na izjave prosilcev.

Človeški spomin ima svoje plasti in omejitve. Spomini niso dobesedni zapis dogodkov, temveč rekonstrukcija osebnih izkušenj z dogodki. Ta rekonstrukcija je podobna sestavljanju sestavljanke iz delov, razpršenih po različnih delih možganov. Način sestavljanja teh delov je odvisen od številnih različnih dejavnikov, kot so znanje v času rekonstrukcije, občutki v času rekonstrukcije in iztočnica za priklic. Zato se spomini sčasoma spremenijo, zaradi česar se ni mogoče izogniti neki stopnji neskladnosti. Vrzeli v našem spominu zavestno ali nezavedno zapolnimo s splošno povezanimi informacijami ⁽¹¹²⁾.

Informacije, ki so podane pri spominjanju preteklega dogodka, se lahko razlikujejo glede na več razlogov ⁽¹¹³⁾.

- **Pozornost med preteklim dogodkom.** Ljudje si običajno natančno zapomnijo informacije, ki se jim zdijo (čustveno) pomembne, in vidike dogodka, ki so pritegnili njihovo pozornost, ti pa sestavljajo osrednje podrobnosti spomina. Drugih informacij se zadevna oseba morda sploh ne bo spomnila, ker so zanjo obrobne.
- **Pomembnost preteklega dogodka.** Dogodke, ki nekako izstopajo, si lažje zapomnimo. Običajni, vsakdanji spomini so bolj splošni in se osredotočajo na to, „kakšne so

⁽¹¹²⁾ EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), druga izdaja, 2023, str. 254–259; S. Black, L. J. Levine in T. M. Lulhere, „Autobiographical remembering and hypermnesia: A comparison of older and younger adults“ (Avtobiografsko spominjanje in hiperamnezija: Primerjava starejših in mlajših odraslih), *Psychology and Ageing*, let. 14, 1999, str. 671–682; M. Conway in E. Holmes, „Memory and the law: Recommendations from the scientific study of human memory“ (Spomin in pravo: Priporočila iz znanstvene študije o človeškem spominu), *The British Psychological Society Press*, 2008, str. 2, navedeno v UNHCR, [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Onstran dokazov: Ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU), 2013, str. 57; M. A. Conway in C. Loveday, „Remembering, imagining, false memories & personal meanings“ (Spominjanje, predstavljanje, lažni spomini in osebni pomeni), *Consciousness and Cognition*, 2015, str. 574–581; I. E. Hyman in E. F. Loftus, „Errors in autobiographical memory“ (Napake v avtobiografskem spominu), *Clinical Psychology Review*, 1998, str. 933–947, navedeno v Abo Akademi University & Free University Amsterdam, [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#) (Psihološke domneve, na katerih temeljijo ocene verodostojnosti pri obravnavanju prošelj za azil na Finskem), 2021, str. 4–5.

⁽¹¹³⁾ H. Evans Cameron, „Refugee status determinations and the limits of memory“ (Določitev statusa begunca in omejitve spomina), *International Journal of Refugee Law*, let. 22, 2010, str. 469–511; S. A. Christianson in M. A. Safer, „Emotional events and emotions in autobiographical memories“ (Čustveni dogodki in čustva v avtobiografskih spominih) v D. C. Rubin (ur.), *Remembering our past: Studies in autobiographical memory* (Spominjanje lastne preteklosti: Študije o avtobiografskem spominu), Cambridge, 2005, str. 218–241, navedeno v EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), druga izdaja, 2023, str. 169–170; Madžarski helsinški odbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih postopkih: Priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 1, 2013, str. 67–80, 85; J. Herlihy, L. Jobson in S. Turner, „Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seeking asylum“ (Povejte nam, kaj se vam je zgodilo: Avtobiografski spomin in prošnja za azil), 2012, str. 661–676, navedeno v Abo Akademi University & Free University Amsterdam, [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#) (Psihološke domneve, na katerih temeljijo ocene verodostojnosti pri obravnavanju prošelj za azil na Finskem), 2021, str. 5; C. Peterson in N. Whalen, „Five years later: Children’s memory for medical emergencies“ (Pet let pozneje: Otroški spomin o nujnih zdravstvenih primerih), *Applied Cognitive Psychology*, let. 15, 2001, str. 7–24, navedeno v UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Bistvo stvari: Ocena verodostojnosti pri otrocih, ki zaprosijo za azil v Evropski uniji), 2014, str. 67–68; J. Herlihy in S. Turner, „The psychology of seeking protection“ (Psihologija zaprositve za zaščito), *International Journal of Refugee Law*, let. 21, 2009, str. 181; J. Cohen, „Questions of credibility: Omissions, discrepancies and errors of recall in the testimony of asylum seekers“ (Vprašanja verodostojnosti: Izpustitve, neskladja in napake pri spominjanju v pričevanjih prosilcev za azil), *International Journal of Refugee Law*, let. 13, 2001, str. 293–309; M. Eastmond, „Stories as lived experience: Narratives in forced migration research“ (Zgodbe kot doživete izkušnje: Raziskovanje pripovedi pri prisilnih migracijah), *Journal of Refugee Studies*, let. 20, 2007, str. 248–264; B. Tversky in E. J. Marsh, „Biased retellings of events yield biased memories“ (Pristransko pripovedovanje preteklih dogodkov prinaša pristranske spomine), *Cognitive Psychology*, let. 40, 2000, str. 1–38, ter H. Evans Cameron, „Refugee status determinations and the limits of memory“ (Določitev statusa begunca in omejitve spomina), *International Journal of Refugee Law*, let. 22, 2010, str. 506, navedeno v UNHCR, [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Onstran dokazov: Ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU), 2013, str. 57–60.

običajno stvari“, ne pa na to, kaj natančno se je zgodilo. Socializacija lahko vpliva na to, kar se razume kot „kakšne so običajno stvari“, ker so ponavljajoče se in družbeno sprejete.

- **Majhne podrobnosti.** Podrobnosti o dogodkih so pogosto zakodirane v našem začasem spominu, vendar niso shranjene v dolgoročnem spominu, zato jih je zelo težko ali celo nemogoče priklicati. To še zlasti velja za časovne informacije, kot so datumi, čas, pogostost in trajanje, videz vsakodnevnih predmetov, kot so kovanci ali bankovci, natančna imena in dobesedna ponovitev besedne komunikacije. Spominjanje takih podrobnosti je zelo nezanesljivo.
- **Ponavljajoči se dogodki.** Spomini na ponavljajoče se dogodke se združijo v splošne ali „shematične spomine“. Če se podobni dogodki zgodijo večkrat, se bo verjetno mogoče spomniti, kaj se je običajno dogajalo med temi dogodki, vendar se bo težko spomniti, kaj se je zgodilo ob vsakem posamičnem dogodku, razen če je konkreten posamičen dogodek posebej izstopal.
- **Čas, ki je minil od preteklega dogodka.** Čim več časa mine od dogodka, tem manj podrobnosti se ljudje spomnijo. Osnovne podrobnosti dogodka si bolje zapomnimo in se sčasoma manj spremenijo v primerjavi z obrobniimi podrobnostmi.
- **Večkrat priklican spomin.** Ponavljajoče se spominjanje pogosto privede do podrobnejših spominov. Ljudje si ob vsakem spominjanju zapomnijo več in/ali različne podrobnosti, medtem ko lahko druge podrobnosti izpustijo, zato je spomin vsakič drugačen.
- **Okoliščine spominjanja.** Spomini so dovzetni za sugestije, celo do te mere, da lahko ljudje navedejo lažne spomine ali podrobnosti. Veliko je odvisno tudi od občinstva in namena opisa, oblike postopka priklica, načina postavljanja vprašanja in vrste uporabljenega vprašanja.

Način delovanja spomina je treba ustrezno upoštevati pri ocenjevanju izjav prosilca glede skladnosti in ravni podrobnosti.

Primeri praktičnih vidikov

- Poskrbite, da so bili osrednji vidiki dogodka temeljito preučeni s prosilčevega vidika. Pričakujte, da bodo prosilci podrobneje in skladneje opisali le vidike, ki so zanje najpomembnejši.
- Manjše podrobnosti upoštevajte le, če so za prosilca osebno pomembne. Na primer podrobnosti, povezane s časom dogodka, so lahko zanesljivejše, če se ocenjujejo na podlagi tega, kar je za prosilca osebno pomembno, ne pa na podlagi tega, kdaj se je dogodek zgodil po koledarju.
- Poskrbite, da je prosilec zaprosen, da ponovno opiše vidike, ki v prvotni izjavi niso bili dovolj podrobni ali skladni. Pričakujte, da bo prosilec na podoben način znova opisal le osrednje vidike dogodka in vidike, ki so zanj osebno pomembni, saj lahko izjave vključujejo več podrobnosti, te podrobnosti pa v drugo mogoče ne bodo enake.
- Poskrbite, da med razgovorom ne bodo uporabljena sugestivna vprašanja, saj lahko ta neposredno vplivajo na spomin in sam proces rekonstrukcije. Ne pozabite, da tehnike razgovora vplivajo na način pridobivanja informacij iz spomina.

(b) Travma

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Izpostavljenost negativnim življenjskim dogodkom je običajno veliko večja med prosilci za mednarodno zaščito kot med splošnim prebivalstvom ⁽¹¹⁴⁾. Travma, ki je opredeljena kot izpostavljenost „(kratkotrajnemu ali dolgotrajnemu) stresnemu dogodku ali položaju izjemno ogrožajoče ali katastrofalne narave“ ⁽¹¹⁵⁾, ima velik vpliv na spomin in vedenje. Travma in njene posledice, kot je posttravmatska stresna motnja, vplivajo zlasti na sposobnost spominjanja in predstavitve preteklih dogodkov ⁽¹¹⁶⁾.

Travma lahko različno vpliva na delovanje spomina. Spomini na travmatske izkušnje se pogosto razlikujejo od običajnih (avtobiografskih) spominov na več načinov ⁽¹¹⁷⁾.

- **Šibek spomin.** Travma lahko privede do šibkega spomina zaradi odziva telesa na izredne razmere, kar lahko povzroči težave pri spominjanju travmatskih dogodkov. Posttravmatska stresna motnja lahko privede do presplošnega spomina, kadar ima oseba težave s spominjanjem preteklih travmatskih dogodkov in drugih vidikov svojega življenja.
- **Hipermnezija.** Včasih spomin vsebuje zelo visoko raven podrobnosti, povezanih s travmatskim dogodkom, čeprav je običajen simptom travme šibek spomin.
- **Čutni vtisi.** Za travmatske spomine so lahko značilne čutne podrobnosti, kot so čustva, občutki, zvoki, vonji ali vizualne podobe. Običajen (avtobiografski) spomin je besedna zgodba, medtem ko beseden opis travme morda ni shranjen v spominu. Zato prosilec, ki je doživel travmatski dogodek, morda ne bo mogel podati podrobnega in doslednega besednega opisa dogodka preprosto zato, ker tak opis ne obstaja.
- **Razdrobljenost.** Travmatski spomini so lahko razdrobljeni, saj morda ne tvorijo celotne slike kronoloških dogodkov. Nekaterih elementov travmatskih spominov se lahko živo spominjamo, kot da so se zgodili v sedanjosti. To so tako imenovani spomini bliskavice, ki pogosto niso dobro povezani s kronologijo dogodkov. V skrajnem primeru gre za disociativne spomine bliskavice, pri katerih oseba v celoti ponovno doživi travmatski dogodek in izgubi občutek za sedANJI trenutek.

⁽¹¹⁴⁾ UNHCR, [Beyond Proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Onstran dokazov: Ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU), 2013, str. 61.

⁽¹¹⁵⁾ Svetovna zdravstvena organizacija, [MKB-10](#), različica: 2016.

⁽¹¹⁶⁾ J. Herlihy, L. Jobson in S. Turner, „Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seeking asylum“ (Povejte nam, kaj se vam je zgodilo: Avtobiografski spomin in prošnja za azil), *Applied Cognitive Psychology*, let. 26, 2012, str. 661–76, navedeno v UNHCR, [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Onstran dokazov: Ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU), 2013, str. 61; Madžarski helsinški odbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih postopkih: Priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 1, 2013, str. 93.

⁽¹¹⁷⁾ C. Brewin, J. D. Gregory, M. Lipton in N. Burgess, „Intrusive images in psychological disorders: Characteristics, neural mechanisms and treatment implications“ (Vsiljive podobe pri psiholoških motnjah: Značilnosti, nevralni mehanizmi in posledice za zdravljenje), *Psychological Review*, let. 117, 2010, str. 210–232; J. Herlihy in S. Turner, „Should discrepant accounts given by asylum seekers be taken as proof of deceit?“ (Ali bi bilo treba neskladne opise prosilcev za azil jemati kot dokaz, da gre za prevaro), *Torture*, let. 16, 2006, str. 86 in 176, ter J. Cohen, „Questions of credibility: Omissions, discrepancies and errors of recall in the testimony of asylum seekers“ (Vprašanja verodostojnosti: Izpustitve, neskladja in napake pri spominjanju v pričevanjih prosilcev za azil), *International Journal of Refugee Law*, let. 13, 2001, str. 293–309; navedeno v UNHCR, [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Onstran dokazov: Ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU), 2013, str. 63; A. Vredevelde, Z. Given-Wilson in A. Memon, [Culture, trauma, and memory in investigative interviews](#) (Kultura, travma in spomin v preverjalnih razgovorih), 22. april 2023, str. 3–7; EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), druga izdaja, 2023, str. 173–174; Madžarski helsinški odbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih postopkih: Priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 1, 2013, str. 100–103.

- **Izogibanje.** V nasprotju z običajnimi (avtobiografskimi) spomini, ki se rekonstruirajo hoteno in so jasno umeščeni v preteklost, travmatskih spominov ni mogoče priklicati hoteno, saj se jim nezavedno izogibamo zaradi samozaščite. Namesto tega jih lahko sprožijo čutni dražljaji ali spomini na travmatski dogodek. Druge osebe lahko na primer nevede sprožijo take spomine s svojo vrsto oblačil, tonom glasu ali parfumom.
- **Brezčutnost.** Travmatizirane osebe so lahko nehoteno videti brezčutne, saj pri opisovanju preteklih travmatskih dogodkov morda ne morejo izraziti čustev. Mogoče je tudi, da travmatizirana oseba izraža visoko raven čustev.

Ker travma pogosto vpliva na zmožnost podrobnega spominjanja preteklih dogodkov in skladnega pripovedovanja, je treba pri ocenjevanju verodostojnosti ustrezno upoštevati te posledice travme. To pomeni, da je treba pri neskladnostih, povezanih z morebitnim travmatskim dogodkom, upoštevati popolnoma drugačen sklop pojasnil glede teh neskladnosti v primerjavi z okoliščinami, ko ni travmatske izkušnje. Morda bo treba v zvezi z izjavami dati večjo težo tudi dokumentarnim in drugim dokazilom.

Primeri praktičnih vidikov

- Poskrbite, da je prosilcu omogočeno, da karseda prosto pripoveduje s svojim ritmom in brez prekinitev, saj mu to lahko pomaga ponovno priklicati okoliščine dogodkov in strukturirati pripoved.
- Zberite dokaze in izjave o okoliščinah v zvezi s travmatskim dogodkom, ne pa o samem dogodku. Ti dokazi in izjave morda ne bodo izkrivljeni v enakem obsegu kot spomini, povezani s travmatskim dogodkom. To lahko pomaga tudi preprečiti ponovno travmatizacijo.
- Poskrbite, da so pridobljene informacije v zvezi s prosilčevimi lastnimi izkušnjami, ne pa v zvezi s kronologijo dogodkov, na primer z raziskovanjem, kakšni so bili njegovi miselni procesi, odzivi, česa se spomni, da je videl, slišal ali vonjal, ali kateri vidiki so bili zanj najtežji.
- Pri oceni verodostojnosti se osredotočite na vpliv travme na prosilčevo življenje in duševnost po travmatskem dogodku, ne pa na konkretne podrobnosti travmatskega dogodka.
- Prepričajte se, da so travmatski spomini ocenjeni ob zavedanju, da spomini morda niso kronološki ali besedni opis dogodkov.

(c) Druge psihološke in zdravstvene težave

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Vzrok za težave pri dajanju jasnih in doslednih izjav so lahko tudi zdravstvene težave, fizična zloraba in zasvojenosti prosilca, kot so jemanje močnih zdravil, intelektualna oviranost, depresija, možganske poškodbe ali zasvojenost z drogami ali alkoholom. Odvisno od konkretne težave lahko na izjave prosilca vpliva več vrst dejavnikov, na primer zaradi delovanja spomina, miselnih procesov ali sposobnosti osredotočanja.

Ustrezno je treba preučiti prosilčeve psihološke in zdravstvene težave, zlasti kako vplivajo na njegovo delovanje.

Primeri praktičnih vidikov

- Poskrbite, da so za vašo oceno na voljo informacije o (duševnih) in zdravstvenih težavah prosilca.
- Po potrebi prosilca napotite na ustrezno podporo/oceno v skladu z vašo nacionalno prakso, da bi bolje razumeli, kako lahko morebitne zdravstvene težave vplivajo na njegove izjave.

(d) Starost

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Starost je zlasti pomembna pri otrocih prosilcih, ker njihova starost in zrelost vplivata na njihove izjave. To je upošteven dejavnik tako z vidika časa, ko so bile izjave podane, kot tudi z vidika časa, ko je bil dogodek doživet, saj starost prosilca ob dogodkih, ki so se zgodili, ko je bil otrok, vpliva na prosilčevo znanje o teh dogodkih in njihovo razumevanje.

Sposobnost podrobnega in skladnega opisovanja dogodkov se s starostjo izboljšuje. Zrelost in starost vplivata na avtobiografski spomin, ki vpliva na izjave ⁽¹¹⁸⁾.

- **Otrokov pogled.** Otroci v splošnem podajajo informacije drugače kot odrasli. Kar je za odraslo osebo glavno doživetje, morda ne bo jedro otrokove pripovedi, in obratno. Otroku lahko svojo pozornost med dogodkom osredotoči na drugačne stvari, poleg tega pa se mu dogodek morda ne bo zdel enako pomemben kot odraslemu.
- **Znanje o stvareh, ki jih obkrožajo.** Pripovedi otrok so lahko neskladne in vsebujejo vrzeli, ker otrok morda ni zmožen teoretično in abstraktno razumeti dogodkov ali ker uporablja nejasne izraze ali izjave, ki jih je slišal od odraslih in ki so lahko posledica kulturnih norm ⁽¹¹⁹⁾. Morda ni zmožen podrobno in skladno opisati razlogov za odhod iz izvorne države, zlasti če so odločitev za odhod sprejeli otrokovi starši ali drugi sorodniki.
- **Razpoložljivost dokumentarnih dokazil.** Otroci, zlasti če so brez spremstva, pogosto nimajo dostopa do dokumentarnih dokazil, ki bi podpirala njihovo prošnjo.

⁽¹¹⁸⁾ M. Pasupathi in C. Wainryb, „On telling the whole story: Facts and interpretations in autobiographical memory narratives from childhood through mid-adolescence“ (O pripovedovanju celotne zgodbe: Dejstva in razlage v pripovedih na podlagi avtobiografskih spominov od otroštva do srednje adolescence), *Developmental Psychology*, let. 46, 2010, str. 735–746, navedeno v UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Bistvo stvari: Ocena verodostojnosti pri otrocih, ki zaprosijo za azil v Evropski uniji), 2014, str. 66 in 87; Madžarski helsinški odbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih postopkih: Priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 2, 2015, str. 100 in 113.

⁽¹¹⁹⁾ UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Bistvo stvari: Ocena verodostojnosti pri otrocih, ki zaprosijo za azil v Evropski uniji), 2014, str. 71.

Pomembno je, da je razgovor voden na otroku prijazen način. Otroci so navadno bolj dovzetni za sugestivna vprašanja, pri čemer podajajo informacije, za katere mislijo, da jih želite slišati, in spreminjajo svoje odgovore, ko jih sprašujete ⁽¹²⁰⁾.

Ker otrokova starost in zrelost vplivata na njegovo sposobnost podrobnega in skladnega opisovanja preteklih dogodkov, je treba pri oceni verodostojnosti upoštevati te spremenljivke. Kadar obstajajo neskladnosti v zvezi s preteklimi dogodki, je treba preučiti celo vrsto pojasnil zanje.

Glede na starost, zrelost in morebitne druge ranljivosti otroka se boste morda morali bolj zanašati na druge razpoložljive informacije kot na otrokove izjave. To lahko vključuje izjave zakonitega skrbnika, družinskih članov ali odvetnika ali druge razpoložljive vire informacij.

Primeri praktičnih vidikov

- Osredotočite se na tisto, kar je za otroka pomembno/osrednjega pomena in kaj je mogoče pričakovati, da bo otrok vedel.
- Poskrbite, da je osebni razgovor voden na otroku prijazen način, vključno z besednjakom in vprašanji, prilagojenimi starosti in zrelosti otroka. To vključuje uporabo preprostih in konkretnih besed namesto abstraktnih pojmov, razlago težavnih besed s primeri in postavljanje vprašanj, oblikovanih v poenostavljenem jeziku. Izogibati se je treba sugestivnim vprašanjem in pritiskom na otroka, na primer v obliki ponavljajočih se vprašanj, saj je verjetneje, da bodo otroci spremenili svoj opis glede na to, kar mislijo, da se od njih pričakuje.

Tudi pri starejših osebah bo morda treba upoštevati starost, saj se pri njih lahko zmanjšajo kognitivne sposobnosti, na primer delovanje spomina ali sposobnost spremljanja pogovora, pa tudi telesne okvare (kot je okvara sluha), ki lahko vplivajo na njihove izjave.

(e) Izobrazba

[[Vsebinska](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Stopnja izobrazbe lahko vpliva na dostop prosilca do informacij, poznavanje vidikov, ki so zunaj njegovega osebnega življenja, ali sposobnost izražanja abstraktnih pojmov. Nizka (formalna) izobrazba ali njen neobstoj lahko na izjave prosilca vpliva na več načinov.

- **Stopnja pismenosti.** Ker se večina ljudi nauči brati in pisati v šoli, lahko neobstoj formalne izobrazbe povzroči nepismenost, ki omejuje možnosti dostopa do informacij. Nepismeni ali slabo pismeni prosilci morda nimajo dovolj širokega besedišča, da bi

⁽¹²⁰⁾ UNHCR, [Guidelines on international protection no. 8: Child asylum claims under Articles 1\(A\)2 and 1\(F\) of the 1951 Convention and/or 1967 Protocol relating to the status of refugees](#) (Smernice o mednarodni zaščiti št. 8: Prošnje otrok za azil v skladu s členom 1(A)(2) in členom 1(F) Konvencije iz leta 1951 in/ali Protokola iz leta 1967 o statusu beguncev), 22. december 2009, točke 70–74; Madžarski helsinški odbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih postopkih: Priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 2, 2015, str. 99–100.

lahko podali konkretne in podrobne opise ali ciljne in strukturirane odgovore na vprašanja.

- **Abstraktni pojmi.** Formalno izobraževanje razvija našo sposobnost abstraktnega mišljenja v logičnih zaporedjih in razumevanje pojmov, kot so velikost, razdalja, razmerje, čas in vzročnost. Šibka sposobnost abstraktnega mišljenja lahko vpliva na skladnost in verjetnost prosilčevih izjav.
- **Splošno znanje.** V okviru formalnega izobraževanja pridobimo splošno znanje o svetu okoli sebe, na primer zgodovinsko, geografsko in znanstveno znanje. Nizka (formalna) izobrazba ali njen neobstoje lahko vpliva na sposobnost prosilca, da opiše stvari zunaj svojega vsakdanjega življenja ali osebnega področja.

Primeri praktičnih vidikov

- Ocenjevanje omejite na stvari, za katere je mogoče pričakovati, da jih bo prosilec glede na svojo izobrazbo poznal. Nižja ko je prosilčeva stopnja izobrazbe, bolj bi se bilo treba pri ocenjevanju osredotočiti na prosilčevo sposobnost podajanja informacij o njegovem osebnem življenju in izkušnjah, ne pa na njegovo splošno znanje.

Primer. Od nepismenega kmeta je mogoče pričakovati, da bo podal informacije o pridelkih, ki jih je gojil, in da bo znal časovno umestiti dogodke glede na deževno dobo ali čas spravila.

- Podobno prosilec, ki ni imel možnosti obiskovati šole, morda ne bo mogel pokazati svoje države na zemljevidu ali geografsko določiti kraja prebivališča glede na strani neba, ker morda ne razume teh pojmov.
- Zavedajte se, da so lahko posledice nizke (formalne) izobrazbe ali njenega neobstoja tudi slabša izpostavljenost ali neizpostavljenost različnim vrstam tehnologije in njihovo slabše poznavanje ali nepoznavanje.

(f) Kultura, vera in prepričanja

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Kultura, vera in prepričanja posameznika določajo, kako vidi samega sebe v razmerju do drugih ljudi – svojo identiteto, družbene vloge, družbene norme in hierarhijo – ter kako se sporazumeva – način razumevanja informacij ter njihovega razlaganja in pripovedovanja. Tako se lahko na primer glede na te dejavnike razlikujejo datumi, letni časi, razdalje, vključenost v javno življenje, pojem ožje družine in telesna govorica. Kljub temu ne bi smeli domnevati, da se vse osebe, ki izhajajo iz neke kulture ali vere, obnašajo ali komunicirajo na enak način ali da imajo enaka prepričanja in norme, saj na to vplivajo tudi dejavniki, kot so starost, spol ali družbeni položaj.

Kultura, vera in prepričanja lahko na več načinov vplivajo na prosilčeve izjave ⁽¹²¹⁾.

- **Individualni v primerjavi s kolektivnimi spomini.** Kultura vpliva na avtobiografski spomin, saj kulturne norme določajo, kateri dogodki in podrobnosti veljajo za pomembne in si jih je vredno zapomniti. Kolektivistične kulture, ki so pogoste v afriških, srednjeazijskih, bližnjevzhodnih in jugovzhodnih azijskih državah, poudarjajo kolektivne dejavnosti, družbene odnose in stike. Individualistične kulture v večini evropskih držav in Severni Ameriki bolj poudarjajo individualnost in izražanje samega sebe. Zato spomini v individualističnih kulturah večinoma vključujejo individualne izkušnje, vloge in čustva, pri čemer prosilec običajno podrobneje, konkretnije, bolj edinstveno, samoosredotočeno in dovršeno opiše spomine. Nasprotno pa ljudje iz kolektivističnih kultur pogosto podajajo splošnejše opise skupnih rutin, družbenih dogodkov, stikov in vlog v razmerju do drugih.
- **Način sporazumevanja.** Raven podrobnosti, ki jih prosilec navede, je lahko odvisna od načina sporazumevanja, ki prevladuje v neki kulturi. V nekaterih kulturah ljudje odgovarjajo neposredno in s kratkim odgovorom na bistvo vprašanja, podrobnosti pa ne navajajo, razen če jih posebej vprašajo. Izjave prosilca, ki izhaja iz take kulture, so lahko dojete kot ne dovolj podrobne, kadar prosilec ni pozvan k natančnejšim pojasnilom. V drugih kulturah ljudje odgovarjajo z nekaterimi splošnimi izjavami in si vzamejo čas, da pridejo do konkretne točke, pri čemer se včasih lahko zdi, da gre za posplošene izjave brez podrobnosti.
- **Pomeni, ki jih imajo nekateri pojmi.** Razumevanje družbenih odnosov, vlog in pojmov, kot so čas, razdalja ali starost, se lahko razlikuje glede na kulturo. V zvezi z nekaterimi pojmi se lahko uporabljajo tudi olepševalne besede ali nejasen jezik, ki je kulturno sprejemljivejši od neposrednih navedb, na primer besede, ki se uporabljajo v zvezi s kulturnimi tabuji. Taki dejavniki lahko vplivajo zlasti na dojeto notranjo ter zunanjo skladnost in doslednost prosilčevih izjav.

Za razumevanje prejetih informacij z vidika druge kulture je pogosto potrebno medkulturno znanje, ki lahko pojasni izjave, ki se sicer zdijo neskladne in premalo podrobne ali verjetne.

⁽¹²¹⁾ UNHCR, [Beyond Proof. Credibility Assessment in EU Asylum Systems: Full Report](#) (Onstran dokazov, ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU: Celotno poročilo), maj 2013, str. 66–68; A. Vredeveltd, Z. Given-Wilson in A. Memon, [Culture, trauma, and memory in investigative interviews](#) (Kultura, travma in spomin v preverjalnih razgovorih), 22. april 2023, str. 8–9; J. Herlihy, L. Jobson in S. Turner, „Just tell us what happened to you: Autobiographical memory and seeking asylum“ (Povejte nam, kaj se vam je zgodilo: Avtobiografski spomin in prošnja za azil), *Applied Cognitive Psychology*, 2012, str. 661–676; K. Nelson, „Self and social functions: Individual autobiographical memory and collective narrative“ (Jaz in družbene funkcije: Individualen avtobiografski spomin in kolektivna pripoved), *Memory*, 2003, str. 125–136, navedeno v Abo Akademi University & Free University Amsterdam, [Psychological assumptions underlying credibility assessments in Finnish asylum determinations](#) (Psihološke domneve, na katerih temeljijo ocene verodostojnosti pri odločitvah o azilu na Finskem), 2021, str. 6; Madžarski helsinški odbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih postopkih: Priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 1, 2013, str. 76; L. Jobson, „Cultural differences in specificity of autobiographical memories: Implications for asylum decisions“ (Kulturne razlike pri specifičnosti avtobiografskih spominov: Posledice za odločitve o azilu), *Psychiatry, Psychology and Law*, let. 16, 2009, str. 453–457; R. Antalikova, T. Hansen, K. Gulbrandsen, M. De La Mata in A. Santamaria, „Adolescents' meaningful memories reflect a trajectory of self-development from family over school to friends“ (Pomembni spomini mladostnikov kažejo pot samorazvoja od družine prek šole do prijateljev), *Nordic Psychology*, let. 63, 2011, str. 4–24; Y. Chen, H. M. McAnally in E. Reese, „Development in the organisation of episodic memories in middle childhood and adolescence“ (Razvoj pri organizaciji epizodnih spominov v srednjem otroštvu in adolescenci), *Frontiers in Behavioural Neuroscience*, let. 7, 2013, str. 84–86; J. M. Fitzgerald, „Autobiographical memory: Reports in adolescence“ (Avtobiografski spomin: Poročila v adolescenci), *Canadian Journal of Psychology/Revue Canadienne de Psychologie*, let. 35, 1981, str. 69–73, navedeno v UNHCR, [The heart of the matter: Assessing credibility when children apply for asylum in the European Union](#) (Bistvo stvari: Ocena verodostojnosti pri otrocih, ki zaprosijo za azil v Evropski uniji), 2014, str. 69; UNHCR.

Šele ko vprašate o neskladnostih ali pomanjkljivih podrobnostih in ne prejmete pojasnila, bi morali preveriti, ali so razlog za neko težavo z verodostojnostjo kulturne, družbene, verske ali druge ovire.

Primeri praktičnih vidikov

- Pri oceni verodostojnosti upoštevajte kulturno ozadje (individualistična kultura v primerjavi s kolektivistično kulturo), zlasti v zvezi z vrsto podrobnosti, ki jih je mogoče pričakovati od prosilca.
- Preden sprejmete negativno odločitev, se prepričajte, da so morebitne težave z verodostojnostjo pojasnjene in da niso zgolj posledica kulturnih razlik.

(g) Strah in pomanjkanje zaupanja

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Obstaja lahko več razlogov, ki prosilcem preprečujejo, da v celoti utemeljijo svojo prošnjo. Med njimi so lahko strah pred stigmatizacijo, diskriminacijo ali povračilnimi ukrepi, pomanjkanje zaupanja v državne organe, tolmače ali druge osebe, ki prihajajo iz prosilčeve izvirne države, prepričanje, da bi lahko nekatera dejanja negativno vplivala na prosilčevo prošnjo za mednarodno zaščito, ali strah pred ogrožanjem prosilčeve družine.

Prosilec se lahko zaradi strahu in pomanjkanja zaupanja v organe vzdrži razkritja nekaterih upoštevnihih dejstev ali dokazov, kar lahko privede do pomanjkljivih podrobnosti ali pomanjkljive skladnosti zaradi vrzeli v njegovih izjavah. Če opazite znake strahu ali pomanjkanja zaupanja, jih je treba obravnavati med osebnim razgovorom, da bi izpolnili dolžnosti organa (za več informacij glej razdelek [1.1.1 „Uporaba dolžnosti sodelovanja \(dokazno breme\)“](#)).

Primeri praktičnih vidikov

- Poskrbite, da je okolje razgovora za prosilca varno mesto za predstavitev njegove prošnje, da je prosilec pomirjen glede zaupnosti azilnega postopka in obveščen o njegovem namenu. Poudariti bi bilo treba tudi poklicno odgovornost in nepristranskost tolmača.
- Poskrbite, da je prosilec jasno obveščen o svoji obveznosti sodelovanja in posledicah nesodelovanja.
- Poskrbite, da je prosilec vprašan o razlogih za morebitne vrzeli v njegovih izjavah.
- Glede na nacionalno prakso prosilcu zagotovite informacije o tem, kako poiskati neodvisno pravno svetovanje, v okviru katerega mu bo svetovano v skladu z njegovo največjo koristjo.

(h) Stigma in sram

[Vsebina] [Kontrolni seznam]

Stigma izhaja iz neskladnosti z družbenimi, kulturnimi ali verskimi normami in je pogosto povezana s stvarmi, ki veljajo za tabu, kot so stvari, povezane s spolom ali spolnostjo. Neupoštevanje norm povzroča družbeno neodobravanje, posledica tega pa je stigma. Stigma pogosto privede do sramu, občutka, da je z osebo nekaj narobe ali da je slaba. Tak sram običajno vključuje tudi strah pred škodo, ki lahko privede do raznovrstnih strategij izogibanja, vključno z izpustitvami, molkom ali celo zanikanjem, kar lahko vpliva na spomin in razkritje ⁽¹²²⁾.

Stigma in sramota lahko na več načinov vplivata na izjave prosilca in razpoložljiva dokumentarna dokazila ⁽¹²³⁾.

- **Razkritje.** Stigma in sram pogosto negativno vplivata na stopnjo razkritja, saj je morda težko razkriti informacije, ki so povezane s temi občutki in doživljaji. Prošilec morda o nekaterih doživljajih ni nikoli odkrito govoril z nikomer, saj so bili vir stigme in potencialne škode. Zato lahko opis prosilca vsebuje vrzeli in neskladnosti, namesto da bi predstavljal popolno in skladno kronološko pripoved ⁽¹²⁴⁾.
- **Pomanjkanje ustreznih besed.** Prosilci pogosto prihajajo iz držav ali jezikovnih okolij, v katerih morda ni nevtrálnih ali ustreznih izrazov za opisovanje stvari, ki veljajo za tabu, kar lahko privede tudi do manj konkretnih izjav. Prosilci lahko uporabljajo te izraze z različnimi pomeni, kar bi lahko vplivalo na dojeeto skladnost njihovih izjav.
- **Neobstoj dokumentarnih dokazil.** Stigma in občutki sramu lahko pojasnijo neobstoj dokumentarnih ali drugih dokazil, saj prispevajo k pomanjkljivemu prijavljanju incidentov. Osebe, ki trpijo zaradi škode (grožnje z njo), morda niso pripravljene uradno prijaviti incidentov organom. Hkrati organi morda ne bodo pripravljeni izdati dokumentarnih dokazil o stvareh, za katere menijo, da so zasebne in/ali družbeni tabu.

⁽¹²²⁾ EUAA, [Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System – Judicial analysis](#) (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), druga izdaja, 2023, str. 174–175 in 180; Madžarski helsinški odbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih postopkih: Priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 2, 2015, str. 82.

⁽¹²³⁾ Madžarski helsinški odbor, [Credibility assessment in asylum procedures: A multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih postopkih: Priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 2, 2015, str. 44 in 85; J. Herlihy in S. Turner, „Asylum claims and memory of trauma: Sharing our knowledge“ (Prošnje za azil in spomin na travmo: Deljenje našega znanja), *The British Journal of Psychiatry*, let. 191, 2007, str. 4; D. Bögnér, J. Herlihy in C. Brewin, „Impact of sexual violence on disclosure during Home Office interviews“ (Vpliv spolnega nasilja na razkritje v razgovorih v okviru ministrstva za notranje zadeve Združenega kraljestva), *British Journal of Psychiatry*, let. 191, 2007, str. 75; D. Bögnér, C. Brewin in J. Herlihy, „Refugees' experiences of Home Office interviews: A qualitative study on the disclosure of sensitive personal information“ (Izkušnje beguncev z razgovori v okviru ministrstva za notranje zadeve Združenega kraljestva: Kvalitativna študija o razkrivanju občutljivih osebnih podatkov), *Journal of Ethnic and Migration Studies*, let. 36, 2009, str. 519–535; J. Millbank, „The ring of truth: A case study of credibility assessment in particular social group refugee determinations“ („Obroč resnice“: Študija primerov ocene verodostojnosti pri določitvah statusa beguncev iz določene družbene skupine), *International Journal of Refugee Law*, let. 21, 2009, str. 14; Asylum Aid, „I feel like a woman, I am not welcome: A gender analysis of UK asylum law, policy and practice“ („Počutim se kot ženska, nisem dobrodošla“: Analiza azilnega prava, politike in prakse Združenega kraljestva glede na spol), *Women's Asylum News*, izdaja št. 107, 2012, str. 1–4; Irish Council for Civil Liberties, „Women and the refugee experience: Towards a statement of best practice“ (Ženske in begunske izkušnje: Za izjavo o najboljši praksi), *Irish Times*, 2000, str. 18; švedski urad za migracije (Migrationsverket), *Gender-based persecution: Guidelines for investigation and evaluation of the needs of women for protection* (Preganje na podlagi spola: Smernice za preverjanje in ocenjevanje potreb žensk po zaščiti), 2001, str. 15, navedeno v UNHCR, [Beyond proof: Credibility assessment in EU asylum systems](#) (Onstran dokazov: Ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU), 2013, str. 73 in 145.

⁽¹²⁴⁾ Madžarski helsinški odbor, [Credibility Assessment in Asylum Procedures, a multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU, priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 2, 2015, str. 44.

Pri osebnem razgovoru je treba zagotoviti varno okolje, da bi prosilca podprli pri razkrivanju njegove zgodbe, kadar obstajajo znaki stigme in strahu. Upoštevati je treba tudi, da se prosilci morda včasih ne zavedajo, da se neko ravnanje z njimi lahko šteje za kršitev njihovih človekovih pravic, ker so bili tako obravnavani vse življenje. Zato morate biti sposobni prepoznati v prosilčevih izjavah morebitne oblike preganjanja in jih podrobneje preučiti.

Primeri praktičnih vidikov

- Poskrbite, da je prosilec prepričan o zaupnosti v azilnem postopku.
- Poskrbite, da ima prosilec dovolj časa za pogovor o svojih izkušnjah, in mu pojasnite, zakaj so potrebne podrobnosti o teh izkušnjah.
- Preverite, ali je prosilec spodbujen k uporabi lastnih besed za opis svojih izkušenj in ali je pojasnjen pomen besed, ki jih uporablja.

(i) Spolne vloge

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Spolne vloge se nanašajo na razmerje med ženskami in moškimi na podlagi družbeno ali kulturno konstruiranih in opredeljenih identitet, statusov, vlog in odgovornosti. Biološki spol se nanaša na biološki spol posameznika, ki je prirojen. Spolne vloge ne vplivajo le na dožemanje samega sebe, temveč tudi na ravnanje ter odnos do družbenega in političnega življenja.

Spolne vloge lahko vplivajo na prosilčeve izjave, na primer na naslednje načine.

- **Način sporazumevanja.** Družbeni spol vpliva na način izražanja prosilca in lahko vpliva na raven podrobnosti, ki jih prosilec navede. V nekaterih družbah se od moških in fantov pričakuje, da podrobno predstavijo svoje mnenje, medtem ko se od žensk in deklet pričakuje, da govorijo na kratko, le ko so vprašane, in da ne izražajo svojih misli ali mnenj. V drugih družbah je ravno obratno ⁽¹²⁵⁾.
- **Spomin.** Spolne vloge in družbena pričakovanja lahko vplivajo na to, kako se spominjamo preteklosti, saj oblikujejo naše interese in na kaj se osredotočamo med nekim dogodkom. Vplivajo lahko na zaznavanje, kodiranje in priklic podrobnosti. V nekaterih družbah se na primer od moških v splošnem pričakuje, da si zapomnijo znamko in tip avtomobila, od žensk pa, da si zapomnijo njegovo barvo. Spolne vloge lahko določajo tudi, do katere vrste informacij je mogoče dostopati, zato se lahko na primer pričevanja družinskih članov zdijo neskladna.

Družbeni spol lahko vpliva tudi na to, ali so v zvezi s prošnjo na voljo dokumentarna ali druga dokazila, na primer v naslednjih točkah.

⁽¹²⁵⁾ Madžarski helsinški odbor, [Credibility Assessment in Asylum Procedures, a multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU, priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 2, 2015, str. 44–45.

- **Razpoložljivost informacij o izvorni državi.** Informacije glede statusa žensk v izvorni državi morda niso na voljo ali so le redko na voljo, na primer zaradi pomanjkljivega prijavljanja incidentov policiji ali drugim subjektom, neobstoja zbiranja podatkov o zadevah v zvezi z družbenim spolom, stigmatizacije, povezane z dejstvom, da gre za žrtve nasilja na podlagi spola, ali dejstva, da tako nasilje pogosto izvajajo nedržavni subjekti.
- **Razpoložljivost dokumentarnih dokazil.** Ženske zaradi svojega statusa v družbi morda nimajo dostopa do dokumentarnih ali drugih dokazil v prid svoji prošnji, vključno z identifikacijskimi dokumenti.

Upoštevati je treba tudi, da se prosilci morda včasih ne zavedajo, da se neko ravnanje z njimi lahko šteje za kršitev njihovih človekovih pravic, ker so bili tako obravnavani vse življenje. Zato morate biti sposobni prepoznati v prosilčevih izjavah morebitne oblike preganjanja na podlagi spola in jih podrobneje preučiti.

Primeri praktičnih vidikov

- Poskrbite, da je razgovor osredotočen na to, kaj se ob upoštevanju spolnih vlog v izvorni državi od prosilca pričakuje, da bo vedel. V nekaterih družbah imajo na primer ženske manj znanja ali informacij o življenju zunaj družinskega doma kot moški, medtem ko imajo moški bolj omejene informacije o tem, kaj se dogaja doma.
- Zavedajte se, da lahko družbeni tabuji (npr. spolnost, zdravje, denar) prosilcu otežijo razkrivanje nekaterih stvari ter njihovo podrobno in skladno opisovanje. Glej razdelek [2.3.1\(h\)](#) „Stigma in sram“.

2.3.2. Dejavniki, povezani z uradno osebo, ki vodi postopek

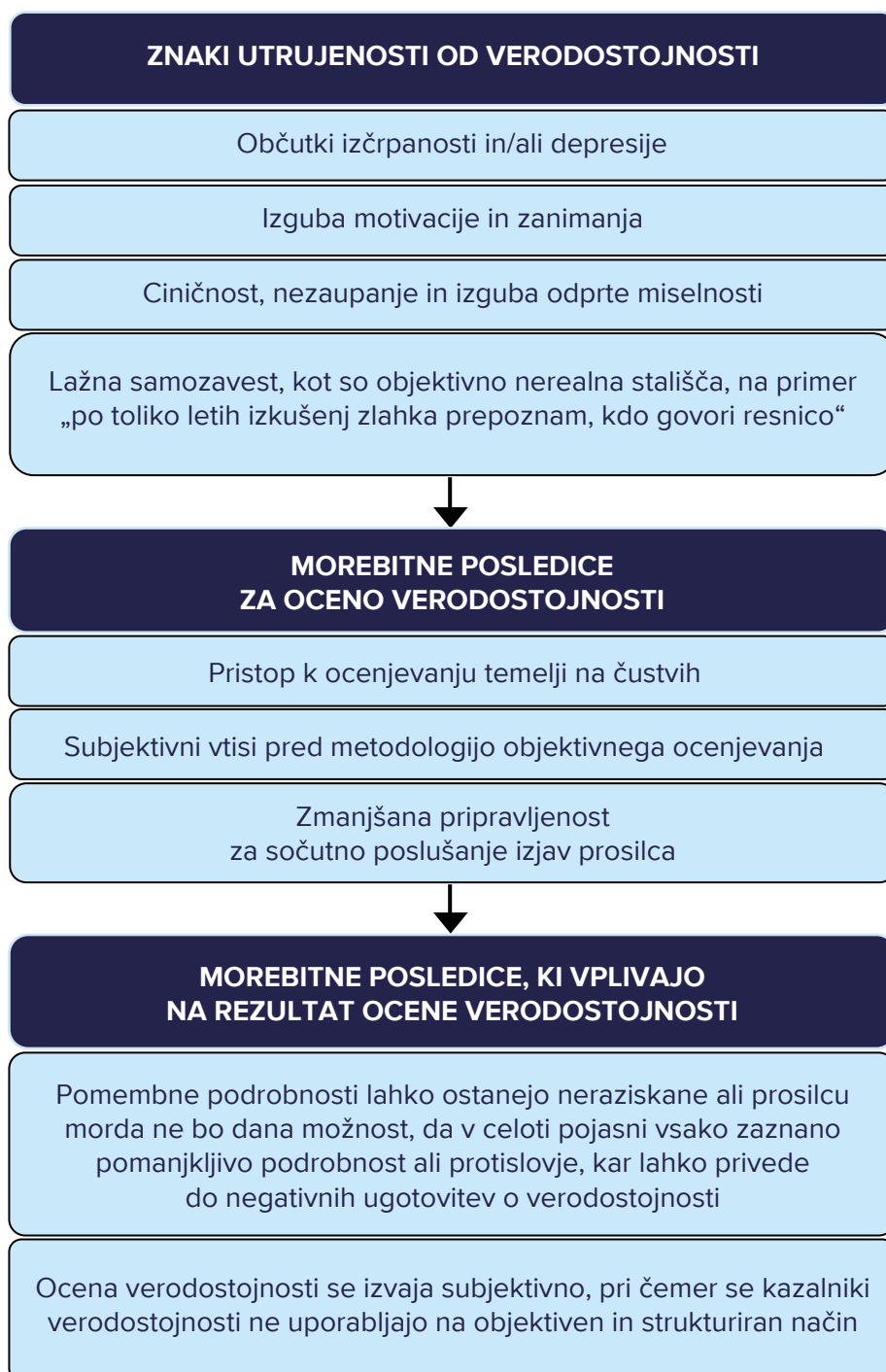
[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Delo na področju mednarodne zaščite pomeni nenehno delo z ljudmi iz različnih kultur, z različnim socialnim ozadjem in življenjskimi izkušnjami. To je eden od dejavnikov, zaradi katerih je vaše delo zanimivo. Vendar ste obenem tudi človek, ki lahko v tem zahtevnem delovnem okolju doživlja stres in nezadovoljstvo.

Pri vsakodnevnem delu se od vas pričakuje, da izpolnujete količinske cilje, pripravljate utemeljene odločbe in obravnavate prosilce, ki niso pripravljeni sodelovati ali imajo negativne osebne izkušnje. Dolgotrajna izpostavljenost opisom zelo grdega ravnanja s prosilci ima lahko različne posledice, od nezmožnosti nepristranskega in individualnega obravnavanja vsake prošnje do sekundarne travmatizacije in simptomov, podobnih simptomom oseb s posttravmatsko stresno motnjo. Ta dolgotrajna izpostavljenost lahko privede do „utrujenosti od verodostojnosti“ ali „todega vodenja postopkov“, zaradi česar se lahko začnete bolj izogibati poglobljanju v izjave, da ne bi slišali izjav o negativnih življenjskih izkušnjah. V takih primerih bi bili lahko dovzetnejši za neutemeljene ugotovitve brez izvedbe ustrezne ocene verodostojnosti.

V spodnji preglednici je prikazano, kako lahko taka utrujenost od verodostojnosti vpliva na oceno verodostojnosti.

Slika 11. Mogoče posledice utrujenosti od verodostojnosti za oceno verodostojnosti

Ti dejavniki lahko vplivajo na vašo objektivnost in nepristranskost pri oceni verodostojnosti. Pomembno je, da se zavedate vseh takih dejavnikov, da jih lahko odmislite in zmanjšate njihov vpliv na oceno verodostojnosti.

Razmisliti bi morali o svojem delu, potrebah in morebitnih težavah, s katerimi ste se srečali pri obravnavi nekaterih prošenj za mednarodno zaščito. Morda je priporočljivo, da se o njih pogovorite s sodelavci, psihologom ali nadzornikom, da bi prejeli potrebno podporo ter se bolje razumeli ali da bi ugotovili potrebo po usposabljanju. Redni nadzor in odziv na vaše pomisleke lahko izboljšata poklicno motivacijo ter olajšata izmenjavo izkušenj.

Poleg dejavnikov, povezanih z utrujenostjo od verodostojnosti, kultura in prepričanja določajo, kako razumemo in razlagamo informacije. Prispevajo k pomenom, ki jih pripisujemo različnim pojmom, in k razumevanju sveta okoli nas. Da bi čim bolj zmanjšali vpliv kulturne pristranskosti na oceno verodostojnosti, se morate zavedati, kako lahko vaša lastna kultura in prepričanja vplivajo na vaše razmišljanje in znanje o drugih kulturah. Samopremislek ter usposabljanje o drugih kulturah in medkulturni komunikaciji lahko olajšata to razumevanje.

Pomembno si je zapomniti, da stereotipi in predsodki ne smejo vplivati na oceno verodostojnosti.

Čeprav je človeško, da stres in medkulturna komunikacija v nekem obsegu vplivata na našo oceno, je pomembno, da si zapomnimo standarde, ki se uporabljajo za oceno verodostojnosti. Pri ocenjevanju verodostojnosti se ne smejo uporabljati nobene domneve ali prepričanja o kateri koli osebi ali skupini (stereotipi) ali negativna stališča do te osebe ali skupine (predsodki) ⁽¹²⁶⁾. Dolžnost azilne uprave je tudi, da vam zagotovi ustrezno usposabljanje, znanje in podporo za opravljanje vaših nalog ⁽¹²⁷⁾.

Povezane publikacije agencije EUAA

EASO, [*Praktični vodnik o dobrem počutju osebja, ki deluje na področju azilnega postopka in sprejema – Del I: Standardi in politika*](#), september 2021.

Del I podpira vodje pri preprečevanju, zmanjševanju in obvladovanju poklicnih obremenitev pri osebju, ki dela v azilnem okolju. Poklicna preobremenjenost je pogosto posledica nezmožnosti spoprijemanja s stresom in pritiskom na delovnem mestu. V praktičnem vodniku je predstavljenih osem standardov za oblikovanje, izvajanje in ocenjevanje politike dobrega počutja osebja v azilnem in sprejemnem okolju. Glavna ciljna skupina so osebe, ki delajo na področju upravljanja in človeških virov.

EASO, [*Praktični vodnik o dobrem počutju osebja, ki deluje na področju azilnega postopka in sprejema – Del II: Orodja za dobro počutje osebja*](#), september 2021.

V delu II so predlagana praktična orodja, vaje in dejavnosti krepitev zmogljivosti za izpolnjevanje standardov dobrega počutja osebja. Orodja so namenjena zmanjševanju tesnobe, stresa in izgorelosti na delovnem mestu. Zagotavljajo podporo skupinam in posameznikom, izvajajo pa jih lahko vodje, sodelavci, notranji ali zunanji strokovnjaki. Vodnik vključuje tudi orodja za samopomoč, ki jih lahko uporabljajo člani osebja sami.

⁽¹²⁶⁾ SEU je menilo, da stereotipi, povezani z istospolno usmerjenimi, organom ne omogočajo upoštevanja individualnega položaja in osebnih okoliščin zadevnega prosilca. Glej SEU, sodba z dne 2. decembra 2014, [A., B., C./Staatssecretaris van Veiligheid en Justitie](#) (združene zadeve od C-148/13 do C-150/13, EU:C:2014:2406, točke 61–63). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

⁽¹²⁷⁾ Člen 4(3), člen 4(4) in člen 10(3)(d) direktive o azilnih postopkih (prenovitev).

2.3.3. Dejavniki, povezani z okoliščinami razgovora

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Okoliščine razgovora lahko vplivajo na izjave prosilca: formalni okvir pogovora je lahko za prosilca stresen; pričakovanje, da bo o stvareh, povezanih z osebnim življenjem, moral razpravljati z neznanci; pri razgovoru na daljavo se lahko pojavijo tehnične težave, kar lahko prekine razgovor in ovira komunikacijo; sporazumevanje prek tolmača lahko vpliva na pomen izjav prosilca; prisotnost prosilčevega otroka ali otrok je lahko za prosilca moteča; časovni pritisk zaradi omejenega časa, namenjenega razgovoru.

Okoliščine razgovora je treba pred in med osebnim razgovorom ustrezno obravnavati, da se čim bolj zmanjša njihov vpliv na izjave. Če teh dejavnikov pred ali med razgovorom ni mogoče v celoti ublažiti, jih je treba objektivno vnesti v zapis razgovora in upoštevati pri ocenjevanju prosilčevih izjav.

Spodnji nedokončen seznam vsebuje pregled, kako lahko dejavniki, povezani z okoliščinami razgovora, privedejo do izkrivljanj.

(a) Večjezično sporazumevanje prek tolmača

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Dolžnost organa za presojo je, da za osebni razgovor zagotovi zanesljivega in usposobljenega tolmača. Čeprav so tolmači usposobljeni za zmanjšanje vpliva večjezičnega sporazumevanja ali osebnih in kontekstualnih okoliščin na svoje delo, to dejavnikov izkrivljanja ne odpravlja v celoti.

Izguba informacij je neločljiv del prevajanja in tolmačenja, in sicer zaradi naslednjih ključnih razlik med jeziki ⁽¹²⁸⁾.

- **Besedišče.** Besedišča jezikov se med seboj razlikujejo. Neki jezik morda nima konkretne besede, s katero bi bilo mogoče prevesti izraz iz drugega jezika, ali pa pri prevajanju tega izraza ni mogoče izraziti subtilnih razlik. Tolmač morda tudi ne pozna nekaterih izrazov, na primer v zvezi z vojaško terminologijo ali terminologijo na področju LGBTIQ.
- **Slovnica.** Jeziki imajo različna slovnična pravila in konstrukcije. Pri prevajanju sporočila iz enega jezika v drugega je pogosto potrebna neka stopnja preoblikovanja, da se upoštevajo slovnična pravila ciljnega jezika, zaradi česar se lahko izgubijo subtilne razlike.
- **Narečja.** Izgovarjava, slovnica, spreganje in besedišče se lahko med različnimi narečji jezika močno razlikujejo. To lahko privede do izkrivljanj, tudi če prosilec in tolmač govorita isti jezik kot svoj materni jezik.

Način, kako se informacije tolmačijo iz enega jezika v drugega, lahko vpliva ne le na pomen, temveč tudi na raven podrobnosti, specifičnost in skladnost. Jeziki so kulturne konstrukcije, in

⁽¹²⁸⁾ EUAA, *Evidence and credibility in the context of the Common European Asylum System — Judicial analysis* (Dokazi in verodostojnost v okviru skupnega evropskega azilnega sistema – pravna analiza), druga izdaja, 2023; Madžarski helsinški odbor, *Credibility Assessment in Asylum Procedures, a multidisciplinary training manual* (Ocena verodostojnosti v azilnih postopkih, priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 2, 2015, str. 11–14.

večja ko je razlika med jezikoma, večje je tveganje za izkrivljanja. Pri prevajanju večjih delov besedila namesto stavkov se lahko podrobnosti tudi izgubijo ali popačijo.

Na tolmača lahko vplivajo tudi dejavniki, povezani z uradno osebo, ki vodi postopek, in prosilcem, vključno s kulturo, vero in prepričanju ter spolnimi vlogami. Za več informacij glej razdelka [2.3.1 „Dejavniki, povezani s prosilcem“](#) in [2.3.2 „Dejavniki, povezani z uradno osebo, ki vodi postopek“](#).

Primeri praktičnih vidikov

- Poskrbite, da je med razgovorom preverjeno, ali se prosilec in tolmač ter tolmač in uradna oseba, ki vodi postopek, dobro razumejo, tudi če govorijo isti jezik.
- Poskrbite, da so pojasnjene vse neskladnosti, ki bi lahko nastale zaradi večjezičnih dejavnikov in tolmačenja, ter da je prosilcu dana priložnost za pojasnilo.
- Domnevajte, da so manjše ali neverjetne pomenske razlike (na primer uporaba besed turist in terorist) verjetno posledica prevajalskih napak in najverjetneje ne pomenijo resničnih nedoslednosti. Ocena notranje verodostojnosti se ne bi smela opirati na take neskladnosti.

(b) Okolje, v katerem poteka razgovor

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Fizično okolje, v katerem poteka razgovor, lahko vpliva na prosilčeve izjave. Okolje bi moralo biti varno za podajanje prosilčevih izjav. Za to sta potrebna tiha, dovolj prostorna soba z normalno temperaturo in mirno okolje, ki zagotavlja zaupnost. Na primer majhna soba brez dovolj naravne svetlobe ali z rešetkami na oknu lahko negativno vpliva na prosilca in celo sproži travmatske spomine, na primer zaradi asociacije na pridržanje.

Tudi okolje, v katerem poteka razgovor na daljavo, lahko vpliva na prosilčeve izjave na več načinov. Tehnične težave, kot so slab zvok, slaba kakovost slike ali prekinitve povezave, lahko omejijo raven sporočenih podrobnosti. Položaj kamere in neobstoje neposrednega očesnega stika ustvarjata distanco in otežujeta zaznavanje neverbalnih znakov, kot so znaki ranljivosti, sramu, strahu ali pomanjkanja zaupanja. Okolja, v katerih potekajo razgovori na daljavo, se lahko zdijo bolj formalna kot razgovori z neposrednim stikom, zato je manj prostora za aktivno poslušanje ter izkazovanje sočutja in zanimanja. Ta izkrivljanja ustvarjajo več možnosti za nesporazume, kar lahko otežuje obravnavo pomanjkljivih podrobnosti ali neskladnosti.

Primeri praktičnih vidikov

- Pred začetkom ocenjevanja verodostojnosti najprej ocenite kakovost sporazumevanja med osebnim razgovorom, zlasti v primeru razgovora na daljavo.
- Bodite pozorni na znake nesporazumov v zapisu razgovora. Razmislite o organizaciji novega zaslišanja prosilca, da bi razjasnili nesporazume ali nejasnosti, ki vplivajo na oceno osrednjih vidikov materialnega dejstva.

Primer profila, pri katerem se hkrati pojavlja več dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanja: spolna usmerjenost, spolna identiteta, spolni izraz in spolne značilnosti

Prošnje za azil na podlagi spolne usmerjenosti ⁽¹²⁹⁾, spolne identitete ⁽¹³⁰⁾ in spolnega izraza ⁽¹³¹⁾ ter spolnih značilnosti (SOGIESC) ⁽¹³²⁾ so posebna kategorija v okviru prošenj, povezanih s spolom, ki lahko vključujejo več dejavnikov, ki lahko izjave prosilca izkrivljajo na poseben način. Podobno lahko izjave izkrivljajo dejavniki, povezani z uradno osebo, ki vodi postopek, in okoliščinami razgovora.

Opis prosilca je pogosto neposredno povezan z najobčutljivejšimi in najintimnejšimi deli zasebnega življenja, ki v številnih družbah pomenijo tabuje, zaradi česar je lahko še toliko težje podrobno, konkretno in skladno razkriti upoštevne informacije.

Prosilci iz vrst lezbijk, gejev, biseksualnih, transspolnih, interspolnih in queer oseb (LGBTIQ), ki ne ustrezajo heteronormativnim standardom svojih družb, imajo pogosto dolgotrajne izkušnje z diskriminacijo, stigmo in zlorabo. Poleg tega se v številnih državah za LGBTIQ osebe uporabljajo stroge kazni, kot so zaporna kazen, globe ali celo usmrtnice.

Take življenjske izkušnje lahko povzročijo ponotranjeno homo-/bi-/trans-/interfobijo, občutek izolacije ter pomanjkanje zaupanja v organe in širšo družbo. Take izkušnje imajo lahko tudi travmatski učinek, zato lahko vplivajo na delovanje spomina tako, da zmanjšajo prosilčevo sposobnost, da se skladno, dosledno in/ali podrobno spomni točnih dogodkov. Prav tako lahko vplivajo na prosilčevo zaupanje v organ za presojo in pripravljenost prosilca, da razkrije svoje izkušnje. Slog vodenja razgovora in vzdušje, ki ga med razgovorom ustvarita uradna oseba, ki vodi postopek, in tolmač, lahko vplivata na prosilčeve izjave.

Za več informacij glej razdelke [2.3.1\(h\) „Stigma in sram“](#), [2.3.1\(b\) „Travma“](#) in njene posledice ter [2.3.1\(g\) „Strah in pomanjkanje zaupanja“](#). Glej tudi razdelka [2.3.2 „Dejavniki, povezani z uradno osebo, ki vodi postopek“](#) in [2.3.3\(a\) „Večjezično sporazumevanje prek tolmača“](#).

Poleg tega lahko njihovo družbeno in kulturno ozadje ter jezikovno okolje vplivajo na to, kako se prosilci, ki so LGBTIQ osebe, identificirajo, in na izraze, ki jih uporabljajo, ko govorijo o svojih SOGIESC. Vajeni so lahko drugačnih pomenov, ki niso nujno skladni z izrazi, ki se uporabljajo v zahodnem znanstvenem in akademskem okolju. Ti vidiki lahko vplivajo na specifičnost in dojeto skladnost njihovih izjav.

Za več informacij glej razdelka [2.3.3\(a\) „Večjezično sporazumevanje prek tolmača“](#) in [2.3.2 „Dejavniki, povezani z uradno osebo, ki vodi postopek“](#).

⁽¹²⁹⁾ Spolna usmerjenost se nanaša na zmožnost posameznika za globoko čustvovanje ter čustveno in spolno privlačnost do posameznikov drugega ali istega družbenega spola ali več kot enega družbenega spola ter intimne in spolne odnose s temi posamezniki.

⁽¹³⁰⁾ Spolna identiteta se nanaša na posameznikovo globoko občuteno notranje in individualno doživljanje družbenega spola, ki se lahko ujema ali ne ujema z njegovim biološkim spolom, kot mu je bil dodeljen ob rojstvu, ali družbenim spolom, ki mu ga je pripisala družba. Vključuje osebni občutek telesa in druge izraze družbenega spola, vključno z oblačili, govorom in gestikulacijo, ki lahko zajemajo željo po spremembi videza ali funkcije telesa z zdravstvenimi, kirurškimi ali drugimi sredstvi.

⁽¹³¹⁾ Spolni izraz se nanaša na to, kako posameznik predstavi svoj družbeni spol s fizičnim videzom (med drugim vključno z oblačili, pričesko, dodatki, kozmetiko) in gestikulacijo, govorom, vedenjskimi vzorci, imeni in osebnimi omembami, pri čemer je spolni izraz lahko skladen ali neskladen s spolno identiteto posameznika.

⁽¹³²⁾ Spolne značilnosti se nanašajo na telesne značilnosti posameznika, povezane z biološkim spolom, vključno s kromosomi, spolnimi žlezami, spolnimi hormoni, spolovili, reproduktivnimi organi, kariotipi in sekundarnimi telesnimi značilnostmi v povezavi s puberteto.

Primer profila, pri katerem se hkrati pojavlja več dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanja: spolna usmerjenost, spolna identiteta, spolni izraz in spolne značilnosti

SOGIESC lahko vplivajo na izjave prosilca na primer na naslednje načine.

- **Pomanjkanje ustreznih besed.** LGBTIQ osebe pogosto prihajajo iz jezikovnih okolij, v katerih morda ni nevtrálnih izrazov za opisovanje stvari, povezanih s SOGIESC, kar lahko privede do tega, da se izjave zdijo manj konkretne. Poleg tega lahko prosilci besedam pripišejo pomen, ki ni skladen z izrazi, ki se uporabljajo v zahodnem okolju, kar lahko vpliva na dojeto skladnost njihovih izjav.
- **Intimne teme.** Pogovor z neznano osebo o spolnosti ali identiteti ter ljubezenskih izkušnjah, sramu in željah, ki so povezane z družbenimi tabuji, je težka naloga, ki lahko privede do omejenega razkritja v zvezi s prošnjo.
- **Razpoložljivost informacij o izvorni državi.** Marginalizacija LGBTIQ oseb v izvorni državi pogosto privede do pomanjkljivega poročanja. Konkretne informacije o izvorni državi so zato pogosto omejene ali celo ne obstajajo.
- **Razpoložljivost dokumentarnih dokazil.** Zaradi prevladujoče diskriminacije ali kriminalizacije usmerjenosti LGBTIQ oseb, njihove identitete in/ali značilnosti v izvorni državi te osebe morda ne bodo mogle prijaviti policiji morebitnega grdega ravnanja z njimi in pridobiti s tem povezane dokumentacije.

Primeri praktičnih vidikov

- Poskrbite, da so po potrebi, in če je mogoče, vzpostavljena potrebna posebna procesna jamstva, kot sta oseba, ki vodi razgovor, in tolmač izbranega spola. Prepričajte se, da so izjave prosilca obravnavane na občutljiv način.
- Vzdržite se na stereotipih in predsodkih temelječih domnev glede vedenja, fizičnega videza ali procesa samoidentifikacije prosilcev, ki so LGBTIQ osebe. Ne pričakujte, da imajo enake pretekle izkušnje ali da so šli skozi enak proces samouresničitve.
- Poskrbite, da je uporabljen nevtralen jezik, ki prosilcu omogoča in ga spodbuja, da pove svojo zgodbo.
- Upoštevajte, da je SOGIESC lahko upošteven vidik, če prosilec navede, da je predstavnik manjšine, in/ali če ga družba dojema kot predstavnika manjšine zaradi njegove neskladnosti s stereotipnimi normami o tem, kako naj se moški in ženske obnašajo v družbi ⁽¹³³⁾.

⁽¹³³⁾ Madžarski helsinški odbor, [Credibility Assessment in Asylum Procedures, a multidisciplinary training manual](#) (Ocena verodostojnosti v azilnih sistemih EU, priročnik za večdisciplinarno usposabljanje), let. 2, 2015, str. 66.

2.4. Odločitev o sprejetju ali zavrnitvi materialnega dejstva

2.4.1. Tehtanje ugotovitev o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z materialnim dejstvom

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Po oceni dokumentarnih ali drugih dokazil in izjav prosilca ter ob upoštevanju morebitnih dejavnikov izkrivljanja se vsi dokazi v zvezi z materialnim dejstvom obravnavajo skupaj.

V celoti preglejte vse dokaze, povezane s posameznim materialnim dejstvom

Hkrati preučite vse pozitivne in negativne ugotovitve o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z enim materialnim dejstvom, glede na upoštevne kazalnike verodostojnosti ter pretehtajte vse ugotovitve v medsebojnem razmerju.

Cilj je ustvariti splošno sliko in na koncu ugotoviti, ali se materialno dejstvo sprejme.

En dokaz ima lahko dovolj veliko dokazno moč, da sam po sebi podpre verodostojnost materialnega dejstva in ga tudi potrdi. Na primer verodostojen in veljaven potni list je sam po sebi dokaz o državljanstvu z zelo veliko dokazno močjo. Po drugi strani pa lahko dokaz, ki sam po sebi ne dokazuje materialnega dejstva, v kombinaciji z drugimi dokazi in izjavami prosilca podpre verodostojnost materialnega dejstva ⁽¹³⁴⁾. Na primer vozniško dovoljenje, rojstni list ter drugi dokumenti iz šole in z delovnega mesta ter izjave prosilca skupaj lahko zadostno dokazujejo domnevno državljanstvo.

Če pozitivne ugotovitve o verodostojnosti kažejo v isto smer, gredo v prid sprejetju materialnega dejstva. Če negativne ugotovitve o verodostojnosti kažejo v isto smer, gredo v prid zavrnitvi materialnega dejstva. V nekaterih okoliščinah boste morda prišli do ugotovitev, ki kažejo v različne smeri. Vaša ocena nekaterih kazalnikov govori v prid verodostojnosti materialnega dejstva, drugi pa so lahko v nasprotju z njo. V takem primeru boste morali uravnotežiti te kazalnike. Pri tem tehtanju imajo ugotovitve o verodostojnosti, ki so povezane z bistvom materialnega dejstva, večjo težo kot ugotovitve o verodostojnosti, ki se nanašajo na elemente, ki niso povezani z bistvom materialnega dejstva in so zato obrobni. Sprejetje materialnega dejstva bi moralo v splošnem temeljiti le na ugotovitvah o verodostojnosti osrednjih elementov ⁽¹³⁵⁾.

Pri tehtanju vseh ugotovitev o verodostojnosti je treba jasno razumeti merila glede verodostojnosti, dejavnike izkrivljanja in utemeljitvena pravila.

⁽¹³⁴⁾ ESČP, sodba z dne 18. decembra 2012, [F. N. in drugi proti Švedski](#) (pritožba št. 28774/09, ECLI:CE:ECHR:2012:1218JUD002877409, točka 72).

⁽¹³⁵⁾ Glej razdelek [2.1.3 „Določanje „teže“ ugotovitev o verodostojnosti, povezanih s posameznim dokazom“](#).

Primer, kako pomembne so ugotovitve o verodostojnosti za materialno dejstvo

Prosilec na primer poda precej podroben opis, ki pa vsebuje nekatera protislovja, in predloži več dokumentov, ki so zanesljivi, vendar njihova upoštevnost za materialno dejstvo ni zelo velika.

Med drugim boste morali razumeti, v kolikšnem obsegu visoka raven podrobnosti razkriva pristno osebno izkušnjo, kako jasno so ugotovljena protislovja in kako tesno so povezana z bistvom materialnega dejstva ter kaj je v danem položaju mogoče pričakovati od prosilca. Vaša presoja bo vedno odvisna od konkretnih lastnosti dokazov in dejavnikov izkrivljanja, ki ste jih morda ugotovili.

Upoštevajte naslednje.

- Materialno dejstvo je mogoče sprejeti na podlagi enega samega dokumenta ali drugega dokaza, če ima ta zadostno dokazno moč za sprejetje materialnega dejstva, čeprav je bilo za izjave v zvezi z njim ugotovljeno, da niso verodostojne. Dvom o verodostojnosti izjav prosilca sam po sebi ne zadostuje za izključitev dokazne moči dokumentov ali drugih dokazov. Tudi verodostojne izjave same lahko zadostujejo za sprejetje materialnega dejstva, čeprav so morda dodatni dokazi zelo nezanesljivi ali niso pristni.

Primer sprejetja materialnega dejstva na podlagi dokazov, ki imajo sami po sebi zadostno dokazno moč: [primer mlade ženske iz države C](#)

Izjave prosilke v zvezi z njenim državljanstvom države C niso dovolj podrobne in specifične ter prav tako niso v skladu z ustreznimi informacijami o izvorni državi. Ko je s tem soočena, tega ne more pojasniti. Po drugi strani prosilka po razgovoru predloži potni list iz države C, ki se izkaže za zanesljivega. Na podlagi tega potnega lista je državljanstvo prosilke mogoče sprejeti, če nadaljnje preverjanje okoliščin, v katerih je bil pridobljen, ni potrebno.

V tem konkretnem primeru življenjske razmere ženskam iz družbenega razreda, ki ji pripada prosilka, v državi C ne omogočajo, da bi bolje spoznale „zunanji svet“, saj njihovo življenje večinoma poteka znotraj doma. Uradna oseba, ki vodi postopek, se tega ni zavedala, prosilka pa tega tudi ni pojasnila, saj je bilo to zanjo očitno in se ni zavedala, da uradna oseba, ki vodi postopek, tega morda ne ve.

- Kot je bilo povedano v koraku 1 (glej razdelek [1.1\(a\)iii „Ali je prosilec podal zadovoljivo razlago glede odsotnosti ustreznih dokazil?“](#)), je mogoče, da nekateri dokazi manjkajo. V postopku tehtanja boste upoštevali težo, ki ste jo pripisali morebitnim manjkajočim dokazom. Pomembno si je zapomniti, da boste na podlagi dokazov, ki so vam na voljo, presojali obravnavano materialno dejstvo. To pomeni, da neobstoj dokazov morda ne vpliva na presojo materialnega dejstva, če se šteje, da razpoložljivi dokazi zadostno podpirajo materialno dejstvo. Če je po drugi strani manjkajoči dokaz odločilen in njegov neobstoj ostane nepojasnen, lahko to negativno vpliva na oceno verodostojnosti obravnavanega materialnega dejstva.

Primer, kako lahko obstoj ali neobstoj dokazov, za katere se lahko pričakuje, da jih bo prosilec predložil, vpliva na oceno verodostojnosti: [primer mlade ženske iz države C](#)

Od prošilke bi bilo ob upoštevanju njenih individualnih in kontekstualnih okoliščin mogoče razumno pričakovati, da bo ukrenila, kar je potrebno, da zbere in predloži dokaze o smrti svojih staršev, saj je še vedno v stiku z nekaterimi družinskimi člani, ki bi ji lahko pomagali in ji poslali ustrezne dokumente.

- **Scenarij 1.** Izjave prošilke so podrobne in konkretne glede okoliščin smrti njenih staršev, načina, kako je izvedela za smrt, korakov, opravljenih za pogreb, ter drugih upravnih in pravnih korakov, ki jih je bilo treba opraviti v zvezi s tem. Dejstvo, da ni predložila dodatnih dokazov, v tem primeru ne bo imelo veliko teže, saj se lahko njene izjave same štejejo kot zadostne za sprejetje materialnega dejstva.
- **Scenarij 2.** Izjave prošilke so nedosledne, negativne ugotovitve o verodostojnosti pa niso bile razumno pojasnjene in jih ni mogoče pojasniti z nobeno konkretno okoliščino. V tem primeru izjave ne zadostujejo za utemeljitev materialnega dejstva. Dejstvo, da tudi ni storila ničesar, da bi svoj opis lahko podprla z drugimi dokazi, čeprav bi razumno to lahko storila, in tega ni pojasnila, ima dodatno negativno težo.

- Pomembno je opozoriti, da nesodelovanje prošilke samo po sebi ni razlog za zavrnitev materialnega dejstva. Lahko pa privede do zavrnitve materialnega dejstva, če ima neposreden negativen vpliv na presojo obravnavanega materialnega dejstva, ki ga pozitivne ugotovitve v zvezi s tem materialnim dejstvom ne izravnavajo.

Praktičen primer je naveden v [Prilogi 2. Praktičen primer tehtanja kazalnikov verodostojnosti](#), ki prikazuje, kako se lahko opravi postopek tehtanja.

2.4.2. Ugotavljanje materialnih dejstev

(a) Ugotovitev na podlagi metodologije presoje dokazov

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Ugotovitev materialnega dejstva je zadnji korak pri presoji dokazov. Njena strukturirana metodologija vam bo omogočila, da ugotovite, ali lahko razumno sprejmete materialno dejstvo, ker se lahko oprete na prejšnje korake.

- [1.1.2 „Zbiranje posameznih dokazov, ki so upoštevni za prošnjo“](#): povežite vse razpoložljive dokaze z navedenim materialnim dejstvom, prošilčevimi izjavami in vsemi drugimi dokazi, ki jih je predložil prosilec ali so vam drugače na voljo v zvezi z njim.
- [2.2 „Ocena izjav prošilca glede na kazalnike verodostojnosti“](#) ter [2.1 „Presoja dokumentarnih in drugih dokazil“](#): ocenite verodostojnost izjav in opravite presojo dokazne moči dokumentarnih ali drugih dokazil.

- [2.3 „Upoštevanje individualnih in posrednih dejavnikov, ki lahko privedejo do izkrivljanj“](#): upoštevajte individualne in kontekstualne okoliščine prosilca ter morebitne dejavnike izkrivljanja, ki so upoštevni za presojo.
- [1.1.1 „Uporaba dolžnosti sodelovanja \(dokazno breme\)“](#): ustrezno upoštevajte vse elemente prosilčeve dolžnosti utemeljitve in svoje dolžnosti preverjanja.
- [2.4.1 „Tehtanje ugotovitev o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z materialnim dejstvom“](#): celostno pretehtajte vse te ugotovitve, da bi prišli do sklepne ugotovitve.

Na podlagi vseh teh točk bi morali biti sposobni brez kakršne koli dodatne presoje ugotoviti, ali sprejeti ali zavrniti pomembno dejstvo.

Pri ugotavljanju materialnega dejstva morate upoštevati [izzive pri presoji dokazov v azilnih postopkih](#) zaradi položaja, v katerem so se znašli prosilci za mednarodno zaščito, saj so odrezani od zaščite svoje domovine. Od prosilcev se ne pričakuje, da bodo svojo prošnjo „dokazali“ do stopnje „gotovosti“ ali „onstran razumnega dvoma“. V zvezi z dejstvi, ki jih je predstavil prosilec, pogosto ostaja neka stopnja dvoma, ki jo je treba pri zaključku ocene verodostojnosti materialnih dejstev priznati ob upoštevanju širšega načela razlage dvoma v korist prosilca.

Razlaga dvoma v korist prosilca je širše načelo, ki se uporablja v okviru dokaznega standarda za trditve o dejstvih, ki niso potrjene z dokumentarnimi ali drugimi dokazili. Kar zadeva azilni postopek, spodnji okvir vsebuje navedbe iz sodne prakse ESČP, ki so upoštevne v zvezi s tem.

ESČP, J. K. in drugi proti Švedski, točki 92 in 93.

92. V skladu s sodno prakso Sodišča morajo osebe, ki trdijo, da bi njihova odstranitev pomenila kršitev člena 3, v kar največjem mogočem obsegu predložiti gradivo in informacije, ki organom zadevne države pogodbenice in Sodišču omogočajo, da ocenijo tveganje, ki ga lahko povzroči odstranitev [...]. Vendar se Sodišče zaveda dejstva, da je v zvezi s prošnjami za priznanje statusa begunca za zadevno osebo lahko težko ali celo nemogoče, da bi predložila dokaze v kratkem času, zlasti če jih je treba pridobiti iz države, iz katere je po njenih trditvah pobegnila. Neobstoj neposrednih dokumentarnih dokazil tako ne more biti odločilen sam po sebi [...].

93. Zaradi posebnega položaja, v katerem se prosilci za azil pogosto znajdejo, je treba pri ocenjevanju verodostojnosti njihovih izjav in dokumentov, ki jih predložijo v njihovo podporo, pogosto razlagati dvom v korist prosilca. Vendar pa mora posameznik, kadar so predložene informacije, ki dajejo tehtne razloge za dvom o resničnosti navedb prosilca za azil, zadovoljivo pojasniti domnevne netočnosti v teh navedbah [...]. Tudi če se morda zdi, da je prosilčev opis nekaterih podrobnosti nekoliko neverjeten, je Sodišče menilo, da to ne zmanjša nujno celotne splošne verodostojnosti prosilčeve prošnje [...]. ⁽¹³⁶⁾

⁽¹³⁶⁾ ESČP, sodba z dne 23. avgusta 2016, [J. K. in drugi proti Švedski](#) (pritožba št. 59166/12, ECLI:CE:ECHR:2016:0823JUD005916612). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

Izvleček iz priročnika UNHCR o dokaznem bremenu

196. Splošno pravno načelo je, da dokazno breme nosi oseba, ki vloži prošnjo. Vendar se pogosto zgodi, da prosilec svojih izjav ne more podpreti z dokumentarnimi ali drugimi dokazili, pri čemer so primeri, v katerih lahko prosilec predloži dokaze za vse svoje izjave, izjema, in ne pravilo. V večini primerov oseba, ki zbeži pred preganjanjem, prispe z le najnужnejšimi potrebščinami in zelo pogosto celo brez osebnih dokumentov.

[...]

203. Potem ko se je prosilec kar najbolj potrudil, da bi utemeljil svojo zgodbo, je morda še vedno premalo dokazov za nekatere njegove izjave. Kot je pojasnjeno zgoraj (točka 196), skoraj ni mogoče, da begunec „dokaže“ vsak del svoje prošnje, in če bi to bila zahteva, večina beguncev ne bi bila priznana. Zato je pogosto potrebno, da se dvom razlaga v korist prosilca. ⁽¹³⁷⁾

Širše načelo razlage dvoma v korist prosilca

To širše načelo razlage dvoma v korist prosilca je upoštevano pri različnih korakih zbiranja informacij in ocenjevanja verodostojnosti, kot je predstavljeno zgoraj. Za dejstva, ki niso „dokazana“ z objektivno preverljivimi dokazi, se uporabi širše načelo razlage dvoma v korist prosilca, zlasti z uporabo kazalnikov verodostojnosti in v splošnem z upoštevanjem korakov metodologije presoje dokazov, kot je opisana zgoraj.

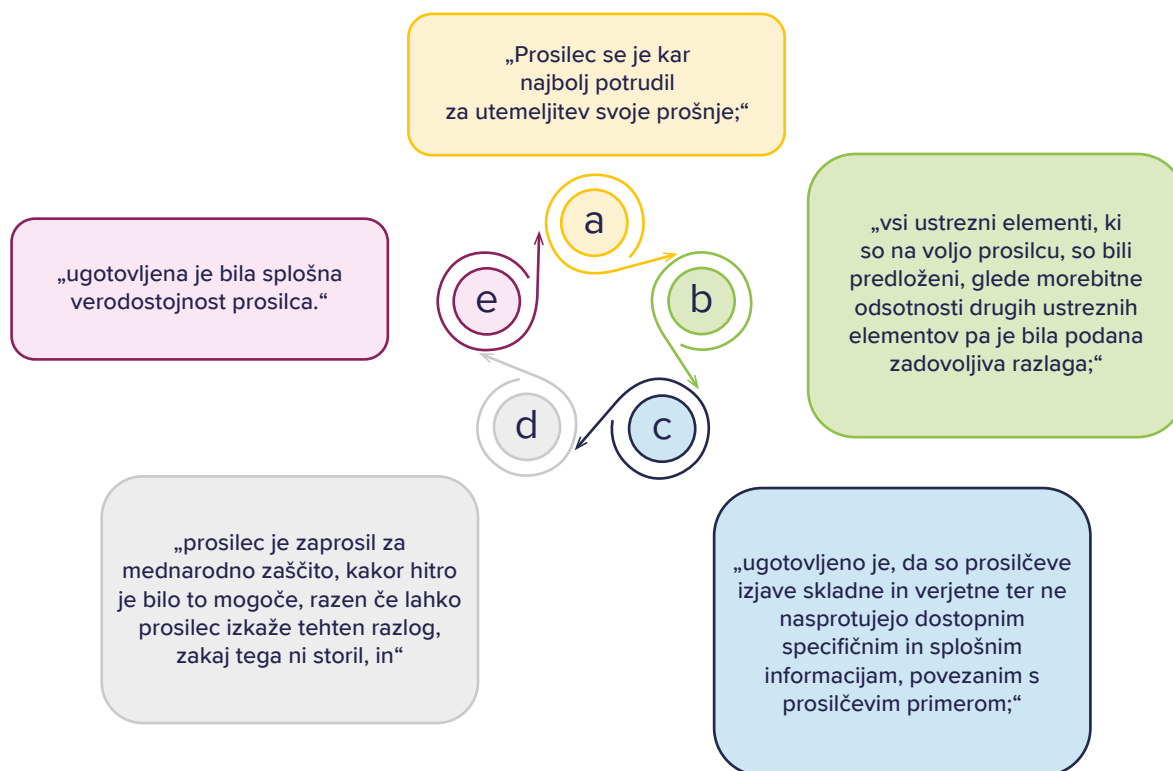
(b) Člen 4(5) direktive o pogojih za azil (prenovitev)

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Medtem ko širše načelo razlage dvoma v korist prosilca daje smernice glede tega, kdaj je materialno dejstvo mogoče sprejeti, so v **členu 4(5) direktive o pogojih za azil (prenovitev)** opisani posebni položaji, v katerih se materialno dejstvo v nobenem primeru ne sme zavrniti. Ta določba bo zlasti upoštevna, kadar kljub temu, da ste uporabili kazalnike verodostojnosti in izpolnili svojo dolžnost preverjanja, tehtanje pozitivnih in negativnih ugotovitev o verodostojnosti še vedno ne omogoča jasne ugotovitve o materialnem dejstvu. Ko so vsi pogoji iz člena 4(5) direktive o pogojih za azil (prenovitev), kot so prikazani na sliki 12 v nadaljevanju, **kumulativno** izpolnjeni, boste vedeli, da materialnega dejstva ne smete zavrniti.

⁽¹³⁷⁾ UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol Relating to the Status of Refugees](#) (Priročnik o postopkih in merilih za določitev statusa begunca in smernicah o mednarodni zaščiti v skladu s Konvencijo o statusu beguncev iz leta 1951 in njenim Protokolom iz leta 1967), ponovna izdaja, Ženeva, februar 2019, točke 196, 197, 203 in 204.

Slika 12. Kumulativni pogoji, pri katerih materialnih dejstev ni mogoče zavrni na podlagi člena 4(5) direktive o pogojih za azil (prenovitev)

Pomembno je opozoriti, da se pogoji (a), (b) in (c) uporabljajo za utemeljitev obravnavanega materialnega dejstva.

Pogoj (a) določa, da se je „prosilec [...] kar najbolj potrudil za utemeljitev svoje prošnje“. To je pogoj, ki ga ocenite, ko ugotavljate, ali je prosilec opravil ustrezne korake za zbiranje dokazov za utemeljitev materialnega dejstva (glej razdelek [1.1.1\(a\)i „Ali se je prosilec kar najbolj potrudil priskrbeti vse izjave in dokumentacijo, s katerimi razpolaga?“](#)). Ta pogoj bi bilo treba oceniti ob upoštevanju osebnih okoliščin prosilca. Če bi od prosilca lahko pričakovali, da bo opravil dodatne razumne korake za zbiranje dokazov, ta pa se ne bi kar najbolj potrudil, kar bi privedlo do manjkajočih informacij ali manjkajočih dokazov, ki vplivajo na vašo zmožnost ugotovitve materialnega dejstva, prosilec tega pogoja ne bi izpolnil.

Pogoj (b) določa, da so bili predloženi „vsi ustrezni elementi, ki so na voljo prosilcu [...], glede morebitne odsotnosti drugih ustreznih elementov pa je bila podana zadovoljiva razlaga“. To je pogoj, ki ga ocenite, ko ugotavljate, ali ima prosilec na voljo dokaze, ki bi jih lahko (pa jih ni) predložil za utemeljitev materialnega dejstva (glej razdelek [1.1.1\(a\)iii „Ali je prosilec podal zadovoljivo razlago glede odsotnosti ustreznih dokazil?“](#)). Če ob upoštevanju osebnih okoliščin prosilca ni bila podana nobena razumna razlaga in če zaradi dejstva, da ta element ni bil predložen, ne morete ugotoviti materialnega dejstva, potem ta pogoj ni izpolnjen.

Pogoj (c) določa, da mora biti „ugotovljeno [...], da so prosilčeve izjave skladne in verjetne ter ne nasprotujejo dostopnim specifičnim in splošnim informacijam, povezanim s prosilčevim primerom“. Ta pogoj ocenite, ker zajema merila glede verodostojnosti izjav v zvezi z doslednostjo, verjetnostjo in skladnostjo z informacijami o izvorni državi (glej razdelek [2.2 „Ocena izjav prosilca glede na kazalnike verodostojnosti“](#)). Če ta merila niso izpolnjena, ta pogoj ob upoštevanju osebnih okoliščin prosilca ne bi bil izpolnjen.

Pogoj (d) določa, da mora prosilec za mednarodno zaščito zaprositi, kakor hitro je to mogoče, razen če lahko izkaže tehten razlog, zakaj tega ni storil. Pri uporabi tega pogoja upoštevajte, da dejstvo, da prošnja ni vložena v najkrajšem mogočem času, nikakor ne sme biti edini razlog za zavrnitev prošnje za mednarodno zaščito. To je določeno v direktivi o azilnih postopkih (prenovitev) ⁽¹³⁸⁾. Odvisno od nacionalne prakse in/ali zakonodaje se lahko prepozna predložitev šteje kot eden od znakov, ki se upošteva pri oceni verodostojnosti, zlasti kadar prošnja ni podprta z dokumentarnimi dokazili ⁽¹³⁹⁾. Če se upošteva ta dejavnik, je treba prosilcu omogočiti, da pojasni razloge za domnevno zamudo pri vložitvi prošnje. Če lahko prosilec poda razumno pojasnilo, zakaj ni zaprosil za mednarodno zaščito v najkrajšem mogočem času, se za njegovo „prepozno“ prošnjo ne bi smelo šteti, da negativno vpliva na splošno obravnavo prošnje.

Pogoj (e) določa, da mora biti ugotovljena splošna verodostojnost prosilca. Splošna verodostojnost je prosilčeva „zgodovina verodostojnosti“ v vlogi prosilca za azil. Nanaša se na vse pomembne dejanske elemente, povezane z dejanji prosilca, ki postanejo znani v azilnem postopku in niso omejeni na presojo samo enega materialnega dejstva.

Ti elementi lahko med drugim vključujejo ravnanje ali izjave, ki kažejo, da se prosilec ne boji vrnitve v domovino, ali nasprotno, ravnanje ali izjave, ki poudarjajo njegov strah; dejanja ali opustitve prosilca v zvezi z dolžnostjo utemeljitve prošnje, kot so prikrivanje informacij ali ustrezno podajanje vseh informacij, dajanje zavajajočih informacij ⁽¹⁴⁰⁾ ali poštenost, predložitev ponarejenih dokumentov ali utemeljevanje svoje prošnje s pristnimi dokumenti; oviranje obravnave njegovega primera ali izpolnjevanje obveznosti sodelovanja. Na naslednji sliki so prikazani elementi, ki jih je mogoče preučiti.

Slika 13. Splošna verodostojnost – primeri elementov, ki jih je treba preučiti

⁽¹³⁸⁾ Člen 10(1) direktive o azilnih postopkih (prenovitev): „Države članice zagotovijo, da se prošnja za mednarodno zaščito ne zavrne niti ne izključi iz obravnavanja zgolj zaradi tega, ker ni bila vložena v najkrajšem možnem času.“

⁽¹³⁹⁾ Člen 4(5)(d) direktive o pogojih za azil (prenovitev).

⁽¹⁴⁰⁾ Glej SEU, sodba z dne 29. junija 2023, [X proti International Protection Appeals Tribunal, The Minister for Justice and Equality, Ireland](#) (C-756/21, EU:C:2023:523, točka 93). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#). V navedeni zadevi je Sodišče med drugim menilo, da je treba člen 4(5)(e) [Direktive Sveta 2004/83/ES](#) z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL L 304, 30.9.2004) razlagati tako, da lažna izjava iz prvotne prošnje za mednarodno zaščito, ki jo je prosilec za azil ob prvi priložnosti pojasnil in preklical, sama po sebi ne more preprečiti ugotovitve njegove splošne verodostojnosti.

Preučevanje ravnanja prosilca zaradi določitve njegove splošne verodostojnosti je osredotočeno na objektivna dejanja prosilca. Ne sme temeljiti na opazovanju prosilčevega obnašanja (njegovega videza ali načina ravnanja). Splošna verodostojnost ni lastnost prosilčeve osebnosti, temveč posledica njegovih dejanj. Če zaradi dejanj prosilca organ za presojo ni prepričan, ali ta dejanja kažejo na neobstoje potrebe po zaščiti, lahko prosilca povprašate o teh vidikih njegovih dejanj in okoliščinah, v katerih so se zgodila, ter tako pojasnite njihov pomen in posledice že med osebnim razgovorom.

Zgoraj naštetá negativna dejanja morajo biti po svoji naravi (sama po sebi ali zaradi ponovitve ali skupaj z drugimi dejanji) dovolj resna, preden se lahko šteje, da vplivajo na splošno verodostojnost prosilca. Zato dejstvo, da je eno od njih morda navedeno v spisu prosilca, ne pomeni, da to *ipso facto* negativno vpliva na njegovo splošno verodostojnost. Informacije o prosilcu, ki niso povezane z azilnim postopkom, niso upoštevne za ugotavljanje splošne verodostojnosti prosilca.

V vseh primerih bi morali pred ugotovitvijo splošne verodostojnosti prosilca preučiti vse individualne in kontekstualne dejavnike, ki bi lahko pojasnili obravnavano ravnanje prosilca, in prosilcu omogočiti, da poda pojasnilo.

3. Korak 3. Ocena tveganj

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

3.1 Uvod

Ocena tveganj je tretji korak v trikoračnem pristopu k presoji dokazov in oceni tveganj, predlaganem na začetku vodnika. Ocena tveganj je dejanska in v prihodnost usmerjena ocena (sedanje in prihodnje) verjetnosti, da bi bil prosilec ob vrnitvi deležen dogodka, ki bi lahko pomenil preganjanje ali resno škodo; ocena, v okviru katere se preučijo vsa (in samo) sprejeta (sedanja in pretekla) materialna dejstva, osebne okoliščine prosilca ter trenutno razpoložljive informacije.

V tem poglavju se izraz „dogodek“ uporablja široko in zajema vse, kar se lahko negativnega zgodi prosilcu po vrnitvi v izvorno državo. Dogodki lahko vključujejo na primer ukrepanje ali neukrepanje, obravnavanje, izkušnje ali položaje, v katerih se prosilec lahko znajde.

Spodnja slika prikazuje trikoračni pristop, ki pojasnjuje tudi razliko med presojo dokazov in oceno tveganj ter razmejitve med presojo dejstev in pravno presojo.

Slika 14. Presoja dejstev in pravna presoja v postopku obravnave

V tej fazi ugotovitev tveganja še ne pomeni, da je treba dogodke pravno opredeliti kot „preganjanje“ ali „resno škodo“. Gre le za ugotavljanje in opis dogodkov, ki bi se prosilcu lahko zgodili ob vrnitvi v izvorno državo ali državo običajnega prebivališča in bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo, ter za oceno verjetnosti, da bi se ti dogodki zgodili. V fazi ocene tveganj je zelo pomembno natančno ugotoviti in opisati dogodke, ki bi se lahko zgodili prosilcu in bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo. V fazi pravne analize vam bo to

pomagalo oceniti in odločiti, ali ti dogodki pomenijo preganjanje ali resno škodo. Podobno bo ocena verjetnosti dogodka v okviru ocene tveganj podlaga za oceno „utemeljenega strahu“ v okviru pravne analize.

Ocena tveganj ne temelji na ugibanjih, temveč na objektivni metodologiji, ter „mora biti [...] opravljena previdno in skrbno [ter] temelji[ti] izključno na konkretnem obravnavanju dejstev in okoliščin“ ⁽¹⁴¹⁾ primera. Po drugi strani je pravna analiza pravna presoja, ali so izpolnjena merila za upravičenost do priznanja mednarodne zaščite.

Ocena tveganj je sestavljena iz dveh glavnih korakov:

1. opredelitve tveganj;
2. ocene tveganj.

3.2. Opredelitev tveganj

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Tveganje je prihodnji dogodek, ki se lahko zgodi in pomeni grožnjo za prosilca. Tveganje je opredeljeno s tem, kaj se lahko zgodi, kateri so razlogi za tveganje, kdo bi to lahko izvedel ali povzročil, in okoliščinami, v katerih se to lahko zgodi. Da bi natančno opredelili tveganja, se morate opreti na rezultate presoje dokazov, kar pomeni:

- strahove in tveganja, ki jih izrazi prosilec;
- tveganja, ki ste jih ugotovili na podlagi trenutno razpoložljivih informacij.

Ne pozabite, da so za ugotovitev tveganj potrebne informacije o izvorni državi

Da bi lahko ugotovili tveganja, ki jih prosilec ne izrazi, je ključno, da imate prave informacije o splošnih razmerah v izvorni državi ter dober vpogled v konkretni profil in osebne okoliščine prosilca. Čeprav se morda tveganja, ki jih prosilec ne omeni, pogosteje ugotovijo v fazi zbiranja dokazov, lahko med ocenjevanjem tveganj po raziskavi informacij o izvorni državi v zvezi s trenutnimi razmerami v izvorni državi dejansko še vedno ugotovite nekatera nova tveganja. To se lahko na primer zgodi, kadar po opravljenem razgovoru pride do sprememb. V tem primeru se morate vrniti na prejšnje korake, ugotoviti temeljna materialna dejstva, opraviti njihovo presojo in, če so sprejeta, nadaljevati oceno tveganj.

⁽¹⁴¹⁾ SEU, sodba z dne 5. septembra 2012, [Bundesrepublik Deutschland/Y in Z](#) (C-71/11 in C-99/11, EU:C:2012:518, op. 33, , točka 77), ki nadalje določa, da mora biti ta ocena opravljena v skladu s pravili, določenimi zlasti v členu 4 [Direktive Sveta 2004/83/ES](#) z dne 29. aprila 2004 o minimalnih standardih glede pogojev, ki jih morajo izpolnjevati državljani tretjih držav ali osebe brez državljanstva, da se jim prizna status begunca ali osebe, ki iz drugih razlogov potrebuje mednarodno zaščito, in o vsebini te zaščite (UL L 304, 30.9.2004). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

Ne pozabite, da lahko po raziskavi informacij o izvorni državi poleg novih tveganj ugotovite tudi nekatera tveganja, ki se razlikujejo od tistih, ki jih je prosilec prvotno opisal in ki so bila povezana s konkretnimi materialnimi dejstvi.

Primer opredelitve tveganja z upoštevanjem informacij o izvorni državi: [primer aktivistke iz države B](#)

Prosilka je navedla, da se boji, da jo bodo ubili zaradi tega, ker je odvetnica nevladnih organizacij, ki zagovarjajo človekove pravice in kritizirajo njihove kršitve. Sprejeli ste materialno dejstvo njenega profila odvetnice nevladnih organizacij, ki zagovarjajo človekove pravice in kritizirajo njihove kršitve.

Vendar pa ste na podlagi raziskovanja informacij o izvorni državi ugotovili, da ljudje s tem profilom ne tvegajo svojega življenja, temveč bi jim bila lahko odvzeta dovoljenja za opravljanje poklica ali pa bi jim lahko zaprli pisarne.

Na podlagi tega boste opredelili, da zanjo ne obstaja tveganje, da bo ubita, temveč da bi ji zaradi njenih političnih dejavnosti odvzeli dovoljenje za opravljanje poklica ali zaprli pisarno. Seveda lahko obstajajo dodatna tveganja, ki so odvisna od drugih sprejetih materialnih dejstev.

Informacije o izvorni državi v zvezi z oceno tveganj

Informacije o izvorni državi, ki ste jih uporabili pri oceni verodostojnosti (kazalniki zunanje verodostojnosti), niso nujno enake informacijam o izvorni državi, ki ste jih uporabili za oceno tveganj. Medtem ko se informacije o izvorni državi, ki so podlaga za oceno verodostojnosti, osredotočajo na potrditev preteklega dogodka ali položaja, informacije o izvorni državi za oceno tveganj obravnavajo tudi vse druge dokaze, ki lahko kažejo, da se lahko v prihodnosti zgodi neka vrsta škode. Informacije o izvorni državi za oceno tveganj na primer obravnavajo objektivne varnostne razmere in razmere na področju človekovih pravic v izvorni državi, vzorce ravnanja subjekta preganjanja ali resne škode ter tveganja, za katera je znano, da so jim osebe, ki so v podobnem položaju kot prosilec, izpostavljene.

Primer ugotavljanja tveganj na podlagi sprejetih materialnih dejstev: [primer aktivistke iz države B](#)

Prosilka je sprva izrazila strah, da bodo organi njene države z njo grdo ravnali zaradi njenih dejavnosti v vlogi odvetnice nevladnih organizacij, ki zagovarjajo človekove pravice in kritizirajo njihove kršitve. Grdo ravnanje naj bi vključevalo (nepošteno) sojenje na podlagi lažnih obtožb, morebitno obsodbo in pridržanje, fizično in spolno zlorabo ter celo smrt.

Izhajajoč iz izraženega strahu ste opravili oceno verodostojnosti in sprejeli/zavrnili nekatera materialna dejstva. V nadaljevanju je naveden seznam materialnih dejstev, ki ste jih sprejeli.

- **Materialno dejstvo 1.** Prosilka prihaja iz države B.
- **Materialno dejstvo 2.** Prosilka je odvetnica na področju človekovih pravic, družbena voditeljica in opozarja na kršitve človekovih pravic v državi B.
- **Materialno dejstvo 3.** Prosilka je članica več organizacij za človekove pravice, vključno z NVO, imenovano Y.
- **Materialno dejstvo 4.** Prosilka se je udeležila demonstracij.
- **Materialno dejstvo 5.** Prosilka je bila prijeta, pridržana in pretepena zaradi udeležbe na demonstracijah in njihovega snemanja.
- **Materialno dejstvo 6.** Prosilka je bila obtožena „upiranja prijetju“ in „javnega spodbujanja k nasilju“ ter je prejela obtožnico, v kateri je bil naveden datum sojenja pred vojaškim sodiščem.

V tem primeru tveganja za prosilko temeljijo na izraženih strahovih na podlagi dogodkov, ki jih je doživela v preteklosti. Zato so tveganja ob vrnitvi, ki jih boste ugotovili, ta, da bo morda preganjana na podlagi obtožnice, ki jo je prejela; med sojenjem bo morda v priporu; morda jo čaka nepošteno sojenje; po tem sojenju bo morda obsojena in zaprta. Poleg tega lahko med tem postopkom organi njene države z njo grdo ravnajo, jo zlorabijo ali celo ubijejo. Ti mogoči dogodki so posledica njenih dejavnosti kot odvetnice za človekove pravice in njene udeležbe na demonstracijah.

Pri ocenjevanju tveganj vam bo v pomoč natančen opis tveganj, ki jih je navedla prosilka ali ste jih sami ugotovili. To je faza, v kateri boste lahko določili več vidikov, pomembnih za pravno analizo. Ti vključujejo vprašanje, ali se ta dejanska tveganja lahko štejejo za utemeljen strah pred preganjanjem ali utemeljeno tveganje za resno škodo, kdo so subjekti preganjanja ali resne škode, kateri so razlogi za preganjanje, v kakšnih okoliščinah bi se to zgodilo in ali obstaja možnost zaščite. Drugače povedano, ali ti dejanski elementi ustrezajo pravnim opredelitvam.

Načela, ki jih je treba upoštevati pri opredeljevanju in opisovanju tveganj

- Izhodišče za opredelitev tveganj so prosilčeve izjave.
- Ta tveganja dopolnjujejo tveganja, ki jih ugotovite na podlagi trenutno razpoložljivih informacij.
- Rezultat ocene verodostojnosti (sprejeta/zavrnjena materialna dejstva) bo opredelil natančen obseg tveganj.
- V opis je treba vključiti vse upoštevne podrobnosti v zvezi s tveganji (tj. kaj, kdo, zakaj, v katerih prispevajajočih okoliščinah in ali obstaja možnost zaščite).
- Tveganja so povezana zgolj z dogodki, ki bi se lahko zgodili v prihodnosti.
- V tej fazi se je treba izogibati kakršnim koli pravnim opredelitvam.

3.3. Ocena tveganj

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Ko opredelite tveganja, ki se lahko prosilcu zgodijo ob vrnitvi, je naslednji korak ocena verjetnosti, da se bodo ob vrnitvi zgodila.

Cilj ocenjevanja tveganja je ugotoviti, za katere vrste škode lahko obstaja „utemeljen strah“ ali „utemeljeno tveganje“.

Pri oceni tveganj je treba tveganje vedno razumeti v celoti: kateri so strah vzbujajoči dogodki v povezavi s konkretnimi akterji, razlogi in okoliščine, v katerih se dogodki lahko zgodijo, kot je opisano zgoraj.

Po obravnavi standardov verjetnosti, ki se uporabljajo, in kaj to zajema, vam bo ta razdelek pomagal raziskati vse vidike tveganj, poleg tega pa vključuje vprašanja, ki jih lahko preučite, da bi ugotovili vse elemente (kazalnike tveganja), ki bodo vplivali na verjetnost tveganja, preden izpeljete sklepne ugotovitve v zvezi z vsemi temi elementi skupaj. V sklepni ugotovitvi boste vsaki svoji ugotovitvi v zvezi s kazalniki tveganja dali ustrezno težo, po potrebi uporabili pravila o prevladnem dokaznem bremenu in ugotovili, ali je razumna stopnja verjetnosti izkazana.

Upoštevajte, da v fazi ocene tveganj ne izvajate pravne analize. Kljub temu boste na podlagi rezultata te ocene določili, ali v tem koraku obstaja utemeljen strah pred preganjanjem ali resno škodo.

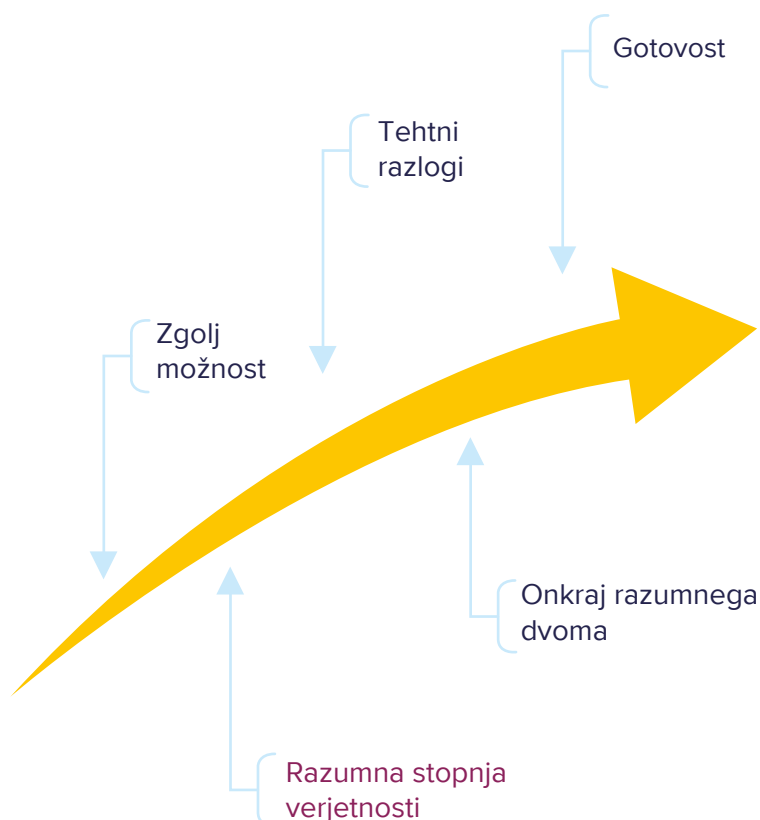
3.3.1. Standard verjetnosti za utemeljen strah in utemeljeno tveganje (dokazni standard)

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Za oceno verjetnosti nastanka tveganja je treba uporabiti ustrezen standard. Standard verjetnosti tveganja se nanaša na prag, ki mora biti dosežen, da se ugotovi, da lahko v primeru vrnitve prosilca v izvirno državo ali državo prejšnjega običajnega prebivališča v razumno predvidljivi prihodnosti nastane neko tveganje. Če je prag dosežen, bo sprejeto, da tveganje ustreza utemeljenemu strahu ali utemeljenemu tveganju.

Čeprav prag pri oceni tveganj kot tak v pravu Unije ni opredeljen in SEU o tem še ni odločilo, je najpogostejše uporabljen standard verjetnosti pri oceni prihodnjega tveganja za prosilca „razumna stopnja verjetnosti“ ⁽¹⁴²⁾. To pomeni, da pričakovanja glede stopnje verjetnosti, da se bo tveganje zgodilo, ne bi smela biti tako visoka kot stopnja „gotovosti“ ali „velike verjetnosti“ ali da se bo tveganje zgodilo „onstran razumnega dvoma“. Po drugi strani pa tudi „zgolj izglede“ ali „zgolj možnost“ ne zadostuje za ugotovitev prihodnjega tveganja. Na spodnji sliki so predstavljeni različni standardi verjetnosti.

Slika 15. Standard verjetnosti za utemeljen strah in utemeljeno tveganje

⁽¹⁴²⁾ SEU, sodba z dne 5. septembra 2012, [Bundesrepublik Deutschland/Y in Z](#) (C-77/11 in C-99/11, EU:C:2012:518, točka 76). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#). SEU je v tej sodbi pojasnilo, da morajo pristojni organi pri presoji, ali ima prosilec utemeljen strah pred preganjanjem, „izvedeti, ali ugotovljene razmere pomenijo tako grožnjo, da je lahko zadevno osebo glede na osebne okoliščine utemeljeno strah, da bo dejansko izpostavljena dejanjem preganjanja“; SEU (veliki senat), sodba z dne 2. marca 2010, [Aydin Salahadin Abdulla in drugi/Bundesrepublik Deutschland](#) (združene zadeve C-175/08, C-176/08, C-178/08 in C-179/08, EU:C:2010:105, točka 89). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#); SEU z dne 7. novembra 2013, [Minister voor Immigratie en Asiel/X, Y in Z](#) (združene zadeve od C-199/12 do C-201/12, EU:C:2013:720, točka 72). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

Kot je omenjeno tudi v primeru BVerwG (neuradni prevod):

„Standard verjetnosti predpostavlja, da imajo pri zbirni presoji dejanskega življenjskega stanja, predloženega v obravnavo, dejstva, ki govorijo v prid obstoju preganjanja, večjo težo in zato prevladajo nad dejstvi, ki govorijo proti njegovemu obstoju. V tem primeru je treba uporabiti „kvalifikatorski“ pristop v smislu rangiranja in tehtanja vseh ugotovljenih okoliščin in njihove pomembnosti. Bistveno vprašanje je, ali bi se lahko glede na te okoliščine pri razumni, preudarni osebi v položaju zadevne osebe vzbudil strah pred preganjanjem.“

Zvezno upravno sodišče (Nemčija), BVerwG 10 C 23.12, točka 32, na voljo v nemščini na [Urteile und Beschlüsse Bundesverwaltungsgericht](#); UNHCR, [Handbook on procedures and criteria for determining refugee status and guidelines on international protection under the 1951 Convention and the 1967 Protocol relating to the status of refugees](#) (Priročnik o postopkih in merilih za določitev statusa begunca in smernicah o mednarodni zaščiti v skladu s Konvencijo o statusu beguncev iz leta 1951 in njenim Protokolom iz leta 1967), februar 2019, HCR/1P/4/ENG/REV. 4, točka 42; UNHCR, [Note on Burden and Standard of Proof in Refugee Claims](#) (Pojasnilo o dokaznem bremenu in standardu pri prošnjah za azil), 16. december 1998, točki 16 in 21.

„Razumna stopnja verjetnosti“ terja kvalitativno analizo. Ne zahteva, da se tveganje količinsko opredeli na lestvici verjetnosti ali da so možnosti za uresničitev tveganja „bolj verjetne kot ne“. Obstoja „razumne stopnje“ ni mogoče nadomestiti z matematično formulo. Za oceno „razumnosti“ stopnje verjetnosti se bo ocena tveganj namesto tega osredotočila na individualni položaj prosilca v okviru obstoječih okoliščin v izvorni državi.

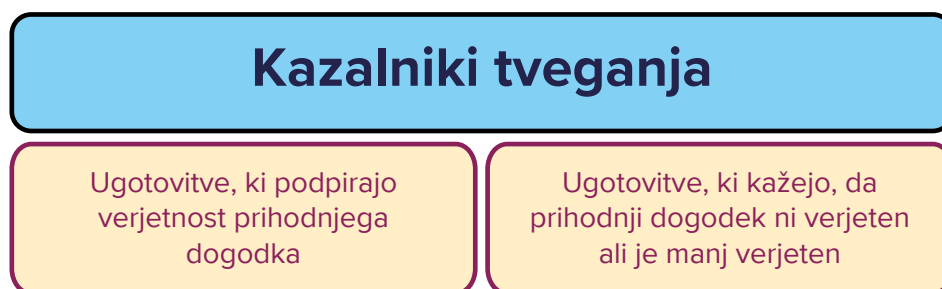
Ocena verjetnosti sega v razumno predvidljivo prihodnost. Razumno predvidljiva prihodnost je tisto, kar je mogoče razumno pričakovati, da se bo zgodilo na podlagi informacij o preteklih in sedanjih dogodkih in okoliščinah. Razumno predvidljiva prihodnost se razteza prek bližnje prihodnosti, vendar ne presega časa, v katerem je mogoče razumno pričakovati, da se bodo zgodili neki dogodki.

3.3.2. Kazalniki tveganja

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Kazalniki tveganja vam bodo omogočili, da raziščete vse elemente, ki bi lahko vplivali na verjetnost tveganja. Kazalniki tveganja lahko kažejo tako na ugotovitve, ki potrjujejo verjetnost dogodka v prihodnosti, kot tudi na ugotovitve, ki kažejo, da obstajajo razlogi za prepričanje, da se tveganje ne bo uresničilo.

Slika 16. Kazalniki tveganja

Kazalniki tveganja se preučijo na naslednjih petih področjih.

- Dogodki, ki jih je prosilec doživel v preteklosti (vključno z dogodki, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo, grožnjami s tem ter položaji ali dejanji, ki bi lahko privedla do takih dogodkov).
- Osebe, ki so prosilcu blizu ali so v podobnem položaju kot prosilec, so preganjane, doživljajo resno škodo ali se jim s tem grozi.
- Osebne okoliščine prosilca, zaradi katerih se lahko tveganje poveča ali zmanjša.
- Temeljni razlogi ali nagibi za strah vzbujaajoče dogodke v času morebitne vrnitve prosilca v izvorno državo.
- Zmožnost akterjev preganjanja ali resne škode, da v primeru vrnitve grozijo ali uresničijo grožnje.

V razdelku v nadaljevanju so za vsako od teh področij predstavljena vprašanja, ki so koristna za preučevanje vseh vidikov tveganja ter izpeljavo pozitivnih in/ali negativnih ugotovitev.

Upoštevajte, da tukaj navedeni kazalniki kot taki niso dokončni in da lahko obstajajo dodatni kazalniki tveganja, ki jih je treba upoštevati pri posameznih prošnjah.

Pomembnost informacij o izvorni državi pri oceni tveganj

Za oceno tveganj boste morali raziskati in uporabiti najnovejše, upoštevne in zanesljive informacije o izvornih državah ter ob tem upoštevati posamezne značilnosti in okoliščine primera. Razen če je prosilec znana oseba, vam bodo informacije o izvorni državi večinoma dale informacije o osebah, ki so ali bi lahko bile v podobnem položaju kot prosilec.

Za nekatere primere ali nekatere države je na voljo ogromna količina gradiva iz številnih virov. V drugih primerih in državah pa boste morda našli majhno količino informacij. Dejstvo, da ne najdete informacij o trenutnih razmerah, povezanih s tveganjem, ki ga poskušate oceniti, ne pomeni nujno, da tveganje ne obstaja. Namesto tega lahko pomeni, da se o temi ne poroča ali da se o njej premalo poroča.

Za ravnanje s protislovnimi, omejenimi ali nezadostnimi informacijami o izvorni državi med obravnavo prošnje glej [Praktični vodnik urada EASO za uradnike, ki vodijo zadeve, o uporabi informacij o državi izvora pri obravnavanju prošenj za azil](#), december 2020, str. 38–40.

(a) Dogodki, ki jih je prosilec doživel v preteklosti

[Vsebina] [Kontrolni seznam]

V splošnem je dejstvo, da se je dogodek že zgodil v preteklosti, verjetno najmočnejši kazalnik, da obstaja verjetnost, da se bo znova zgodil v prihodnosti. Zato je v direktivi o pogojih za azil (prenovitev) določeno prevajeno dokazno breme, ko je „prosilec že bil podvržen preganjanju ali mu je že bila povzročena resna škoda ali se mu je s takšnim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo“⁽¹⁴³⁾. Za več informacij o tej prevolitvi dokaznega bremena glej razdelek [3.4 „Ugotovitev tveganja“](#).

Z ugotovitvijo materialnih dejstev in oceno verodostojnosti ste že ugotovili vse dogodke, ki so se zgodili v preteklosti in ki lahko utemeljujejo prihodnje tveganje.

Ko nekatere pretekle dogodke sprejmete kot verodostojne, je pomembna razsežnost, ki jo je treba nadalje preučiti pri oceni tveganja, kako so ti dogodki časovno porazdeljeni.

Kdaj se je zgodil (zadnji) dogodek?

- Koliko časa je preteklo med zadnjim dogodkom in trenutkom, ko je prosilec zapustil izvorno državo?
- Kaj se je zgodilo v obdobju med zadnjim dogodkom in odhodom prosilca?

⁽¹⁴³⁾ Člen 4(4) direktive o pogojih za azil (prenovitev):

„Dejstvo, da je prosilec že bil podvržen preganjanju ali mu je že bila povzročena resna škoda ali se mu je s takšnim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo, je resen znak prosilčevega utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenega tveganja, da utrpí resno škodo, razen če obstajajo tehtni razlogi za prepričanje, da se takšno preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila.“

- Kaj je v tem času storil subjekt preganjanja ali resne škode?
- Če v vmesnem obdobju ni bilo pomembnih dogodkov, kakšni so razlogi, da se ni zgodilo nič drugega? Ali obstajajo znaki, da bo subjekt kljub preteku časa znova začel ogrožati prosilca ali izvajati dogodke, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo?

Če se je dogodek zgodil dolgo pred prosilčevim odhodom iz izvirne države in je prosilec dolgo živel brez ponovitve podobnih dogodkov, je to lahko znak, da je tveganje, da se dogodek v prihodnosti ponovi, omejeno. To bi lahko veljalo, dokler za to ni nobenih drugih pojasnil, ki jih je treba podrobno preučiti. Razlogov za to, da se pred odhodom ni zgodil noben dogodek, je lahko več. Subjekt morda ni vedel, kje je prosilec, ali pa je imel v tistem času druge prednostne naloge, ne da bi nujno spremenil svojo politiko ali namero v zvezi s prosilcem.

Pomembno je upoštevati, da je doživetje preteklih dogodkov, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo, sicer resen znak, da se lahko taki dogodki verjetno zgodijo v primeru vrnitve, da pa neobstoj preteklih dogodkov, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo, po drugi strani ne pomeni nujno neobstoja prihodnjega tveganja, saj ne morete pričakovati, da bo oseba počakala na take dogodke, preden bo zbežala iz izvirne države.

(b) Osebe, ki so prosilcu blizu ali so v podobnem položaju kot prosilec

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Ali so osebe, ki so prosilcu blizu, deležne groženj ali se srečujejo z dogodki in/ali ravnanjem, ki bi lahko pomenilo preganjanje ali resno škodo?

Kazalnik obstoječega tveganja je tudi to, kaj se je zgodilo ali se še vedno dogaja družinskim članom ali prijateljem v zvezi s položajem prosilca. Kaže na primer lahko, da se subjekt preganjanja približuje prosilcu ali želi prosilcu škodovati prek bližnjih sorodnikov.

- Ali so osebe, ki so blizu prosilcu, deležne groženj iz istih razlogov kot prosilec, ki se boji preganjanja ali resne škode? Ali so deležne groženj, ker so prosilčevi bližnji sorodniki? Ali so deležne groženj iz drugih razlogov?

V nadaljevanju je nedokončen seznam elementov, ki jih je treba preučiti.

Glede dogodkov

- S katerimi dogodki se običajno srečujejo osebe, ki so blizu prosilcu?
- Kako pogosti so ti dogodki?
- Kako razširjeni so ti dogodki?

Glede podobnosti

- Ali obstajajo pomembne razlike med prosilcem in njegovimi bližnjimi, ki bi lahko pomembno vplivale na tveganje, da prosilca doleti podobna usoda?

Primer obravnave sorodnikov kot kazalnika tveganja: [primer aktivistke iz države B](#)

Smrt njenega bratranca, grdo ravnanje z njenimi sorodniki in pridržanje njenih nečakov so bile očitno neposredne grožnje subjekta preganjanja prosilki, da bi jo prisilil k opustitvi njenih dejavnosti. Če ste navedena dejstva sprejeli, so to močni kazalniki zadevnega tveganja.

Ali so ljudje v podobnem osebnem položaju in/ali z enakimi značilnostmi tako preganjeni, deležni groženj ali resne škode?

Če so osebe v podobnem položaju kot prosilec in/ali z enakimi značilnostmi kot prosilec preganjane ali deležne resne škode, je to jasen znak, da je ob vrnitvi lahko ogrožen tudi sam prosilec. Podobnosti so lahko resnične ali navidezne. V tem primeru bi bilo treba preučiti naslednja vprašanja.

V nadaljevanju je nedokončen seznam elementov, ki jih je treba preučiti.

Glede dogodkov

- S katerimi dogodki se običajno srečujejo osebe v podobnem položaju?
- Ali so ti dogodki zakonsko določeni?
- Kako pogosti so ti dogodki?
- Kako razširjeni so ti dogodki?

Glede podobnosti

- V kolikšnem obsegu se položaj prosilca ujema s položajem oseb, ki so doživele preganjanje ali resno škodo, in/ali v kolikšnem obsegu imajo podobne značilnosti?
- Ali obstajajo pomembne razlike med prosilcem in osebami, ki so doživele preganjanje ali resno škodo, ki lahko pomembno vplivajo na tveganje za prosilčevo preganjanje ali škodo?

Podobnosti ali razlike se lahko nanašajo na spodaj navedene primere.

Izvorno območje prosilca

- Ali je preganjanje ali resna škoda omejena na območje, ki ni območje, na katerem je prosilec prebival ali s katerega prihaja?
- Ali obstajajo razlogi za prepričanje, da bo preganjanje ali resna škoda ostala omejena na navedeno območje?
- Ali ima subjekt preganjanja ali resne škode enake zmožnosti na izvornem območju prosilca?

Profil osebe

- Ali je preganjanje ali resna škoda usmerjena predvsem ali izključno proti osebam, ki pripadajo višjim profilom?
- Ali je preganjanje ali resna škoda omejena na osebe, ki:
 - so opravljale dejavnosti na neki ravni?
 - so prevzele konkretne vloge in odgovornosti v svoji organizaciji?
 - so imele neko družbeno prepoznavnost ali so imele neke vezi z drugimi pomembnimi nasprotniki?

Primer ravnanja z osebami v podobnem položaju kot kazalnik tveganja: [primer mladega moškega iz države A](#)

V preteklosti ni bilo nobenih dogodkov, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo ali celo grožnje. Ker gre v tem primeru za v prihodnost usmerjeno obravnavo, je pomembno preučiti in zbrati informacije o tem, kaj se dogaja z ljudmi, ki se nočejo pridružiti teroristični skupini. Kakšne so posledice zanje?

Če ste sprejeli materialno dejstvo, da je bil prosilec pozvan, da se pridruži teroristični organizaciji, bodo posledice zavrnitve drugih oseb, ki so bile pozvane enako kot prosilec in imajo podobne značilnosti, prav tako kazale na tveganje za prosilca. Ali se ta novačenja na primer izvajajo na konkretnih območjih? Ali ciljni mladi moški pripadajo neki etnični ali družbeni skupini?

Primer scenarija: Prosilec je zapustil državo, ne da bi prejel kakršen koli poziv v zvezi s pridružitvijo. V tem primeru niste predhodno ubesedili in ocenili materialnega dejstva, da se je skupina obrnila nanj, temveč materialno dejstvo v zvezi z dogodki in ravnanjem te teroristične skupine ter metodami/praksami, ki jih uporabljajo za novačenje ljudi.

Če ste se strinjali, da je na tem območju res običajna praksa, da teroristična skupina novači mlade moške, potem sta poleg informacij o tem, kaj se zgodi z osebami z enakim profilom ali v enakem položaju, profil prosilca in zlasti njegova starost zelo pomembna, da bi ocenili, ali je mogoče, da bi bil izpostavljen temu tveganju.

(c) Kazalniki tveganja, povezani z okoliščinami, ki povečujejo ali zmanjšujejo tveganje

[\[Vsebinska\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Ali obstajajo (osebne) okoliščine, ki povečujejo ali zmanjšujejo tveganje?

V okviru ugotavljanja materialnih dejstev ste ugotovili okoliščine, ki lahko prispevajo k tveganju. Te okoliščine je zdaj treba dopolniti z vsemi okoliščinami, ki lahko povečajo ali zmanjšajo tveganje. Na podlagi teh boste ocenili, v kolikšnem obsegu bodo povečale ali zmanjšale verjetnost uresničitve tveganja.

Osebne okoliščine, ki lahko povečajo tveganje, so lahko povezane s starostjo, spolom, pismenostjo, izobrazbo, družbenim položajem, družinskimi odnosi, invalidnostjo, etnično

pripadnostjo, vero ali družbeno skupino, kadar te niso glavni razlog za to tveganje. Druge okoliščine so lahko povezane z dejstvi, kot je kraj stalnega prebivališča ali dejstvo, da ima prosilec vidne brazgotine, kolikor se prosilec ne more zlahka ločiti od teh dejstev. V nekaterih državah na primer sprememba naslova ne bo spremenila dejstva, da se v zvezi z osebo dojema, da prihaja iz nekega dela države ali nekega dela mesta.

- Kako te okoliščine vplivajo na življenje prosilca ali drugih oseb z enakimi okoliščinami ali značilnostmi?
- V kolikšnem obsegu je prosilec zaradi teh okoliščin ali značilnosti lažja tarča subjektov preganjanja ali resne škode?
- V kolikšnem obsegu je prosilec zaradi teh okoliščin bolj „iskana“ tarča?

Druge okoliščine lahko povečajo ali zmanjšajo tveganje. Te lahko vključujejo premoženje, družbeni položaj, družino, pleme ali socialno mrežo, stopnjo izobrazbe ali plemenske mehanizme za reševanje konfliktov itd. Oceniti boste morali dejanskost teh okoliščin za preprečitev uresničitve tveganja ter ali bi to prosilca predvidljivo in trajno obvarovalo pred strah vzbujajočimi dogodki.

- V kolikšnem obsegu te okoliščine dejansko zmanjšujejo tveganje?

(d) Kazalniki tveganja, povezani z nagibi subjektov za izvedbo dogodkov, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Pomembno je oceniti nagibe za domnevne dogodke, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo v trenutku morebitne vrnitve prosilca. Morda se je nagib spremenil ali pa je v celoti izginil.

Ali bo imel subjekt (še vedno) nagib za izvedbo grožnje v času morebitne vrnitve?

Subjekt preganjanja ali resne škode je morda spremenil svojo politiko v zvezi z domnevnimi dogodki, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo, ali pa se je morda spremenil njegov položaj ali interesi.

Ali je prišlo do sprememb zakonodaje, na primer do sprejetja ukrepa amnestije ali dekriminalizacije kaznivega dejanja?

- Ali je prišlo do spremembe režima? Če da, na katerih ravneh in v kakšnem obsegu?
- Ali se je spremenilo ravnanje subjekta preganjanja ali resne škode s prosilcem, njegovimi družinskimi člani ali drugimi osebami v podobnem položaju?
- Ali ima prosilec še vedno značilnosti, na katerih temelji nagib za domnevne dogodke, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo, oziroma ali ga še vedno tako dojemajo?
- Ali je subjekt preganjanja kako drugače (razen z usmerjenostjo proti prosilcu) dosegel svoje cilje?
- V kakšnih okoliščinah je prosilec zapustil državo (zakonit ali nezakonit izstop, način potovanja itd.)?

Pomembno je prepričati se, da je ta sprememba dejanska. Če se je na primer pravo spremenilo, praksa pa je, da se enako ravnanje še naprej preganja ob uporabi drugih pravnih podlag, bi še vedno obstajalo tveganje, povezano z njim. Prav tako sprememba političnih razmer ne more privedi do spremembe prakse, če javni uslužbenci ostanejo isti in še vedno ravna enako. Tudi okoliščine, v katerih je prosilec zapustil svojo državo, bi lahko kazale na namere subjekta preganjanja. Če je na primer prosilec doživel dogodke, ki so jih izvedli organi in bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo, in je državo zapustil zakonito z vsemi ustreznimi dokumenti v svojem imenu, je to lahko znak, da akter ni bil usmerjen proti prosilcu. To bi veljalo vsaj v trenutku izstopa.

Če razpoložljive informacije o izvorni državi vsebujejo navedbe, da se je/so se nagib(-i) subjekta spremenil(-i) ali da je/so izginil(-i), morate pri prosilcu preveriti, ali te spremembe veljajo tudi za njegov individualni položaj. Potrditi morate, da bi sprememba dejansko vplivala na njegovo tveganje za izpostavljenost dogodkom, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo.

Ali se subjekti zavedajo dejanj ali značilnosti prosilca, ki so lahko nagib za dejanja, ki bi lahko pomenila preganjanje ali resno škodo?

Dejanja, ki so jih storili subjekti preganjanja ali resne škode, pogosto sproži ravnanje ali osebni izraz prosilca. Zato morate imeti predstav o tem, kakšen bo osebni izraz prosilca ob morebitni vrnitvi ali kako bo ravnal. Vendar ne pozabite, da od prosilca ni mogoče pričakovati, da bo prikri ali skril elemente, ki so v bistvu povezani z značilnostmi, zaščitnimi z opredelitvijo begunca, da bi se izognil preganjanju ⁽¹⁴⁴⁾. Skratka, od prosilca ni mogoče pričakovati, da skriva ali prikriva, kar je temeljnega pomena za to, kar je ali v kar verjame.

Včasih ni jasno, ali se subjekt zaveda dejanj ali značilnosti prosilca, ki so lahko podlaga za dejanja, ki bi lahko pomenila preganjanje ali resno škodo. To se lahko zgodi zlasti takrat, ko se strah pojavi na kraju samem. V takih primerih boste morali oceniti, kako se bo na podlagi prosilčevih izjav „morda razumno dojemalo“ njegovo ravnanje ali osebni izraz ob vrnitvi, pri čemer je treba upoštevati, da ni mogoče pričakovati, da bo skrival temeljne značilnosti.

Če se je na primer prosilec udeležil protesta v državi azila zgolj iz oportunističnih razlogov in organi izvorne države niso seznanjeni z njegovo udeležbo ter nič ne kaže, da bi lahko to izvedeli v predvidljivi prihodnosti, to ne bi smelo privedi do tveganja za dogodke, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo. Razlog za to je, da se lahko razumno šteje, da se prosilec v izvorni državi ni udeležil podobnih protestov.

Če pa prosilec v izvorni državi pred odhodom zaradi strahu ni nikoli izrazil svojega političnega prepričanja, zaradi česar organi ne vedo za njegovo politično prepričanje, lahko to kljub temu privede do tveganja za dogodke, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo. Od prosilca

⁽¹⁴⁴⁾ SEU, sodba z dne 5. septembra 2012, [Bundesrepublik Deutschland/Y in Z](#) (C-77/11 in C-99/11, EU:C:2012:518, točka 78). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#). SEU v tej sodbi obravnava vero kot razlog za preganjanje. Utemeljitev iz te sodbe je mogoče ekstrapolirati na vse razloge za preganjanje, zlasti kjer je v sodbi navedeno, da ni treba „upoštevati možnost[i], ki naj bi jo imel prosilec, da se izogne nevarnosti preganjanja tako, da se odpove [...] zaščiti, ki mu jo Direktiva zagotavlja s priznanjem statusa begunca“, z opustitvijo verskih praks, za katere oseba meni, da so zanjo potrebne, ali ki jih določa njena vera. Enaka utemeljitev je bila po analogiji uporabljena tudi za izraz spolne usmerjenosti v sodbi SEU z dne 7. novembra 2013, [Minister voor Immigratie en Asiel/X, Y in Z](#) (združene zadeve od C-199/12 do C-201/12, EU:C:2013:720, točke od 70 do 76). Povzetek je na voljo v [podatkovni zbirki agencije EUAA o sodni praksi](#).

namreč ni mogoče pričakovati, da bo še naprej skrival svoje politično prepričanje, da bi se izognil dogodkom, ki bi lahko pomenili preganjanje ob morebitni vrnitvi.

Glavna vprašanja, ki jih je treba zastaviti v zvezi s tem, so tako:

- Kakšno bo ravnanje in/ali kakšna bodo dejanja prosilca ob vrnitvi, pri čemer je treba upoštevati, česa od prosilca ni mogoče pričakovati, da bo skrival ali prikrival?
- Ali so bili razlogi za prosilčevo dejavnost ali neko ravnanje zgolj oportunistični ali naključni?
- Če je odgovor pritrdilen, ali so organi v izvorni državi seznanjeni s temi dejavnostmi ali takim ravnanjem?
- Če je odgovor pritrdilen, kako organi dojemajo to ravnanje ali te dejavnosti?

Objave v družbenih medijih ⁽¹⁴⁵⁾

- Prosilci se lahko kot primer prihodnjega tveganja sklicujejo na **publiciteto**, ki jo je imela objava v družbenih medijih. Objave v družbenih medijih imajo lahko potencialno veliko gledalcev/bralcev. Samo zato, ker obstaja potencial, to ne pomeni, da ima vsaka objava na internetu široko občinstvo in da, kadar je ustrezno, to občinstvo vključuje subjekt preganjanja ali resne škode ⁽¹⁴⁶⁾. Pred ugotovitvijo verjetnosti, da je subjekt preganjanja ali resne škode vedel za objavo, boste morali preučiti vse upoštevne splošne in individualne okoliščine ter pojasnila prosilca. Postopek obravnave temelji na kombinaciji vseh različnih dejavnikov in ga je treba oceniti ob upoštevanju razmer v izvorni državi.
- Če ima subjekt preganjanja ali resne škode **aktivne politike spremljanja** spletnih objav, kakršne objavlja prosilec, je verjetnost, da bo preganjalec zanje izvedel, večja. To velja tudi v primeru, ko je dosegljivost, ki jo je prosilec predvidel za svojo(-e) objavo(-e), sorazmerno omejena. Če subjekt preganjanja ali resne škode izkazuje bolj pasivno ravnanje, bodo možnosti, da bo seznanjen z objavo, manjše in bodo bolj odvisne od promocije same objave kot obnašanja subjekta preganjanja ali resne škode.
- **Stopnja dosegljivosti/vidnost same objave** je lahko odvisna od več dejavnikov. Poiskati boste morali indice, na podlagi katerih boste ugotovili, kako verjetno je, da so informacije dosegle ali bi lahko dosegle subjekta preganjanja ali resne škode. Vprašanja, ki jih je treba preučiti, so: „Ali gre za zaupno objavo z omejenim številom ogledov ali z omejenim potencialnim številom ogledov? Ali pa je predvideno, da jo bo na podlagi uporabljenega medija in orodij, ki se uporabljajo za zagotavljanje njene vidnosti, videlo veliko število ljudi? Ali se je objava po internetu razširila drugače, kot je nameraval avtor?“

⁽¹⁴⁵⁾ To besedilo je sestavljeno iz vodnika agencije EUAA, [Practical Guide on Political Opinion](#) (Praktični vodnik o političnem prepričanju), 2022, razdelek 3.7. „Political opinion expressed via social media“ (Politično prepričanje, izraženo prek družbenih medijev), str. 80–86.

⁽¹⁴⁶⁾ Za več vprašanj o tej temi glej EUAA, [Qualification for international protection \(Directive 2011/95/EU\) – Judicial analysis](#) (Pogoji za mednarodno zaščito (Direktiva 2011/95/EU) – pravna analiza), druga izdaja, 2023, razdelek 1.10.3.4; glej tudi višje sodišče (oddelek za priseljevanje in azil), Združeno kraljestvo, sodba z dne 20. januarja 2022, XX (PJAK – dejavnosti na kraju samem – Facebook) Iran CG [2022] UKUT 23 (oddelek za priseljevanje in azil) (zadnja posodobitev 30. septembra 2022).

- Na nekaterih internetnih straneh si lahko ogledate **število ogledov**, všečkov itd. Tako lahko dobite podatek o številu ljudi, ki so dostopali do objave. Zavedajte se, da na nekaterih spletnih straneh število „ogledov“ ne pomeni števila različnih oseb, ki so si ogledale objavo, temveč število obiskov strani. To pomeni, da se več obiskov iste osebe, vključno z avtorjem samim, šteje za različne „oglede“. Število ogledov je eden od dejavnikov, ki jih je treba upoštevati, vendar je „pomembnost“ števila ogledov odvisna od nacionalnega okvira in morda tudi drugih dejavnikov, na primer od tega, kako nedavno je bil ogled (npr. veliko število ogledov pred več leti se lahko šteje za manj pomembno kot manjše število nedavnih ogledov).
- **Število „sledilcev“** avtorja lahko, če je to relevantno, daje predstavo o številu mogočih gledalcev. Zaradi dejstva, da osebi po spletu „sledi“ veliko število ljudi, je večja verjetnost, da si ogledajo njene objave ter da je njihova vsebina znana in se deli.
- Pomembnost **vrste medija**, ki se uporablja, in njegov vpliv. Na internetu nimajo vsi mediji enakega vpliva in obsega. Ali je bila objava objavljena na spletni strani osrednjega časopisa ali v zasebnem spletnem dnevniku? Če ste seznanjeni z delovanjem različnih vrst družbenih medijev (Facebook, YouTube, Instagram, TikTok itd.) in vplivom posameznega medija v izvorni državi, boste lahko ocenili potencialen doseg objave. Objavljanje v okviru osebnega ali zasebnega spletnega dnevnika ni enako kot na primer pisanje članka v okviru spletnega dnevnika opozicijske stranke. Temu bo verjetno sledilo več ljudi (zlasti pa subjekt preganjanja ali resne škode), medtem ko lahko prvi ostane dokaj zaupen.
- **Dostopnost.** Kdo lahko dostopa do teh informacij in kako preprosto je do njih dostopati? Spletne objave niso vedno namenjene temu, da bi jih videli vsi. Zato morate preveriti, ali je stran javna in v kakšnem obsegu ter ali je ostala zasebna ali omejena na omejeno število gledalcev. Preverite na primer, kdo so „prijatelji“ ali naročniki navedenih objav ali platforme družbenih medijev in v kolikšnem obsegu se lahko informacije delijo z drugimi, na primer, ali je mogoče stran deliti v elektronski obliki. Drugo vprašanje, ki ga je treba preučiti, je, ali lahko na informacije naleti vsakdo, po naključju ali s preprostim iskanjem, ali je objavo tako težko najti, da bi jo našli/si jo ogledali le tisti, ki imajo zelo podrobne informacije o objavi.
 - **Primer scenarija.** Če je to edina prosilčeva objava in morate vnesti zelo konkretne informacije, kot so ime prosilca ali konkretne ključne besede, da lahko najdete objavo, ali če morate imeti naslov URL, da pridete do objave, je zelo malo verjetno, da bo kdo, ki teh informacij še nima, naletel na to objavo. Zato to niso informacije, ki bi bile zelo dosegljive.
- **Razpoložljivost.** Ali je stran še vedno na voljo na internetu? Avtor je morda odstranil stran ali spremenil vsebino po njeni objavi. Kadar se prosilec sklicuje na internetne objave, bodite pozorni na način, na katerega prosilec navaja informacije. Ali je prosilec predložil samo izpis internetne strani? Ali je ta stran še vedno na voljo na internetu in če ni, zakaj ni? Če ni več na voljo na internetu, boste morda želeli preveriti razloge, zaradi katerih bi ta objava še vedno pomenila tveganje za prosilca ob vrnitvi.
- Vendar ne pozabite, da elektronske objave puščajo kibernetiski odtis in imajo lahko neskončno življenjsko dobo, kar vam omogoča, da jih najdete ali obnovite tudi po tem, ko jih je avtor izbrisal.

(a) Kazalniki tveganja, povezani z zmožnostjo subjekta, da škoduje prosilcu

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Ali bo subjekt preganjanja ali resne škode imel zmožnost škodovanja prosilcu?

Zmožnost subjekta preganjanja ali resne škode, da škoduje prosilcu, je odvisna od njegovega položaja in podpore. Njegova zmožnost se lahko bistveno razlikuje glede na to, ali je subjekt državni ali nedržavni.

Kadar je subjekt država, se domneva, da bo lahko izvedla nameravana dejanja, ki bi lahko pomenila preganjanje ali resno škodo, in dosegla prosilca kjer koli na ozemlju države. Kljub temu je treba postaviti naslednja vprašanja.

- Ali grožnja izhaja iz države kot take ali iz posameznikov ali manjše skupine funkcionarjev znotraj te države? Ali ti posamezniki delujejo zaradi lastnega interesa ali izvajajo politiko države?
- Če je tako, ali imajo ti posamezniki moč ali vpliv, ki presega njihovo lokalno ali regionalno raven?
- Ali imajo pooblastila za izvedbo dogodkov, ki bi lahko pomenili preganjanje ali resno škodo?

Kadar tveganje predstavljajo nedržavni subjekti, je treba skrbno oceniti njihovo zmožnost delovanja in njihov vpliv.

- Kakšen je njihov družbeni položaj?
- V kolikšnem obsegu jih družba, ki jih obkroža, sprejema ali podpira?
- V kolikšnem obsegu vplivajo na državo in v kolikšnem obsegu je država dovzetna za korupcijo?
- Ali lahko delujejo nekaznovano?

Ugotovitve v zvezi z zmožnostjo subjekta običajno same po sebi ne privedejo do sklepne ugotovitve, da tveganja ni ali da ni razumne stopnje verjetnosti tveganja. Te ugotovitve je treba obravnavati v povezavi z drugimi znaki tveganja. Ugotovitve se lahko kljub temu vključijo v pravno presojo (naslednji korak v postopku obravnave), zlasti glede razpoložljivosti formalnega varstva v splošnem in razpoložljivosti možnosti notranje zaščite, kot je opredeljena v direktivi o pogojih za azil (prenovitev) ⁽¹⁴⁷⁾.

Povezana publikacija agencije EUAA

Za podrobno razpravo o pojmu možnosti notranje zaščite in načinu njene uporabe glej [Practical Guide on the Application of the Internal Protection Alternative](#) (Praktični vodnik urada EASO o uporabi možnosti notranje zaščite), maj 2021.

⁽¹⁴⁷⁾ Člen 8 direktive o pogojih za azil (prenovitev).

3.4. Ugotovitev tveganja

[\[Vsebina\]](#) [\[Kontrolni seznam\]](#)

Za ugotovitev ocene tveganja morate skupaj preučiti vse ugotovitve o kazalnikih tveganja za posamezno tveganje in oceniti, ali je izpolnjen standard razumne stopnje verjetnosti.

Preučite vse kazalnike tveganja skupaj

Čeprav nekateri elementi sami po sebi morda ne bodo privedli do tveganja, ki je dovolj verjetno, lahko kombinacija elementov glede na razpoložljive informacije privede do ugotovitve, da obstaja razumna stopnja verjetnosti, da se v primeru vrnitve prosilca v izvorno državo tveganje zgodi.

Če obstajajo različni kazalniki, boste morali pretehtati vsakega od njih. Kazalniki, ki so neposredno povezani s tem, kar se je prosilcu zgodilo v preteklosti, imajo lahko večjo težo kot to, kar se je zgodilo prosilčevim bližnjim, kar pa ima lahko večjo težo kot to, kar se je zgodilo osebam v podobnih okoliščinah. Vendar je to treba oceniti glede na konkretni položaj in razpoložljive informacije ter ob upoštevanju osebnih okoliščin prosilca in/ali dogodka ter splošnih okoliščin v izvorni državi ali državi običajnega prebivališča.

Pri tem boste za tveganja, ki so se v preteklosti že uresničila ali za katera so se grožnje v preteklosti že uresničile, morali uporabiti prevajeno dokazno breme. Če se sprejme materialno dejstvo, ki se lahko opredeli kot preteklo preganjanje ali resna škoda (ali neposredno groženje s tem), se domneva, da se lahko to dejstvo v prihodnosti ponovi ⁽¹⁴⁸⁾ in da je posledično izpolnjen standard verjetnosti tveganja.

To domnevo lahko ovržete, če imate „tehtne razloge“, da se taki dogodki v prihodnosti ne bodo ponovili. Vprašanje, ali ti dogodki pomenijo preganjanje ali resno škodo, ni nekaj, kar je treba v tej fazi oceniti in o tem odločiti. V tej fazi zadošča, da obstaja znak, da bi ti pretekli dogodki lahko pomenili preganjanje ali resno škodo ⁽¹⁴⁹⁾. Samo če ugotovite, da obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da se ti dogodki v okviru ocene tveganja v prihodnosti ne bodo ponovili, tega tveganja ne boste obdržali za pravno presojo.

Ni treba s popolno gotovostjo dokazati, da se preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila. Namesto tega morate utemeljiti, da obstajajo tehtni razlogi, tj. objektivne okoliščine, za prepričanje, da se ti dogodki ne bodo znova zgodili.

Na primer razmeroma dolg časovni presledek med zadnjim incidentom ali grožnjo sam po sebi ne zadostuje kot tehten razlog za prepričanje, da se dogodek ne bo ponovil. Preučiti boste

⁽¹⁴⁸⁾ Člen 4(4) direktive o pogojih za azil (prenovitev):

„Dejstvo, da je prosilec že bil podvržen preganjanju ali mu je že bila povzročena resna škoda ali se mu je s takšnim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo, je resen znak prosilčevega utemeljenega strahu pred preganjanjem ali utemeljenega tveganja, da utrpi resno škodo, razen če obstajajo tehtni razlogi za prepričanje, da se takšno preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila.“

⁽¹⁴⁹⁾ Dejstvo, da je dogodek, ki se je zgodil v preteklosti, resen znak, da obstaja tveganje, da se bo dogodek ponovil, razen če obstajajo tehtni razlogi za domnevo, da se taka dejanja ali dogodki ne bodo ponovili, se uporablja za vsako dejanje ali dogodek ne glede na to, ali bi lahko pomenil preganjanje ali resno škodo ali ne.

morali mogoče razloge za ta dolg časovni presledek tako z vidika prosilca kot tudi z vidika subjekta preganjanja ali resne škode. Šele ko ugotovite, da ni drugih razlag za neobstoj incidentov ali groženj razen te, da je subjekt preganjanja ali resne škode prenehal preganjati prosilca ali poskušati mu škodovati, in če sicer ni drugih znakov, da bo v prihodnosti ponovno nadaljeval svoje ravnanje, lahko sklepno ugotovite, da je časovni presledek lahko del tehtnih razlogov za prepričanje, da se preganjanje ali resna škoda ne bo ponovila.

Pravna analiza

Po oceni tveganj boste obdržali le tveganja, za katera obstaja razumna stopnja verjetnosti, da bi se pri prosilcu ob vrnitvi v izvorno državo lahko uresničila. Za vsako od tveganj morate opisati, kaj je sprejeto glede tega, česa se prosilec boji, koga in zakaj ali v katerih okoliščinah. Na podlagi teh tveganj se lahko premaknete na naslednji korak, tj. pravno analizo, v okviru katere boste presodili, ali so izpolnjeni vsebinski pogoji iz direktive o pogojih za azil (prenovitev) za priznanje mednarodne zaščite, in sicer najprej za status begunca ter po potrebi tudi za status subsidiarne zaščite.

Presodili boste, ali bi dogodki, ki bi se prosilcu lahko z razumno stopnjo verjetnosti (kot je opredeljena v oceni tveganj) zgodili ob vrnitvi, pomenili preganjanje ali resno škodo. Če bi, boste ocenili razpoložljivost nacionalne zaščite, uporabo morebitne možnosti notranje zaščite in pravno obravnavo ugotovljenih izključitvenih razlogov.

Povezana publikacija agencije EUAA

Za nadaljnjo analizo glej [Praktični vodnik urada EASO: Pogoji za mednarodno zaščito](#), april 2018.

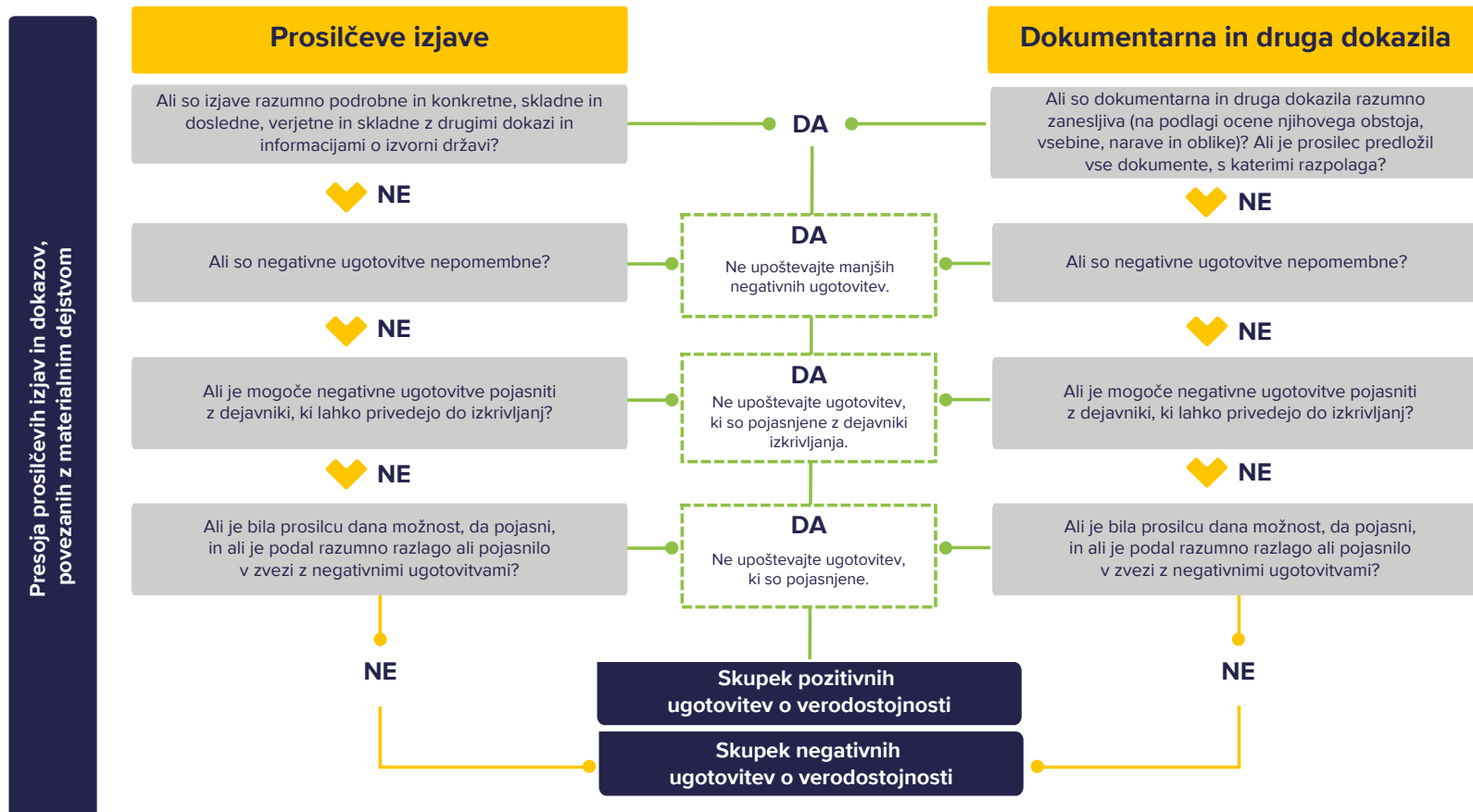
Priloga 1. Diagram poteka ocenjevanja verodostojnosti

OCENA VERODOSTOJNOSTI

Vsako vprašanje lahko privede do pozitivnih in tudi negativnih ugotovitev o verodostojnosti.

Na primer izjave so lahko podrobne in konkretne (pozitivna ugotovitev)

ter hkrati neskladne in nedosledne (negativna ugotovitev).

Preglejte vse pozitivne in negativne ugotovitve o verodostojnosti, povezane z izjavami, dokumentarnimi in drugimi dokazili, ter težo, ki je pripisana vsaki od teh ugotovitev (ob upoštevanju posameznih dokazov in posrednih okoliščin), da ocenite, v katero smer se ugotovitve o verodostojnosti zblížajo ali uravnotežijo, in sklepno ugotovite, ali je materialno dejstvo mogoče sprejeti.

Preučite vse dokaze v celoti in sprejmite ali zavrnite dejstvo

Če na podlagi tehtanja po izpolnitvi svoje dolžnosti preverjanja ne morete sprejeti sklepne ugotovitve, upoštevajte, da ne smete zavrniti materialnega dejstva, če so izpolnjeni naslednji kumulativni pogoji:

- prosilec se je kar najbolj potrudil za utemeljitev svoje prošnje;
- vsi ustrezni elementi, ki so na voljo prosilcu, so bili predloženi;
- ugotovljeno je, da so prosilčeve izjave skladne in verjetne ter ne nasprotujejo dostopnim specifičnim in splošnim informacijam, povezanim s prosilčevim primerom;
- prosilec je zaprosil za mednarodno zaščito, kakor hitro je bilo to mogoče, razen če lahko izkaže tehten razlog, zakaj tega ni storil, in
- ugotovljena je bila splošna verodostojnost prosilca.

Priloga 2. Praktičen primer tehtanja kazalnikov verodostojnosti

[[Vsebina](#)] [[Kontrolni seznam](#)]

Namen te priloge je bralcu na podlagi praktičnega [primera aktivistke iz države B](#) pokazati, kako sta bila opravljena tehtanje kazalnikov verodostojnosti in ocena verodostojnosti za eno materialno dejstvo iz navedenega primera.

Predstavitev tega primera ima zgolj izobraževalni namen.

Po opisnem povzetku presoje vsakega merila glede verodostojnosti v zvezi z izjavami prosilke in predloženimi dokazi je predstavljen postopek tehtanja negativnih in pozitivnih ugotovitev o verodostojnosti.

Na koncu je graf miselnega zemljevida, ki je ena od mogočih ponazoritev razmišljanja, predstavljenega v opisu.

Presojano materialno dejstvo. Prosilka je **družbena voditeljica** v nevladni organizaciji (NVO) Y, ki se zavzema za človekove pravice ter dokumentira, preiskuje ter kritizira zlorabe oblasti in kršitve človekovih pravic.

Izjave

Notranja verodostojnost

V tem primeru je prosilka lahko priskrbela podrobne informacije o strukturi, dejavnostih in ciljih nevladne organizacije Y. Ko pa ste jo vprašali o njeni osebni vključenosti v konkretne dejavnosti, ki naj bi jih opravljala v organizaciji, kot sta dokumentacijsko in preiskovalno delo, ali o načinu, kako je konkretno kritizirala zlorabe oblasti in kršitve človekovih pravic, so bile njene izjave kljub vašim večkratnim ustreznim navodilom glede pričakovane ravni podrobnosti in specifičnosti zelo splošne. Prav tako ni mogla podati razlage, ko ste ji dali možnost, da jo poda. Prosilka po odhodu iz države B ni imela več stika z NVO Y in navaja, da je opustila vse dejavnosti, tudi v vaši državi, kjer ima organizacija podružnico.

V izjavah manjkajo **podrobnosti in specifičnost** v zvezi s profilom zagovornice in družbene voditeljice, za katerega trdi, da ga ima. To velja tudi ob upoštevanju, da je sprejeto, da je odvetnica in članica nevladne organizacije Y, in da bi pričakovali, da bo lahko govorila o nedavnih zadevah, s katerimi se je ukvarjala. To vodi do negativne ugotovitve o verodostojnosti v zvezi s tem.

Vse druge ugotovitve o verodostojnosti so pozitivne, saj so bile njene izjave obravnavane kot notranje skladne in dosledne ter skladne s člansko izkaznico. Ni znakov pomanjkljive skladnosti z informacijami o izvorni državi izvora in v zvezi z verjetnostjo ni težav.

V tem konkretnem primeru se to materialno dejstvo nanaša na njeno lastno vključenost v dejavnosti, ki jih je po svojih trditvah večkrat, prostovoljno in precej dolgo izvajala. Glede na raven njene izobrazbe in poklicno ozadje ter ob neobstoju znanih osebnih okoliščin, ki bi pojasnile pomanjkljivosti ali vplivale na oceno njenih izjav, ima pomanjkanje podrobnosti in specifičnosti v tem primeru pomembno negativno težo.

Članska izkaznica nevladne organizacije

- Upoštevnost

Kartica je omejeno upoštevna za materialno dejstvo, saj njen namen ni utemeljiti dejavnosti, ki jih je prosilka opravljala v nevladni organizaciji Y, ker ne vsebuje nobenih informacij o njenih funkcijah v organizaciji. Kartica je bolj upoštevna v zvezi s članstvom prosilke v nevladni organizaciji Y. Vendar to ni materialno dejstvo, ki ga obravnavamo. Tu gre za materialno dejstvo o njeni vlogi v organizaciji in splošneje o njej kot družbeni voditeljici.

- Merila, povezana z zanesljivostjo članske izkaznice, privedejo do pozitivnih ugotovitev o verodostojnosti. Izkaznica je zanesljiva.

Ker ugotovitve v zvezi z upoštevnostjo niso zadostne, ima ta dokument majhno dokazno moč za obravnavano materialno dejstvo, kar ima pomembno negativno težo.

Postopek tehtanja

Katere so pozitivne ugotovitve o verodostojnosti v zvezi s tem materialnim dejstvom?

- Kazalniki verodostojnosti v zvezi z izjavami so izkazani, razen pomanjkanja podrobnosti in specifičnosti.
- Vsi kazalniki zanesljivosti v zvezi s člansko izkaznico so izkazani.

Katere so negativne ugotovitve o verodostojnosti v zvezi s tem materialnim dejstvom?

- Opazno pomanjkanje podrobnosti in specifičnosti v zvezi z njenimi izjavami.
- Članska izkaznica organizacije Y ni zadosti upoštevna, da bi podprla njen profil in dejavnosti, v katerih je sodelovala, ko je bila članica nevladne organizacije.

Ali lahko teža pozitivnih ugotovitev o verodostojnosti odtehta težo negativnih ugotovitev o verodostojnosti?

Pozitivne ugotovitve o verodostojnosti morda ne bodo odtehtale pomanjkanja upoštevnosti dokumenta ter pomanjkanja podrobnosti in specifičnosti izjav v tem primeru. Negativne ugotovitve o verodostojnosti se namreč nanašajo na osrednje vidike verodostojnosti materialnega dejstva in imajo zato večjo težo kot pozitivne ugotovitve o verodostojnosti.

Ali bi pričakovali, da bodo predloženi dodatni dokazi v prid verodostojnosti materialnega dejstva?

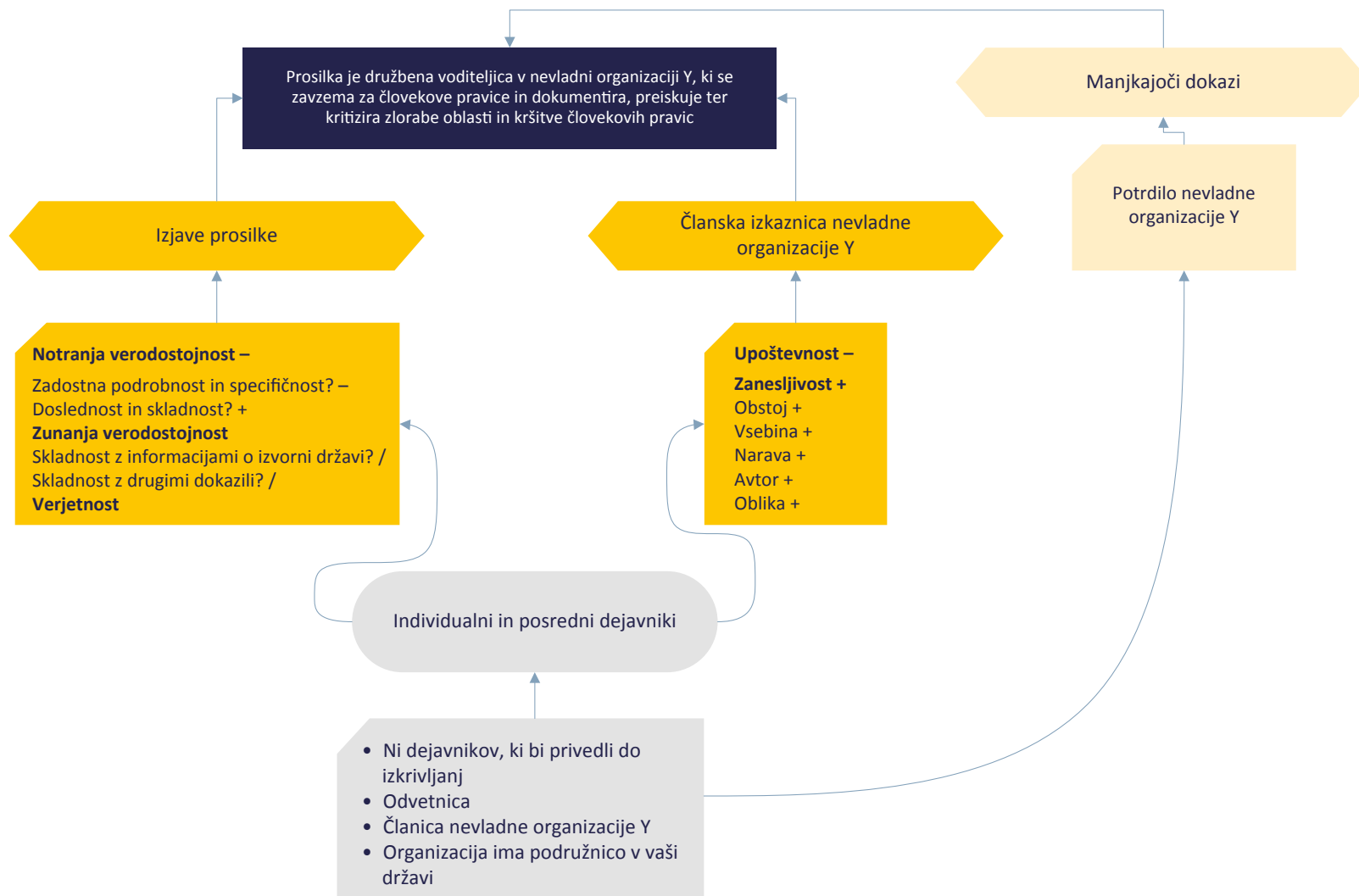
Scenarij 1. Na podlagi upoštevanih in najnovejših informacij o izvorni državi se domneva, da nevladna organizacija Y pogosto izdaja potrdila v zvezi z dejavnostmi, v katerih sodelujejo njeni člani. Ta potrdila so v splošnem zanesljiva in zanje se lahko zaprosi pri podružnici organizacije, ki je v vaši državi. Kljub temu prosilka ni predložila takega dokumenta. Prav tako ni zadovoljivo razložila, zakaj ni storila dodatnih korakov za utemeljitev svoje prošnje v zvezi s tem. To je nekaj, kar je bilo glede na njene osebne in kontekstualne okoliščine ter dejstvo, da ji je bil za izvedbo takih korakov zagotovljen dodaten čas, mogoče pričakovati.

V tem primeru bi na podlagi celovite presoje vseh razpoložljivih dokazov in morebitnih manjkajočih dokazov ter ob upoštevanju individualnih in kontekstualnih okoliščin prosilke lahko prišli do odločitve o zavrnitvi materialnega dejstva.

Scenarij 2. Domnevajmo, da je prosilka predložila potrdilo, ki ga je izdala nevladna organizacija Y. Ponovno bi morali preveriti vsa merila, da bi ocenili njegovo dokazno moč. Potrdilo je pripravil visoki član nevladne organizacije Y, ki je podrobno opisal dejavnosti, ki jih je izvajala prosilka, kar je v skladu z njenimi izjavami, potrdilo pa je bilo predloženo v izvirniku. Informacije o izvorni državi, ki jih imate na voljo, kažejo, da ta oseba taka potrdila podpiše le po ustreznem preverjanju in da so formalne lastnosti tega potrdila skladne z lastnostmi razpoložljivega vzorca. To potrdilo ima torej zaradi svoje upoštevnosti in zanesljivosti veliko dokazno moč. Zato bi v vašem postopku tehtanja pozitivne ugotovitve o verodostojnosti, povezane z dokumentom, odtehtale negativne ugotovitve o verodostojnosti, povezane z izjavami prosilke. Materialno dejstvo bi bilo sprejeto.

Celovito obrazložitev scenarija 1 je mogoče povzeti v obliki miselnega zemljevida, kot je prikazan v spodnjem primeru.

Primer miselnega zemljevida na podlagi scenarija 1

Kontrolni seznam

[Vsebina]

Kontrolni seznam. Splošne dolžnosti uradne osebe, ki vodi postopek, in prosilca

Uporaba dolžnosti sodelovanja (dokazno breme) pri vsakem koraku presoje dokazov

- ☐ Preverite, ali prosilec izpolnjuje svojo dolžnost, da utemelji prošnjo.
 - ☐ Ocenite, ali se je prosilec kar najbolj potrudil priskrbeti vse izjave in dokumentacijo, s katerimi razpolaga.
 - ☐ Ocenite, ali so bili vsi dokazi predloženi v najkrajšem možnem času.
 - ☐ Preverite, ali je prosilec podal zadovoljivo razlago glede odsotnosti ustreznih dokazil.
- ☐ Izpolnite svojo dolžnost preverjanja.
 - ☐ Prepoznavajte osebe s potrebami po posebnih procesnih jamstvih in jih ustrezno podprite.
 - ☐ Obvestite prosilca o njegovih dolžnostih.
 - ☐ Prosilcu dovolite, da v okviru osebnega razgovora predstavi vsa upoštevana dejstva in dokaze.
 - ☐ Pozovite prosilca, naj pojasni nejasnosti.
 - ☐ Obravnavajte očitne neskladnosti in pomanjkanje zadostnih informacij ter težave z verjetnostjo.
 - ☐ Pridobite ustrezne informacije o izvorni državi in druge dokaze.
- ☐ Upoštevajte posebna pravila glede utemeljitve, kadar je to potrebno, če:
 - ☐ je v izvorni državi morda na voljo zaščita;
 - ☐ se morda lahko uporabi možnost notranje zaščite;
 - ☐ se morda lahko uporabi izključitev iz mednarodne zaščite;
 - ☐ je prosilec že bil podvržen preganjanju ali mu je bila povzročena resna škoda (se mu je s takim preganjanjem ali škodo neposredno grozilo);
 - ☐ prosilec prihaja iz varne izvirne države.

Kontrolni seznam. Korak 1 – zbiranje informacij

- ☐ **Zbiranje posameznih dokazov, ki so upoštevni za prošnjo**
 - ☐ Zberite prosilčeve [ustne izjave](#) in/ali [pisne izjave](#).
 - ☐ Zberite vse razpoložljive [identifikacijske dokumente in druga dokumentarna dokazila](#).
 - ☐ Zberite [informacije o izvorni državi](#).
 - ☐ Zberite vse druge dokaze, če so upoštevni in na voljo (na primer [zdravniške, psihiatrične in psihološke izvide](#); [azilne spise družinskih članov](#); [informacije, ki so na voljo v virih družbenih medijev](#) itd.).
 - ☐ Ne zbirajte [dokazov, ki kršijo prosilčeve temeljne pravice](#) (kot so dokazi o prosilčevih spolnih dejavnostih).
- ☐ **Ugotovitev materialnih dejstev na podlagi meril za upravičenost**
 - ☐ Ugotovite dejstva, ki se nanašajo na:
 - ☐ [državljanstvo\(-a\) prosilca ali njegov \(njihov\) neobstoj](#);
 - ☐ [prihodnji strah ali tveganje ob vrnitvi](#);
 - ☐ [razloge za ugotovljene strahove ali tveganja](#);
 - ☐ [razpoložljivost zaščite pred tem, kar vzbuja strah ali za kar obstaja tveganje, ali neobstoj te zaščite](#);
 - ☐ [dejstva v zvezi z morebitno izključitvijo](#), če je ustrezno.
 - ☐ [Upoštevajte osebne okoliščine prosilca v zvezi z materialnimi dejstvi](#).
 - ☐ [Izključite dejstva, ki niso materialna](#).
- ☐ **Ubeseditev jasnih, celovitih, dejanskih materialnih dejstev**
 - ☐ [Zajemite le preteklost in sedanjost](#).
 - ☐ [Držite se prosilčevih izjav](#).
 - ☐ [Vključite vse upoštevne podrobnosti](#).
 - ☐ [Izogibajte se osebnim razlagam ali sklepom](#).
 - ☐ [Izogibajte se pravnim vprašanjem](#).
 - ☐ [Vsako materialno dejstvo mora biti ubesedeno okrog natančno opredeljenih dejstev, dogodkov ali položajev](#).
- ☐ **Povezovanje upoštevni dokazov z materialnimi dejstvi**

Kontrolni seznam. Korak 2 – ocena verodostojnosti

- ☐ **Presoja dokumentarnih in drugih dokazil** na podlagi meril za presojo
 - ☐ Upoštevnost
 - ☐ Zanesljivost: obstoj/resničnost, vsebina, narava, avtor, oblika
- ☐ **Določanje „teže“ ugotovitev o verodostojnosti, povezanih s posameznim dokazom**
- ☐ **Ocena izjav prosilca glede na kazalnike verodostojnosti**
 - ☐ Uporaba kazalnikov notranje verodostojnosti.
 - ☐ Zadostnost podrobnosti in specifičnost
 - ☐ Doslednost in skladnost
 - ☐ Uporaba kazalnikov zunanje verodostojnosti.
 - ☐ Skladnost z informacijami o izvorni državi
 - ☐ Skladnost z dokumentarnimi in drugimi dokazili
 - ☐ Uporaba kazalnika verjetnosti.
- ☐ **Ali ste upoštevali individualne in posredne dejavnike, ki lahko privedejo do izkrivljanj?**
 - ☐ Ali ste upoštevali dejavnike, povezane s prosilcem?
 - ☐ Delovanje spomina
 - ☐ Travma
 - ☐ Druge psihološke in zdravstvene težave
 - ☐ Starost
 - ☐ Izobrazba
 - ☐ Kultura, vera in prepričanja
 - ☐ Strah in pomanjkanje zaupanja
 - ☐ Stigma in sram
 - ☐ Spolne vloge
 - ☐ Ali ste upoštevali dejavnike, povezane z vami kot uradno osebo, ki vodi postopek?
 - ☐ Znaki utrujenosti od verodostojnosti (stres, izčrpanost, dolgotrajna izpostavljenost opisom negativnih življenjskih dogodkov, nezaupanje, pretirana samozavest itd.)
 - ☐ Kulturno ozadje

- ☐ Ali ste upoštevali [dejavnike, povezane z okoliščinami razgovora](#)?
- ☐ [Večjezično sporazumevanje prek tolmača](#)
- ☐ [Okolje, v katerem poteka razgovor](#)
- ☐ **Odločitev o sprejetju ali zavrnitvi vsakega materialnega dejstva posebej**
- ☐ [Pretehtajte ugotovitve o verodostojnosti vseh dokazov, povezanih z materialnim dejstvom](#)
- ☐ [Ugotovite sprejeta in zavrnjena materialna dejstva](#)

Kontrolni seznam. Korak 3 – ocena tveganj

- ☐ **Opredelitev tveganja/tveganj na podlagi sprejetih materialnih dejstev**
 - ☐ Preučite tveganja, ki jih izrazi prosilec.
 - ☐ Preučite tveganja, ki ste jih ugotovili na podlagi trenutno razpoložljivih informacij.
 - ☐ Za vsako tveganje opišite:
 - ☐ prihodnji(-e) dogodek(-ke), s katerim(-i) se lahko prosilec sreča;
 - ☐ subjekta(-e);
 - ☐ razlog(-e), zakaj se lahko uresničijo;
 - ☐ okoliščine, v katerih se lahko uresničijo;
 - ☐ možnost zaščite pred njimi.
- ☐ **Preučitev vseh kazalnikov tveganja, ki lahko vplivajo na verjetnost tveganja**
 - ☐ Preučite [dogodke, ki jih je prosilec doživel v preteklosti](#).
 - ☐ Razmislite o [osebah, ki so prosilcu blizu ali so v podobnem položaju kot prosilec](#).
 - ☐ Upoštevajte [osebne okoliščine prosilca, ki lahko povečajo ali zmanjšajo tveganje](#).
 - ☐ Preučite [temeljne razloge ali nagibe za strah vzbujajoče dogodke](#).
 - ☐ Preučite [zmožnost subjektov preganjanja ali resne škode, da v primeru vrnitve grozijo ali uresničijo grožnje](#).
- ☐ **Ugotovitev tveganja**
 - ☐ [Preučite vse kazalnike tveganja skupaj](#).
 - ☐ Ocenite, ali je izpolnjen [standard razumne stopnje verjetnosti](#).

Urad za publikacije
Evropske unije

